

καὶ ἐξαχρείωσις τῶν πλείστων ἑλληνικῶν πόλεων, ὡς θαυμασίως περιγράφει ταῦτα ὁ Θουκυδίδης (βιβλ. Γ' §§ 82 καὶ 83).

Ἀγρία ἀναρχία ἐκράτησεν ἐπίσης ἐν Ῥώμῃ κατὰ τὰς παραμονάς τῆς Αὐτοκρατορίας, ὅτε οἱ νικηφόροι στρατηγοὶ ἐπάλατον πρὸς ἀλλήλους, ἐπιδιώκοντες ἐκάστου ὑπὲρ ἑαυτοῦ τὴν μοναρχίαν, εἰς ἣν μετ' οὐ πολὺ κατέληξαν τὰ πράγματα, ἀφ' οὗ συνετρίβη πᾶσα πολιτικὴ ἀρετὴ· διότι οὐδενὸς ἡ ἀρχὴ ἦτο ἐν τούτῳ ἀναμεισθήτης, πᾶς τις δ' ἐτόλμα ἀπειθεῖν, ἐλπίζων ταχέϊαν τῆς ἰσχύος τροπὴν. Τὸ αὐτὸ δ' ἐπῆλθε βραδύτερον ἐπὶ τῆς αὐτοκρατορίας, ὅτε οἱ πραιτοριανοὶ στρατοὶ συνεχῶς ἀνεβίβαζον καὶ κατεβίβαζον αὐτοκράτορας, ἐκράτουν δὲ πολλάκις πλείονες τοιοῦτοι συγχρόνως, ἀλληλομαχοῦντες, ἀξιούντος ἐκάστου τὴν ὅλην ἀρχήν.

Ἀναρχία ἔτι ἐκράτησεν ἐν Ἀγγλίᾳ περὶ τὸν ΙΕ' αἰῶνα κατὰ τὸν καλούμενον πόλεμον τῶν δύο ῥόδων, πόλεμον ἐμφύλιον ἐκ τῆς ἀντιζηλίας δύο ἀριστοκρατικῶν φατριῶν, ὧν ἑκάστη ἐπὶ κεφαλῇ εἶχεν ἴδιον κλάδον τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας, ἀντιποιούμενον τὸ βασιλικὸν ἀξίωμα, καὶ ἐν γένει τὴν ἀρχὴν τῆς πολιτείας, ἣν οὐδαμῶς ἀνεγνώριζεν εἰς τὰς χεῖρας τῆς ἐτέρας· κατέληξε δ' οὗτος εἰς πολιτικὸν συμβιβασμόν, ἀφ' οὗ μετὰ μακρὰν καὶ ὀλεθρίαν πάλην ἀπηλύθησαν ἐκατέρωθεν ἐκ τῆς ἀμοιβαίας καταστροφῆς.

Ἀναρχία προσέτι ἐπῆλθεν ἐν ἀρχῇ τῆς τρομοκρατικῆς κυβερνήσεως κατὰ τὴν μεγάλην Γαλλικὴν ἐπανάστασιν τῷ 1793, ὅτε συγχρόνως ἴσχυον καὶ ἀντέπρακτον ἀλλήλαις ἡ ἐπιτροπὴ τῆς κοινῆς σωτηρίας καὶ ὁ δῆμος τῶν Παρισίων καὶ ἡ Σύνοδος, μέχρις οὗ ἡ πρώτη τὸν μὲν συνέτριψε, τὴν δὲ Σύνοδον ἐταπείνωσε, μετ' οὐ πολὺ δὲ ὑπ' αὐτῆς ταύτης καὶ αὐτὴ συντριβεῖσα, παρσκεύασε τὴν ἰδρυσιν δεσποτικῆς μοναρχίας.

Τοιαύτη τέλος ἀναρχία ἐπῆλθε κατὰ τὸν ἡμέτερον περὶ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα τῷ 1824, ὅτε αἱ ἀντίζηλοι φατρίαι, νομίσασαι ἐκ τῶν πρώτων ἐπιτυχιῶν τὸν ἐχθρὸν καταβληθέντα, ἐτράπησαν κατ' ἀλλήλων ἐκ φιλαρχίας καὶ φιλοπροωτίας, παρμελήσασαι τὸ κοινὸν συμφέρον. Ἐπανεφέρε δὲ μετὰ ταῦτα τὴν ὁμόνοιαν ὁ κοινὸς κίνδυνος, βραδέως ὁμως, διότι ἐν τούτῳ παρασκευασθεὶς ὁ ἐχθρὸς ἐξηφάνισε τὸ πλεῖστον τοῦ ἔργου, θὰ κατέπνιγε δὲ καὶ ὁλοσχερῶς τὸν ἀγῶνα, εἰμὴ προσήρχοντο ἄρωγοι οἱ σύμμαχοι Ἀγγλοὶ καὶ Ῥώσσοι καὶ Γάλλοι.

Οἱ ὁπαδοὶ δὲ τοῦ δεσποτισμοῦ νομίζουσι συγγενῇ πρὸς τὴν ἀναρχίαν τὴν πολυαρχίαν, ἣν ἐπάγεται ἡ συνταγματικὴ ἀρχὴ τῆς διαίρεσεως τῶν ἐξουσιῶν, καὶ ἡ παρεπομένη ἀπ' ἀλλήλων ἀνεξαρτησία ὡς καὶ ἡ τῶν καθ' ἑκάστην τῶν ἐξουσιῶν τούτων ἀρχῶν κατὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ ἰδίου καθήκοντος, διὰ τὸ εὐκόλον τάχα τῆς πρὸς ἀλλήλας συγκρούσεως, συγχρόνως ἰσχυουσῶν. Τοῦτο ὁμως ἐπάγεται οὐχὶ ἡ πολυαρχία, ἀλλ' ἡ πλημμελὴς ταύτης ὀργάνωσις (ἴδε ἀποκέντροσις)· πρὸς δὲ τὴν ἀναρχίαν παρεμφερὴς τὰ πολλὰ ὁ δεσποτισμός, καθ' ὃν ὡς ἐν τῇ ἀναρχίᾳ ἐκλείπει ἡ ἀτομικὴ ἀσφάλεια, ἐξαρτωμένου παντὸς δικαιώματος ἀπὸ τῆς αὐθαρεσίας τοῦ δεσπότου, καὶ ἀπειλουμένης ἀνὰ πᾶν σχεδὸν βῆμα ἐσωτερικῆς ῥήξεως διὰ τὴν κατάθλιψιν τῶν πολλῶν. Ἐποχὴν ἀναρχίας ἀπεκάλεσαν οἱ Ἀθηναῖοι τὴν τῶν 30 τυράννων, οὐχὶ δὲ διότι πολλοὶ ἅμα ἦρχον, οἵτινες, καίπερ 30, εἰς μίαν μόνην βούλησιν ἦσαν ὑποτεταγμένοι, ἀλλὰ διότι δὲν ὑπῆρχε τότε ἡ νόμιμος ἀρχή, ἀντὶ δὲ τοῦ νόμου ἴσχυεν ἡ αὐθαρεσία τῶν τυράννων.

Τοιαῦτα δ' ἀναρχικὰ φαινόμενα παρέχει ὁ δεσποτισμός ἐν ταῖς πλείσταis τῶν Ἀσιανῶν πολιτειῶν καὶ πάλοι καὶ νῦν· διότι ἐν αὐταῖς δίκαιον μὲν, κυρίως εἰ-

πεῖν, δὲν ὑπάρχει, ἀπειλεῖ δὲ ταύτας διαρκῶς ἢ ἀποσύνθεσις, ὅποιαν πολλάκις ἐξωτερικὴ ἐπίθεσις διὰ μιᾶς ἐπέφερε. Γοι-αὐτὴ δ' ἀποσύνθεσις ἐπῆλθεν ἔτι εἰς τὸ κράτος τοῦ Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνα ἀμέσως μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ, ὡς καὶ εἰς τὸ δυτικὸν Ῥωμαϊκὸν κράτος κατὰ τὰς μεγάλας τῶν ἐθνῶν μεταναστεύσεις, καὶ ἔτι ταπεινότερα βραδύτερον εἰς τὸ Βυζαντινόν, δουλωθεῖσας βαθμηδὸν τῆς χώρας ὅλης ὑπὸ βαρβαροῦ φυλῆς· διότι καθ' ὅλα ταῦτα ἢ ἐκ τοῦ δεσποτισμοῦ κατὰθλιψις, μηδενίσασα βαθμηδὸν τὸ πρὸς τοὺς νόμους σέβας καὶ χαλαρώσασα τοὺς πολιτικούς δεσμούς, προὔκαλεσε τὴν ἀλληλομαχίαν καὶ τὴν διάλυσιν· τούτεστι, διότι ἐκ τοῦ δεσποτισμοῦ ἐπῆλθεν ἀναρχία.

Τὸν αντὶ τούτου δὲ ἡ ἔρρυθμος καὶ ἀρμονικὴ πολυαρχία ἐπήνεγκεν εὐημερίαν καὶ δόξαν ὅπου ἐκράτησε· θαυμάσιον δὲ τοιοῦτο παράδειγμα συνιστῶσιν αἱ Ἀθῆναι κατὰ τὴν ἀνωτάτην αὐτῶν ἀκμὴν, ἣτις ἄμα ἦν ἡ ἀκμὴ καὶ ὅλου τοῦ Ἑλληνικοῦ. Πολυαρχία ἐκράτει ἐπίσης ἐν Ῥώμῃ κατὰ τοὺς ἀγαθοὺς τῆς δημοκρατίας χρόνους, ὅτε καὶ ἡ μεγάλη ταύτης ἀκμὴ καὶ δόξα. Πολυαρχία ἔτι διέπει σήμερον τὴν ὁμοσπονδιακὴν πολιτείαν τῆς Β. Ἀμερικῆς καὶ τὴν Ἑλβετίαν καὶ τὸ Βέλγιον, χώρας τὰ μάλιστα εὐημερούσας, ἐπὶ πᾶσι δὲ τὴν κραταίαν Ἀγγλίαν, τὴν γενέτειραν καὶ προστάτιδα τῆς ἐλευθέρας πολιτείας κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους.

Τῶν ἀνωτέρω τεθειμένων, δυνάμεθα ἀπλούστερον ἔτι νὰ ὀρίσωμεν τὴν ἀναρχίαν, ὡς τὸ ἀντίθετον τῆς εὐνομίας· τούτεστιν ἔλλειψιν ἐν τινι πολιτείᾳ ἀγαθοῦ καὶ ἀρμονικοῦ δικαίου παρὰ πάντων ἀποδο-
 του.

Ὡς δ' εἶναι ἀμφίβολον ἐν ἀναρχίᾳ κατὰ τὰ προειρημένα τὸ κράτος τῆς διεπούσης ἀρχῆς, καὶ τὸ ἐν τῇ πολιτείᾳ ἰσχύον δικαίον, καὶ τὸ νόμιμον πάσης δημοσίας ἐ-

νεργείας συγχρόνως τε καὶ ὕστερον, οὕτω δυνατὸν ν' ἀμφισβητηθῇ προσέτι τὸ κύρος τῶν ὑπὸ τὸ κράτος τούτων τελουμένων ἰδιωτικῶν πράξεων, καὶ τὸ θεμιτὸν τῆς παρὰ τῶν ἀτόμων ἀναγνωρίσεως τῆς διεπούσης ἀρχῆς καὶ τῆς εἰς ταύτην ὑπακοῆς, πολὺ δὲ μᾶλλον τῆς ἀναδοχῆς ὑπ' αὐτὴν δημοσίας ὑπηρεσίας, ἅπερ εἰς προγενεστέρας ἐποχὰς στάσις καὶ ἐσχάτη προδοσία πολλάκις ἐχαρακτηρίζοντο, καὶ εἰς ἐσχάτας ποινὰς οἱ λογιζόμενοι ἔνοχοι ὑπεβάλλοντο. Κατὰχρησις δὲ τούτων ἐγένετο ἐπὶ πολὺ ἐν Ἀγγλίᾳ κατὰ τὴν μακρὰν διάρκειαν τοῦ προμνημονευθέντος πολέμου τῶν δύο ῥόδων, τρεπομένων διαδοχικῶς τῶν πραγμάτων, καὶ περιερχομένης ἐκ περιτροπῆς τῆς ἀρχῆς εἰς χεῖρας τῶν ἀντιπάλων. Ἐπὶ τέλους ὁμως, διαρκούντος ἔτι τοῦ πολέμου αὐτοῦ, ἐκράτησεν ἡ σωτήριος ἀρχὴ τῆς ἀναγνωρίσεως τοῦ ἔργου δικαίου, καὶ τὸ θεμιτὸν τῆς ὑπακοῆς εἰς τὴν κρατοῦσαν ἀρχήν, ἔστω καὶ βιαίως καθεστηκυῖαν. Βαδμηδὸν δ' ἀνεπτύχθη ἔτι ἡ ἀρχὴ τῆς ἀναγνωρίσεως καὶ τοῦ σεβασμοῦ τοῦ κεκτημένου δικαίωματος, ἥτοι τοῦ κύρους τῶν ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ καθεστῶτος δικαίου, εἰ καὶ θεδιασμένου, τελουμένων ἰδιωτικῶν πράξεων καὶ τῶν ἐξ αὐτῶν ἀποτελεσμάτων. Εἰς ταῦτα ὁμως, ὡς εἰκός, δὲν περιλαμβάνονται τὰ διαρκούσης τῆς πολιτικῆς ἀνωμαλίας διὰ βίας κτηθέντα, εἰμὴ ἐπακολουθήσῃ νομοθετικῇ κύρωσις, συνήθως οὐ πάνυ ἐπαινετῇ.

Παραπλησία δ' εἶναι καὶ ἡ περὶ τετελεσμένου ἀρχῆς, ἥτοι ἡ παραδοχὴ ὡς καλῶς γενομένου τοῦ ὅλως ἤδη περατωθέντος πολιτικοῦ γεγονότος. Τὸ τετελεσμένον ὁμως δύσκολον νὰ ὀρισθῇ διὰ γενικοῦ κανόνος, διότι τὸ ὀριστικὸν πέρας πολιτικοῦ τινος δράματος ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς σχετικῆς ἰσχύος τῆς δράσεως καὶ ἀντιδράσεως συγχεκριμένου· οὔτε προσέτι ἀναμφισβήτητον τὸ ὀρθὸν τῆς περὶ τετελεσμένου θεωρίας· διότι συγχεκριμένως ἐπίσης δεόν νὰ

κριθῇ τὸ ἀγαθὸν ἢ μὴ τετελεσμένου γεγονότος.

Ἡ ἀναρχία δ', ὡς ἀρνητικὴ κατὰ τὰ προειρημένα ἰδέα, ἀδύνατον ν' ἀποτελέσῃ σπουδαίως θετικὸν δόγμα, καὶ νὰ ὑπηρετήσῃ διαρκῶς πρακτικὸν σκοπὸν· παραδόξως ὅμως ἀπὸ τινος ἔλαβε τὸν τύπον πολιτικῆς αἰρέσεως, ἀλλὰ μογθηροὺς πάντοτε καὶ ἰδιοτελεῖς καλύπτουσα σκοπούς, κατ' ἐξαιρέσιν δὲ παρά τισιν, ἐξ ἁλλοκότου καὶ ἀκατανόητου διαστροφῆς τῆς διανοίας, φαίνεται πῶς προσερχομένη ἐκ πεποιθήσεως ὑπὲρ τῆς ἀτομικῆς ἀνεξαρτησίας. Ἀλλὰ καὶ ὡς δόγμα οὕτω λαμβανομένη, πολιτικὸν ἢ κοινωνικόν, οὐ μόνον ὀλεθριὸν εἶναι, ἐπαγόμενον τὴν κοινωνικὴν ἀποσύνθεσιν, ἀλλὰ καὶ μωρὸν καὶ ἀνακόλουθον· διότι ἡ ἀναρχία καὶ καθ' αὐτὴν ἀναιρεῖ τὴν ἀτομικὴν ἀνεξαρτησίαν, ἀντικαθιστῶσα εἰς τὸν νόμον καὶ τὴν διαφυλάττουσαν αὐτὸν νόμιμον ἀρχὴν τὴν αὐθαιρέσίαν τοῦ τυχόντος, καὶ ἔτι μᾶλλον ζημιῶσ' τὸν περὶ ἀνεξαρτησίας σκοπὸν διὰ τὴν ἰσχυρὰν ἀντίδρασιν, ἣν ἀναγκαιῶς προκαλεῖ.

Ἡ ἀναρχία δ', ὡς προεῖπομεν, εἶναι καθόλου ὀλεθρία, ἐπαγόμενη ἔνθεν μὲν τὴν φθορὰν καὶ τὴν ἁργίαν καὶ τὴν πτωχίαν καὶ τὴν φυγὴν, ἔνθεν δὲ τὴν πλεονεξίαν καὶ τὴν ἐξαχρείωσιν καὶ τὴν ταπείνωσιν τοῦ φρονήματος καὶ καθεξῆς· κυρίως ὅμως εἶναι ὁ μέγιστος ἐχθρὸς τῆς πολιτικῆς ἐλευθερίας, εἰ καὶ συνήθως οἱ ἀναρχικοὶ προσποιοῦνται πῶς, ὅτι ὑπὲρ αὐτῆς ἀγωνίζονται, ἀριωγὸς δὲ καὶ σύμμαχος ἄριστος τοῦ δεσποτισμοῦ, ὅτε μὲν ἐργωρίου δυνάστου, ὅτε δὲ ξένου κατακτητοῦ. Τεθέντος δ' ὅτι τὴν ἀναρχίαν ἐπιφέρει συνήθως ὁ δεσποτισμὸς καὶ τὰ παρομαρτοῦντα αὐτῷ προνόμια καὶ αἱ προσωπικαὶ εὐνοιαὶ καὶ ἡ κατάθλιψις τῶν ἀρχόντων, προκαλοῦσαι ἐμπαθῇ ἀντίδρασιν τῶν ἀρχομένων καὶ ὁρμὴν πρὸς τὴν ἀκολασίαν, συνάγομεν ἀσφαλῶς, ὅτι τὸ ἄριστον κατὰ τῆς

ἀναρχίας φάρμακόν εἰσιν οὐχὶ οἱ αὐστηροὶ καὶ καταθλιπτικοὶ νόμοι, οἱοὶ κατὰ τὰ ἔτη ταῦτα πού μὲν εἰσῆλθον, πού δὲ δυσχερῶς ἀπεκρούσθησαν ἢ ἀνестάλησαν, διότι οὕτω ἀντὶ τῆς σκοπομένης ἐκφοβήσεως παροξύνεται ἡ πρὸς ἀντίδρασιν ὁρμὴ, καταθλίβονται δὲ καὶ ἀδικοῦνται οἱ πολλοί, ἀλλὰ τοῦναντίον οἱ ἀγαθοὶ θεσμοὶ δι' ὧν περιστέλλεται ἡ αὐθαιρέσις τῶν ἀρχόντων, ἀσφαλιζέται ἡ προσωπικὴ ἐλευθερία, καὶ μετριάζονται ὡς οἶόν τε τὰ ἐκ τῆς πολιτείας βάρη, οὕτω δ' ἀναπτύσσεται τὸ πρὸς τοὺς νόμους σέβας καὶ τὸ αἰσθημα τῆς φιλοπατρίας.

Δ. Γλαράνης

Ἀνασκαφαὶ Ἀρχαιοτήτων. Ἰδε Ἀρχαιοτήτες.

Ἀναστασιανὸς νόμος. Ἰδε Ἐκχώρησις.

Ανατοκισμός. Ἰδε Τόκος.

Ἀνατροπὴ καλεῖται ἡ διὰ τῆς ἐφ' ὀρισμένον χρονικὸν διάστημα ἀπραξίας τῶν διαδίκων κατάργησις τῆς δίκης. Κατὰ τὴν Πολιτικὴν ἡμῶν Δικονομίαν (ἀκολουθήσασαν κατὰ τοῦτο τὴν Γαλλικὴν δικονομίαν) ἀνατρέπεται (δηλονότι ἀποσβέννυται) πᾶσα ἐκ κρεμῆς δίκη ἡ ἐγκαταλειφθεῖσα ὑπὸ τῶν διαδίκων. Καὶ τρία μὲν ἔτη ἀπαιτοῦνται πρὸς ἀνατροπὴν δίκης ἐκκρεμοῦς παρὰ τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ, τῷ Ἐφετείῳ ἢ Πρωτοδικείῳ, ἐξ ὧν μῆνες πρὸς ἀνατροπὴν ἐκκρεμοῦς δίκης παρὰ τῷ Εἰρηνοδικείῳ (Πολ. Δικον. 479). Ἀλλὰ παρατείνεται ἡ τριετής προθεσμία ἐπὶ ἐξ εἰσέτι μῆνας, ὅσας ἀπαιτεῖται ἐπανάληψις τῆς δίκης (Πολ. Δικ. 480). Εἶναι δ' ἡ τριετής προθεσμία συνεισπύς χρόνος ὑπολογιζομένων εἰς αὐτὸν πασῶν τῶν μεταξύ ἀπρακτῶν ἡμερῶν (Α. Π. 258 τοῦ 57, 137 τοῦ 63). Ἀλλὰ καταδήλως δὲν καταλογίζεται ὁ χρόνος, καθ' ὃν ὁ καθ' οὗ προτείνεται διδίκος δὲν ἠδύνατο νὰ πράξῃ τι νομικῶς πρὸς ἐξακολούθησιν τῆς δίκης. Ὅθεν καὶ ὁ χρό-

νος, καθ' ὃν ἡ ὑπόθεσις εὐρίσκετο ὑπὸ διάσκειψιν, ἢ ὁ χρόνος, καθ' ὃν ἡ δίκη ἦν διακεκομμένη ἕνεκα τῆς μεσολαβήσεως δίκης περὶ ἀποδοκιμάσεως ἢ περὶ κανονισμοῦ ἀρμοδιότητος.

Ἐγείρεται ὁμως τὸ ζήτημα ἂν ἀνατρέπεται καὶ ἡ κατ' ἀνακοπὴν δίκη, ἂν δηλονότι ἀποτελῇ αὕτη ἰδιαιτέραν δίκην (ὅτε ἡ ἐρήμην ἀπόφασις καθίσταται ὀριστική καὶ τελεσίδικος), ἢ ἂν, μὴ ἀποτελούσης αὐτῆς ἰδιαιτέραν δίκην, ἀνατρέπηται ἡ ἀγωγή, ἐφ' ἧς ἐξεδόθη ἡ ἀνακοπεῖσα ἐρήμην ἀπόφασις, δηλονότι συνανατρέπηται καὶ ἡ ἀνακοπὴ μετὰ τῆς ἀγωγῆς καὶ τῆς ἐοήμην ἀποφάσεως. Ὁ Ἄρειος Πάγος μετὰ μακρὰν ταλάντευσιν ἐπανῆλθεν ἀπὸ τινος εἰκότως εἰς τὴν παλαιολογίαν αὐτοῦ νομολογίαν, (σύμφωνον κατὰ πάντα πρὸς τὴν Γαλλικὴν νομολογίαν), καθ' ἣν ἡ ἐπίδοθεῖσα ἀνακοπὴ κατὰ τῆς ἐρήμην ἀποφάσεως δὲν ἀποτελεῖ νέαν δίκην, ἀτε τῆς ἐρήμην ἀποφάσεως στερουμένης τοῦ οὐσιώδους τῆς ὀριστικότητος στοιχείου (τοῦ ἀμετακλήτου δηλονότι), κατ' ἀκολουθίαν ἐπιφέρει μόνον νέαν τῆς ὑποθέσεως συζήτησιν, ὅθεν, τῆς ἀνακοπῆς μὴ ἀποτελούσης ἰδίαν δίκην ἀνεξάρτητον τῆς κατ' ἐρήμην γενομένης, ἀλλὰ συνεχομένης πρὸς αὐτήν, δὲν δύναται νὰ ζητηθῇ ἀνατροπὴ μόνως τῆς ἀνακοπῆς.

Τὸ ὅτι δὲν ἐνόησεν ὁ νόμος νὰ ὑπαγάγῃ τὴν ἐρήμην ἀπόφασιν εἰς διακεκριμένην τῆς ἀνακοπῆς ἀνατροπὴν συνάγεται παρ' ἡμῶν καὶ ἐκ τοῦ ὅτι, ἐνῶ τὸ ἄρθ. 483 ῥητῶς ὀρίζει περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς κατ' ἔφεσιν δίκης ἐν ἧ' ἐσκόπει νὰ καθιερῶσθαι τὴν διακεκριμένην ἀνατροπὴν, ὡς ὑπαρχουσῶν κατ' αὐτὴν δύο δικῶν (τῆς πρωτοδίκου καὶ τῆς ἐφεσίμου), οὐδὲν ἀναφέρει περὶ τῆς κατ' ἀνακοπὴν, ἧτις ἐν ὅλον μετὰ τῆς ἐρήμην δίκης ἀποτελεῖ.

Ἡ ἀνατροπὴ δὲν ἐπέρχεται αὐτοδικαίως, ἀλλ' ἀπαιτεῖται πρὸς τοῦτο ἀγωγή (πλὴν

ἐὰν πρόκηται περὶ Εἰρηνοδικιακῶν δικῶν). Ὅθεν, ἐὰν ὁ ἔχων συμφέρον εἰς τὴν ἀνατροπὴν διὰδικος δὲν ἔσπευσε νὰ ἐγείρῃ τὴν περὶ ἀνατροπῆς ἀγωγήν, δύναται ὁ ἕτερος νὰ προλάβῃ τὸν κίνδυνον τῆς ἀνατροπῆς, ἐπιχειρῶν προῖξιν, διακόπτουσιν τὴν ἀνατροπὴν. Διακόπτει δὲ τὴν ἀνατροπὴν οἰαδήποτε ἐμφαίνουσα πρόθεσιν ἐξακολουθήσεως τῆς δίκης πράξις, ἐὰν διεξαχθῇ κατὰ τὰς νομίμους διατυπώσεις. Μηδαμοῦ δ' ἐρίζοντος τοῦ νόμου ὅτι διακόπτει τὴν ἀνατροπὴν μόνον προῖξις ἀπευθυνομένη ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου, ἔπεται ὅτι καὶ αἱ ἀπλᾶς μεταξὺ τῶν ἀδίκων διαμειθόμεναι πράξεις ἐπιφέρουσι τὴν διακοπὴν τῆς ἀνατροπῆς. Ὅθεν καταδήλως μὲν διακόπτει τὴν ἀνατροπὴν ἡ εἰς τὸ πινάκιον ἐγγραφὴ τῆς ὑποθέσεως ἢ ἡ κατάθεσις τῶν ἐγγράφων εἰς τὸ δικαστικὸν γραφεῖον, ὅπως λάβῃ γνῶσιν αὐτῶν ὁ ἀντιδίκος. Τούναντιόν δὲ δὲν διακόπτουσι τὴν ἀνατροπὴν προτάσεις καὶ διαπραγματεύσεις τῶν διαδίκων περὶ συμβιβασμοῦ (Α.Π. 22 καὶ 202 τοῦ 80, 196 τοῦ 89). Ὡσαύτως δὲν διακόπτει τὴν ἀνατροπὴν, ὡς ὀρθότατα ἀπερῆναντο καὶ ὁ Οἰκονομίδης, ὁ διορισμὸς πληρεξουσίου, ὡς μονομερὴς πράξις, μὴ περιερχομένη εἰς γνῶσιν τοῦ ἀντιδίκου καὶ μηδαμῶς καθιστώσα βεβαίαν τὴν ἔφεσιν τοῦ διαδίκου εἰς ἐξακολουθήσιν τῆς δίκης. Ἄλλ' ὁ Ἄρειος Πάγος παρεδέξατο διὰ τῶν πλείστων αὐτοῦ νεωτέρων ἀποφάσεων (οἷον τῆς 148 τοῦ 82, 60 καὶ 210 τοῦ 89), ὅτι ὁ μὲν διορισμὸς γενικοῦ πληρεξουσίου δὲν διακόπτει τὴν ἀνατροπὴν, διακόπτει ὁμως τούναντιόν ὁ διορισμὸς εἰδικοῦ πληρεξουσίου (Α. Π. 105 τοῦ 81, 248, 248, 275 τοῦ 82, 102 καὶ 347 τοῦ 83, 354 τοῦ 84, 31 τοῦ 86, 305 τοῦ 87, 74 τοῦ 88, 17 τοῦ 89, 160 τοῦ 91). Ὡσαύτως δὲν διακόπτει τὴν ἀνατροπὴν ἡ ἔκδοσις ἀντικλητηρίου πρὸς ἀπονομὴν τῶν δικαιομάτων τῆς πενίας, ὡς μονομε-

ρῆς ἐπίσης πρᾶξις· ἀλλὰ καὶ κατὰ τοῦτο ὁ Ἀρείος Πάγος ἀπεφάνητο ἀντιθέτως.

Ἄλλ' ὀρθῶς ἡ ἐλληνικὴ νομολογία ἀπεφάνητο, συνωδῶ καὶ πρὸς τὴν γαλλικὴν νομολογίαν, ὅτι ἡ κατὰ πλεονασμὸν ἐπανάληψις ἐγκύρων δικονομικῶν πράξεων ἐπιφέρει τὴν διακοπὴν τῆς ἀνατροπῆς, διότι κατὰ νόμον ἐπιφέρει διακοπὴν πᾶσα πρᾶξις καταδηλοῦσα πρόθεσιν ἐξακολούθησώς τῆς δίκης, αἱ δὲ περισσαὶ πράξεις, καίπερ περισσαί, εἶναι οὐχ ἥττον ἐμφαντικαὶ τῆς προθέσεως εἰς ἐξακολούθησιν τῆς δίκης. Οὕτως ἐπιφέρει διακοπὴν τῆς ἀνατροπῆς ἡ ἐκ δευτέρου γνωστοποίησις τῶν μαρτύρων κτλ. Ὁρθῶς δ' ἐπίσης ἀπεφάνητο ὅτι, ἐκκρεμοῦς οὔσης τῆς ὑποθέσεως παρὰ τῷ Ἐφετείῳ, ἡ ὑπὸ τοῦ διαδίκου κοινοποίησις τῆς διατασσούσης προσωρινῇ ἐκτέλεσιν πρωτοδίκου ἀποφάσεως δὲν διακόπτει τὴν ἀνατροπὴν τῆς κατ' ἔφεσιν δίκης.

Προσθετέον ὅτι κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν νῦν ὁμόφωνον νομολογίαν (ἐρεῖδομένην εἰς τὴν γαλλικὴν νομολογίαν) ἐπὶ ἀνατροπῆς ἡ διαδικασία εἶναι ἀδιαίρετος, ὅθεν, εἰάν ὑπάρχουσι πλείονες ὁμόδικοι, ἡ ἀγωγὴ περὶ ἀνατροπῆς πρέπει νὰ ἐγερθῇ ὑπὸ πάντων καὶ κατὰ πάντων τῶν ὁμοδίκων, μονομερῆς δὲ ἀγωγὴ τινῶν μόνον κατὰ τῶν ἐναγόντων ἢ κατὰ τινῶν μόνον τῶν ἐναγομένων εἶναι ἀπαράδεκτος. Ἐπιτρέποντος τοῦ νόμου (ἄρθ. 79 Πολ. Δικ.) τὴν εἰς τὸν δικαστικὸν ἀγῶνα κατέλευσιν πολλῶν ἐν ταύτῳ ὡς ἐναγόντων ἢ ἐναγομένων, ἔπεται ὅτι μεταξὺ τῶν πολλῶν τούτων ὁμοδίκων ὑφίσταται μία καὶ ἀδιαίρετος δίκη, ἥς ἡ διαδικασία διεξάγεται ἀπαξ καὶ κοινῇ διὰ πάντας τοὺς διαδίκους, ἐπὶ τῆς διαδικασίας δὲ ταύτης ἔχουσι πάντες δικαιώματα κοινὰ καὶ ἀχώριστα· ἡ δὲ ἀνατροπὴ, ἀποτέλεσμα οὐσα τῆς ἐγκαταλείψεως τῆς ὅλης δίκης, δὲν δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς ὁμοδίκους, εἰμὴ ὅσακις καταργεῖ τὴν δίκην ὡς πρὸς πάντας αὐτοὺς.

Ἄλλ' ὑπάρχουσι καὶ ἀντίθετοι γινῶμαι.

Τὴν ἀνατροπὴν τῆς δίκης δύναται νὰ ζητήσῃ ὁ ἐνάγων; Ἡ γαλλικὴ νομολογία ἔλυσεν ἀντιθέτως τὸ ζήτημα, οὐ μόνον διότι ὁ ἐνάγων ἔχει πρόχειρον μέσον ἀποσβέσεως τῆς δίκης, τὴν παραίτησιν, ἀλλὰ καὶ διότι ὁ ἀμελὴς διάδικος, καθ' οὗ στρέφεται ὁ θεσμὸς τῆς ἀνατροπῆς, εἶναι αὐτὸς ὁ ἐνάγων, μὴ ἐπισπεύσας, ὡς ὤφειλε, τὴν ἐγερθεῖσαν ὑπ' αὐτοῦ δίκην· ὅθεν δὲν δύναται νὰ ἀντλήσῃ δικαιώματα ἐκ τῆς ἀμελείας αὐτοῦ. Ἀλλὰ παρ' ἡμῖν ὁ Ἀρείος Πάγος ἐπανειλημμένως ἀπεφάνητο (οἶον διὰ τῶν ἀποφάσεων 112 τοῦ 72, 301 τοῦ 83) ὅτι καὶ ὁ ἐνάγων δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν ἀνατροπὴν.

Ἐπιφέρει δὲ ἡ ἀνατροπὴ τὴν ἀπόσβεισιν τῆς διαδικασίας, (ὅθεν καὶ πασῶν τῶν ἐκδοθεισῶν ἤδη προπαρασκευαστικῶν καὶ παρεμπιπτουσῶν ἀποφάσεων), ἀλλ' οὐχὶ καὶ τοῦ ἐπιδίκου δικαιώματος (Πολ. Δικ. 483 καὶ 484)· ὅθεν δύναται ὁ διάδικος νὰ ἐγείρῃ περὶ αὐτοῦ νέαν ἀγωγὴν, εἰάν δὲν ἀποσβέσθῃ ἤδη τοῦτο ἄλλως, οἶον διὰ τῆς παραγραφῆς. Ἀποσβεσμένης δὲ τῆς διαδικασίας, ἔπεται ὅτι ἀποσβέννυνται καὶ τὰ ἐκ τῆς ἐπιδόσεως τῆς ἀνατραπέσης ἀγωγῆς ἐπακολουθήματα, ὅθεν δὲν καθίσταται ὑπερήμερος ὁ ἐναγόμενος, οὔτε ὀφείλει τόκους, οὔτε καθίσταται νομὸς κακῆς πίστεως, ἀνατραπέσης τῆς ἀγωγῆς· ἔτι δὲ καὶ πᾶσαι αἱ δικαστικαὶ πράξεις, ὅθεν καὶ αἱ προσαχθεῖσαι ἀποδείξεις, οὐδὲ τῆς ὁμολογίας ἐξαιρουμένης. (Πολ. Δικ. 483).

Ἀνατροπὴ τῆς ἐφέσεως δίκης, καθίσταται τελεσίδικος ἢ πρωτοδικὸς ἀπόφασις (ἔστω καὶ εἰάν ἀνάγηται εἰς προδικαστικὸν ζήτημα)· ὅθεν νέα ἔφεσις δὲν ἐπιτρέπεται, καὶ εἰ ὑπάρχῃ ἔτι προθεσμία πρὸς ἔφεσιν. (Πολ. Δικ. 483).

Ὡς πολλάκις παρετηρήσαμεν καὶ διὰ τῶν Σκέψεων ἡμῶν περὶ τῶν ἐπενεκτέων μεταρρυθμίσεων καὶ διὰ τῆς αἰτιολογικῆς

ἐκθέσεως τοῦ ἐν ἔτει 1882 ὑποβληθέντος ὑφ' ἡμῶν εἰς τὴν Βουλὴν νομοσχεδίου καὶ διὰ τοῦ ἡμετέρου δικονομικοῦ συγγράμματός (σελ. 162), ὁ θεσμὸς τῆς ἀνατροπῆς, καθιερωθεὶς ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς ταχείας ἐκδικάσεως τῶν δικῶν, ἀποτυγχάνει τοῦ σκοποῦ, ὡς ἔνθεν μὲν ὑποβληθεὶς εἰς μακράν καὶ πολυτελῆ διαδικασίαν, ἔνθεν δὲ παράγων πλεῖστα ὅσα νομικὰ ζητήματα. Διὸ θεωροῦμεν ἀναγκαῖον ἢ νὰ ἀπλοποιηθῇ ἡ διαδικασία, καθιερουμένης καὶ ἐν ταῖς παρὰ τοῖς ἀνωτέροις δικαστηρίοις δίκαις τῆς ἐν ταῖς παρὰ τοῖς εἰρηνοδικείοις δίκαις, ἢ τοι τῆς ἄνευ μεσολαβήσεως ἁγωγῆς ἀνατροπῆς ἐντὸς ἐξαμήνου τῆς ἐκκρεμοῦς δίκης, ἢ νὰ καταργηθῇ ἐξ ὀλκλήρου κατὰ τὰ ἐν Γερμανίᾳ κρατοῦντα, ὅπερ καὶ προτιμότερον.

Θ. Ν. Φλογαίτης

Ἀναφέρεσθαι (Δικαίωμα τοῦ ἀναφέρεισθαι) - **ἀναφορά**. Δικαίωμα ἢ ἄλλως ἐλευθερία τοῦ ἀναφέρεισθαι καλεῖται ἐν τῷ συνταγματικῷ δικαίῳ τὸ ἐν τοῖς συνταγματικοῖς χάρταις ἀναγραφόμενον δικαίωμα τοῦ ἀπευθύνειν ἀναφοράς εἰς τὴν ἐξουσίαν, οὐ μόνον εἰς ὑποβολὴν προσωπικῶν αξιώσεων, ἀλλὰ καὶ ἐντόνων καὶ δικαιοματικῶν ἀπαιτήσεων περὶ ἐκτελέσεως τῶν διατάξεων τοῦ πολιτεύματος καὶ τῶν νόμων, τὸ δικαίωμα ἐνὶ λόγῳ τοῦ ἀπαιτεῖν παρὰ τῆς ἐξουσίας τὴν νόμιμον ὑπ' αὐτῆς προστασίαν τῶν δικαιωμάτων αὐτοῦ καὶ τῆς πολιτείας. Ἐν ταῖς μοναρχικαῖς πολιτείαις ἐπιτρέπεται μὲν ἡ ὑποβολὴ ἀναφορῶν πρὸς τὸν Μονάρχην ἢ τὰς ἀπ' αὐτοῦ ἐξηρημένους ἀρχάς, ἀλλ' αἱ ἀναφοραὶ αὗται δὲν εἶναι ἀναφοραὶ πολιτῶν ὑπὸ τὴν συνταγματικὴν ἔννοιαν τῆς λέξεως, δηλονότι ἀνακοινώσεις πρὸς τὴν νόμιμον ἀρχὴν τῶν συμβαινόντων μετ' ἀπαιτήσεως δικαιοματικῆς· ἀλλ' εὐτελῆ παρακλητικὰ γράμματα, δι' ὧν προσφεύγουσιν οἱ ἀναφερόμενοι εὐπειθέστατα εἰς τὸν ἔλεον τῆς Ἀρχῆς.

Κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν ἄλλων Συνταγμάτων καὶ τὰ ἐλληνικὰ συντάγματα (τότε τοῦ 1844 διὰ τῶν ἄρθρων 7 καὶ 50 καὶ τοῦ 1864 διὰ τῶν ἄρθρων 9 καὶ 58) καθιέρωσαν ἀπεριορίστως τὸ δικαίωμα τοῦ ἀναφέρεισθαι, οὐ μόνον ὀρίζοντα ὅτι ἕκαστος ἢ καὶ πολλοὶ ὁμοῦ δικαιοῦνται νὰ ἀναφέρωνται ἐγγράφως εἰς τὰς ἀρχάς, ἀλλὰ καὶ διατυποῦντα λεπτομερέστερον τὸ δικαίωμα τοῦ ἀναφέρεισθαι πρὸς τὴν Βουλὴν, ὀφείλουσαν νὰ ἐξετάσῃ τὰς πρὸς αὐτὴν ἀπευθυνομένας ἀναφοράς καὶ δικαιουμένην νὰ ἀποστείλῃ αὐτάς εἰς τοὺς Ὑπουργούς, χρέος ἔχοντας νὰ χορηγῶσι διασαφήσεις, ὡς ἂν ἤθελον ζητηθῇ τοιαῦται, ἅμα δὲ τὸ δικαίωμα τῆς ἐκ βουλευτῶν συστάσεως ἐξεταστικῶν τῶν πραγμάτων ἐπιτροπῶν. Ἀλλὰ διὰ τὴν ἑλλειψιν νόμου ὑποχρεοῦντος τὴν Ἀρχὴν, πρὸς ἣν ἡ ἀναφορά, ἐπὶ ποινῇ αὐστηρᾷ, νὰ χορηγῇ τὴν ὑπαγορευομένην ὑπὸ τῶν νόμων ἢ τοῦ ὀρθοῦ λόγου ἀπόκρισιν, ἰδίως δὲ ἐξασφαλίζοντος τὸ δικαίωμα τῆς ἀναφορᾶς κατὰ τῆς κακοβουλίας τῆς ἐξουσίας, δυναμένης νὰ ἐμποδίσῃ τὴν χάριν ἀναφορᾶς συνάθροισιν ἢ εἰς ὠρισμένον μέρος ἔκθεσιν αὐτῆς, εἶναι παρ' ἡμῶν ἕως τῆς ὥρας χιμαϊρικὸν καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ ἀναφέρεισθαι. (Βλέπε ἐκτενεστέραν ἀνάπτυξιν τῶν κατὰ τὸ δικαίωμα τοῦ ἀναφέρεισθαι ἐν Συντ. Δικαίῳ § 194).

Θ. Ν. Φλογαίτης.

Ἀναψηλάφησις (ἢ ἄλλως ἐπανάληψις τῆς διαδικασίας ἢ παλινδικία καλουμένη) εἶναι τὸ ἔκτακτον ἐνδίκον μέσον, δι' οὗ τελεσιδικὸς ἀπόφασις ὑποβάλλεται εἰς τὴν κρίσιν αὐτοῦ τούτου τοῦ δικάσαντος δικαστηρίου.

Εἰς ἀναψηλάφησιν ὑπόκεινται μόνον αἱ ὀριστικαὶ τελεσιδικαὶ ἀποφάσεις· ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ὀριστικῶν ἀποκλείονται αἱ ἐκδοθεῖσαι ἐν δίκαις περὶ προσωρινῶν μέτρων καὶ αἱ τοῦ Ἀρείου Πάγου, δικάζοντος ὡς Ἀκυρωτικοῦ. Τ' ἀνάπαλιν χωρεῖ ἀνα-

ψηλάφσεις καὶ κατὰ τῶν τελεσιδίκων ἀποφάσεων τοῦ Ἀρείου Πάγου, δικάζοντος κατ' οὐσίαν, δηλονότι τῶν μετὰ παραπομπὴν ὑπὸ τοῦ Α' τμήματος εἰς τὸ Β' τμήμα τοῦ Ἀρείου Πάγου διὰ τὴν συζήτησιν τῆς οὐσίας ἐκδιδομένων ὑπὸ τοῦ Β' τμήματος τοῦ Ἀρείου Πάγου ἀποφάσεων. ὁπόταν αὗται τυγχάνωσι τελεσιδικοί (Α. Π. 344 τοῦ 78, 58 τοῦ 84). Πρὸ δὲ οὗ οὐχ ἦττον ὅτι ἀποκλείονται τοῦ ἐνδίκου μέσου τῆς ἀναψηλαφήσεως καὶ αἱ ἐπὶ τῇ ἐφέσει τῶν ἀποφάσεων τῆς κατὰ τὸ ἄρθρον 16 τοῦ ἐκλογικοῦ νόμου ἐκδιδομέναι ὑπὸ τοῦ Πρωτοδικείου ἀποφάσεις, οὐδενὸς νόμου ἀπονέμοντος εἰς τοὺς ἐξ αὐτῆς βλαπτομένους τὸ δικαίωμα τῆς εἰς ἀναψηλάφτην προσφυγῆς (Α. Π. 352 τοῦ 75). Λόγοι δὲ ἀναψηλαφήσεως κατὰ τὸ ἄρθρον 785 τῆς Πολ. Δικον. εἶναι οἱ ἐξῆς: "Ὅταν τὸ δικαστήριον δικάσῃ περὶ αἰτήσεως μὴ γενομένης (Α. Π. 112 καὶ 246 τοῦ 59, 182 τοῦ 89, 72 τοῦ 90), ὅταν ἐπιδικάσῃ ἦττονα τῶν αἰτηθέντων (Α. Π. 313 τοῦ 75), ὅταν δικάσῃ πλέον τοῦ αἰτηθέντος (Α. Π. 27 τοῦ 53, 1 τοῦ 54, 276 τοῦ 66, 126 τοῦ 79, 1 τοῦ 82), ὅταν παραλίπη νάποφανθῇ περὶ τινος τῶν αἰτήσεων (Α. Π. 76 τοῦ 48, 221 τοῦ 57, 213 τοῦ 63, 228 τοῦ 68) οἷον περὶ τῶν αἰτηθέντων τόκων ἢ περὶ τοῦ ποσοῦ τοῦ τόκου (Α. Π. 57 τοῦ 57, 231 τοῦ 75, 344 τοῦ 79, 167 τοῦ 90) ἢ παραλίπη νάποφανθῇ περὶ τῆς ἀνακοινώσεως τῆς δίκης (Α. Π. 63 τοῦ 54, 244 τοῦ 78)· ὅταν καταδικάσῃ τὸν διάδικον, οὗ χάριν ὤφειλε νὰ χορευθῇ ὁ σιωπήσας Εἰσαγγελεὺς (Α. Π. 1 τοῦ 45)· ὅταν ἐξεδόθησαν ἐν τῇ αὐτῇ δίκῃ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ δικαστηρίου ἀντιφάσκουσαι πρὸς ἀλλήλας ἀποφάσεις (Α. Π. 43 τοῦ 47, 364 τοῦ 84) ἢ τῆς αὐτῆς ἀποφάσεως τὸ διατακτικὸν ἀντιφάσκει πρὸς ἐαυτὸ (Α. Π. 357 τοῦ 79)· ὅταν δικασθῇ ἀνῆλικός τις ἢ ἄλλος τις ὑπὸ ἐπιμέλειαν διατελῶν, τὸ δημόσιον, ἢ δημόσιον κατὰ

στημα μὴ ἔχον τὸν νόμιμον ἀντιπρόσωπον (Α. Π. 38 τοῦ 47, 55 τοῦ 70)· ἀπαιτεῖται ἐπομένως ἔλλειψις ἐκπροσωπήσεως, δηλονότι ἔλλειψις ἐπιτρόπου παντελῆς ἢ ἔλλειψις τοῦ νομίμου ἐπιτρόπου ὅπως γίνῃ δεκτὴ ἀναψηλάφτης, δὲν ἀρκεῖ δὲ ἀπλῶς ἀτελής ἢ ἀδεξία ὑπεράσπισις, ἄτε τοῦ νόμου χωμένου τῇ λ. ἐκπροσωπήσεως (Α. Π. 252 καὶ 359 τοῦ 67, 273 τοῦ 71, 364 τοῦ 84). Τὰ νάπαλιν κατὰ τὸν μακροῦτον Οἰκονομίδην καὶ ἀπλῆ ἔλλειψις τῆς προσήκουσας ὑπερασπίσεως ἀποτελεῖ νόμιμον λόγον πρὸς ἀναψηλάφτην. Ἄλλ' ὑπάρχει καταδήλως ἔλλειψις νομίμου ἐπιτρόπου, ὡς αἰεὶ παρασταθεὶς ὑπὸ τὴν ιδιότητα τοῦ ἐπιτρόπου μετασχών τῆς δίκης ἔχει συμφέροντα ἀντίθετα πρὸς τὰ τοῦ ἀνηλίκου, ἄτε κατὰ νόμον ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει διοριζομένου εἰδικοῦ ἐπιτρόπου πρὸς ἀντιπροσώπουν τοῦ ἀνηλίκου· διὸ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει χωρεῖ ἀναμνηρίστως ἀναψηλάφτης. (Α. Π. 70 τοῦ 70)· ὅταν ἐπίσης ἢ ἀπόφασις στηρίξηται εἰς τὴν μαρτυρίαν δωροδοκηθέντων μαρτύρων ἢ πλαστῶν ἢ νενοθευμένων ἐγγράφων, (ἀλλ' οὐχὶ καὶ εἰκονικῶν), εἰδὼν ἀνεγνωρίσθη ἢ ἀπηγγέλθη ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου ἢ ψευδομαρτυρία ἢ ἢ πλαστογραφία· ὅταν εὕρεθῃ μετὰ τὴν ἀπόφασιν νέα κρίσιμα ἐγγράφα ἀποδεικτικὰ τοῦ ἐν τῇ δίκῃ ἀξιουμένου δικαιώματος ἐπισχεθέντα ὑπὸ τοῦ ἀντιδίκου, εἰδὼν ἢ ἐπίσχσεις ἀπεδείχθη ἐγγράφως ἢ ἐν ὁρώς ἢ διὰ δικαστικῆς ὁμολογίας (Α. Π. 364 τοῦ 84).

Ἀρμόδιον δικαστήριον πρὸς ἐκδίκασιν τῆς ἀναψηλαφήσεως εἶναι αὐτὸ τὸ ἐκδόν τὴν προσβαλλομένην ἀπόφασιν (Πολ. Δικ. 786 καὶ 787). "Ὅθεν ἀναψηλάφτης ἀποφάσεως ἐπικυρωθεῖσης ὑπὸ τοῦ Ἐφετερίου εἰσακτέα εἰς τὸ Ἐφετεῖον, ὡς μόνον ἀρμόδιον, ἄτε παραδεξαμένου διὰ τῆς ἐπικυρωτικῆς αὐτοῦ ἀποφάσεως τὴν πρῶτα-

δικον ὡς ἰδίαν, ὑπερχούσης ἐπομένως τῆς δικαιολογούσης τὴν ἀναψηλάφησιν ἐλλείψεως ἐν τῇ τοῦ Ἐφετείου ἀποφάσει (Α. Π. 301 τοῦ 61, διαφωνοῦσα πρὸς τὴν τοῦ Ἐφετείου Νκυπλίας 988 τοῦ 60). Ἄλλ' ἂν τὸ ἐκδόν τὴν ἀπόφασιν δικαστήριον ἐξέλιπε (καταργηθὲν ὀλοτελῶς καὶ μὴ ἀντικατασταθὲν δι' ἄλλου ὁμοειδοῦς), δικάζει κατ' ἀναψηλάφησιν τὸ ὑπὸ τοῦ Ἀρείου Πάγου σημειωθιστόμενον δικαστήριον (Πολ. Δικον. 747). Δύναται δὲ νὰ προκαλέσῃ τὴν ἀναψηλάφησιν μόνον ὁ ἔχων ἔννομον συμφέρον, ἥτοι ὁ ἡττηθείς διάδικος ἢ ὁ νόμιμος αὐτοῦ διάδοχος, ὁ μὴ τυχὼν ἀποδεξάμενος τὴν ἀπόφασιν δύναται δὲ ἀπ᾽ αὐτὴν καὶ μόνον ἐκάτερος τῶν διαδίκων νὰ ἀσκήσῃ τὸ ἐνδίκον μέσον τῆς ἀναψηλάφησης.

Ἡ προθεσμία τῆς ἀναψηλάφησης εἶναι τρίμηνος· ἄρχεται δὲ κατὰ κανόνα ἀπὸ τῆς ἐπίδοσεως τῆς προσβαλλομένης τελεσιδίκου ἀποφάσεως. Ὅσακις ὁμοῦς ὁ λόγος αὐτῆς εἶναι ψευδομαρτυρία ἢ πλαστογραφία, ἀπὸ τοῦ χρόνου καθ' ὃν ἀνεγνωρίσθη δικαστικῶς ἢ δωροδοκία τοῦ ψευδομαρτύρου ἢ ἢ πλαστογράφου τοῦ ἐγγράφου. Ἐπίσης ὅσακις ὁ λόγος αὐτῆς εἶναι ἢ ὑπὸ τοῦ ἀντιδίκου ἐπίσχους κρίσιμων ἐγγράφων ἢ ἀνεγνωρίσθη ἐγγράφως ἢ ἐνόρκως ἢ διὰ δικαστικῆς ὁμολογίας ἢ ἐπίσχους αὐτῇ. Ἀναστέλλεται δὲ ἡ τρίμηνος προθεσμία ἐφ' ὅσον διαρκεῖ ἡ πρὸς ἀνακοπὴν καὶ ἡ πρὸς ἔφεσιν προθεσμία. Ὅθεν ἡ προθεσμία ἄρχεται ἀπὸ τῆς ἐκπνεύσεως τῶν προθεσμιῶν τούτων. (Πολ. Δικ. 785 καὶ 791). Οὐσῶν δὲ τῆς τε ἀναιρέσεως καὶ τῆς ἀναψηλάφησης ἐκτάκτων ἐνδίκων μέσων, ἡ χρῆσις τοῦ ἐνὸς δὲν κωλύει τὴν τοῦ ἄλλου, ἀλλὰ δύναται νὰ ἐνασκηθῇ συγχρόνως ἐκάτερον ἐντὸς τῆς νομίμου προθεσμίας (Α. Π. 74 τοῦ 57). Ἀναστέλλεται δὲ καὶ μέγιστος τῆς ἐνηλικιώσεως τοῦ ἀνηλίκου διαδίκου, ὅστις τυχὼν δὲν ἀντεπροσωπεύθῃ ἢ κακῶς ἀν-

τεπροσωπεύθῃ ἐκ τῆς δίκης, ἥς ζητεῖται ἡ ἀναψηλάφησης. — Περιττὸν νὰ ῥηθῇ ὅτι, ἀποθανόντος τοῦ διαδίκου, καθ' οὗ ἡ ἀπόφασις, ὁ κληρονόμος ἔχει καὶ τὴν πρὸς διάσχεσιν προθεσμίαν, μεθ' ἣν μόνον ἄρχεται ἡ πρὸς ἀναψηλάφησιν προθεσμία.

Ἐν τῷ ἐγγράφῳ τῆς αἰτήσεως περὶ ἀναψηλάφησης περιέχονται οἱ λόγοι αὐτῆς· ἀλλὰ δύνανται νὰ προστεθῶσι καὶ ἑτεροὶ διὰ μεταγενεστέρου ἐγγράφου, ἀλλ' οὐχὶ καὶ διὰ τῶν ἐγγράφων προτάσεων (Πολ. Δικ. 795 ἐν συνδ. πρὸς 767, 517 καὶ 821. Α. Π. 332 τοῦ 84). Σημειωτέον δὲ ὅτι δὲν εἶναι ἄχυρον καὶ τὸ ἐγγράφον, ἐν ᾧ ζητεῖται ἡ διόρθωσις λογιστικοῦ σφάλματος καὶ ἐν ταύτῳ ἐπιδοθητικῶς ἢ ἀναψηλάφησης ὡς προκύψαντος τοῦ σφάλματος ἐκ τῆς μὴ ἐκδικάσεως κεφαλίου τινός, ἅτε οὐ μόνον μὴ ἀπαγορευομένης ὑπὸ τοῦ νόμου τῆς ἐνώσεως ταύτης, ἀλλὰ καὶ ὑποστηριζομένης ὑπὸ τῆς κατ' ἀναλογίαν ἐφαρμογῆς τῶν ἀρθρ. 537-538 τῆς Πολ. Δικ. (Α. Π. 99 τοῦ 85).

Ἡ διαδικασία διεξάγεται κατὰ τὴν συνήθη διαδικασίαν, ἂν ἡ προκειμένη δίκη ᾖ συνήθης, κατὰ τὴν συνοπτικὴν δὲ ἂν ᾖ συνοπτικὴ· ἀλλ' ὁ αἰτούμενος τὴν ἀναψηλάφησιν προκαταβάλλει παράβολον ἑκατὸν δραχμῶν (Ν. τῆς 10 Αὐγ. 1836). Σημειωτέον ὅτι, ἂν ἀποδειχθῇ ἐκ τῶν ὑστέρων ἐκ προπετείας ἐνεργήσας, καταδικάζεται εἰς ἀποζημίωσιν δικασιόδραχμον, χορηγητέαν τῷ ἀντιδίκῳ. Ἐξετάζει δὲ κατὰ πρῶτον ὁ δικαστής, ἐὰν τῷ ὄντι ὑπάρχῃ λόγος ἀναψηλάφησης, καί, ἐὰν πεισθῇ περὶ τούτου, καταργεῖ τὴν ἀπόφασιν, καθ' ἧς ἡ αἵτησις ἀναψηλάφησης. Ἀκολούθως δὲ δικάζει, ὡς εἰ δὲν εἶχεν ἐκδοθῇ ἡ προηγουμένη καταργηθεῖσα ἀπόφασις. Ἄλλ' ἐὰν ἐξεδόθησαν ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ δικαστηρίου ἀντιφατικαὶ ἀποφάσεις, ὅτε καταργουμένης μιᾶς ἐκ τῶν δύο ἐκλείπει ἡ ἀντίφασις, περιττὸν εἶναι νὰ χωρισθῇ ἡ διαδικασία

τῆς ἀναψηλαφήσεως εἰς δύο στάδια καὶ ἐκδοθῶσι δύο χωρισταὶ ἀποφάσεις. Τοῦτο βέβαια δὲν δύναται νὰ συμβῇ ἐὰν ἐν τῇ αὐτῇ ἀποφάσει περιελήφθησαν ἀντιφατικαὶ διατάξεις (Πολ. Δικ. 798 ἐ. Α. Π. 271 τοῦ 80).

Ἡ αἵτησις ἀναψηλαφήσεως δὲν ἀναστέλλει τὴν ἐκτέλεσιν τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως (Πολ. Δικ. 97), ἐκτὸς ἐὰν πρόκειται περὶ ἀντιφατικῶν ἀποφάσεων τοῦ αὐτοῦ δικαστηρίου ἢ ἀντιφατικῶν διατάξεων τῆς αὐτῆς ἀποφάσεως, ὅτε ἀναγκαιῶς ἐπέρχεται ἀναστολὴ τῆς ἐκτέλεσεως ἕως τῆς ἐκδόσεως τῆς ἐπὶ τῆς αἵτησεως ἀναψηλαφήσεως ἀποφάσεως. (Ἰδε καὶ ἡμετέρων Στοιχείων τῆς Πολ. Δικ. § 130).

Θ. Ν. Φλογαίτης

Ἀναψηλαφήσεις (Ποιν. Δικον.).

Ἰδε Ἐπανάληψις τῆς ἀνακρίσεως.

Ἀνεξιθρησκία Ἰδε Θεη-

σκευτικὴ ἑλευθερία.

Ἀνηλικιότης. Διὰ τοῦ Ν. τῆς 15 Ὀκτωβρίου 1836 περὶ ἐνηλικιότητος (ὅστις ἀντικατέστη ἔπειτα διὰ τοῦ 1 ἄρθρ. καὶ τοῦ ἄρθρου 114 τοῦ Ν. ΧΠΘ' τῆς 17 Αὐγούστου 1861 περὶ ἀνηλικίων καὶ ἐπιτροπειῶν) προσδιωρίσθη ἡ ἐνηλικιότης εἰς τὸ εἰκοστὸν πρῶτον ἔτος τῆς ἡλικίας, καταργηθείσης τῆς πρότερον Ῥωμαϊκῆς διατάξεως, καθ' ἣν ἡ ἐνηλικιότης προσδιωρίζετο εἰς τὸ εἰκοστὸν πέμπτον ἔτος τῆς ἡλικίας. Ὅθεν πρὸ τοῦ 21 ἔτους τῆς ἡλικίας ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἀνήλικος, μὴ δυνάμενος ἄνευ συναίνεσεως τοῦ πατρὸς ἢ τοῦ ἐπιτρόπου αὐτοῦ νὰ συνομολογήσῃ ἐγκύριως ὑποχρέωσιν ἢ νὰ ἀπαλλοτριώσῃ τὴν περιουσίαν του, καὶ ἐπομένως μὴ ὑποχρεούμενος ἐκ τοιαύτης πράξεως, (πλὴν ἐὰν συνεπλήρωσε μὲν τὸ δέκατον ὄρδον τῆς ἡλικίας αὐτοῦ ἔτος, ἔπεισε δὲ διὰ δόλου τὸν πρὸς αὐτὸν συναλλαγέντα ὅτι εἶναι ἐνήλικος)· πᾶσα δὲ εἰς τὸν ἀνήλικον γενομένη κατὰ βολὴν ὑποχρεοῖ μὲν αὐτὸν

εἰς ἀπότισιν τοῦ ληφθέντος ἢ τοῦ ἀντιτίμου αὐτοῦ, ἀλλὰ μόνον καθ' ὅσον ἐκ τούτου εἶναι ἀναμφισβητήτως πλουσιώτερος ἐν τῷ χρόνῳ τῆς ἐπιδόσεως τῆς ἀγωγῆς, πλὴν ἐὰν ἐξ ἰδίου δόλου ἐματαιώσῃ τὴν ἐκ τῆς καταβολῆς αὔξησιν τῆς περιουσίας αὐτοῦ· εἰς τὸν ὅρον δὲ κατὰ βολὴν περιλαμβάσεται κατὰ τὴν ὁρθὴν νομολογίαν τοῦ Ἀρείου Πάγου (Α. Π. 216 τοῦ 73, 289 τοῦ 83) οὐχὶ μόνον ἡ καταβολὴ εἰς αὐτὸν χρημάτων, ἀλλὰ καὶ πᾶσα ὠφέλεια ἐπερχομένη εἰς αὐτὸν ἐκ συμβάσεως, ἅτε καὶ οὕτω καθισταμένου αὐτοῦ πλουσιωτέρου, διότι ὁ νόμος προτίθεται μὲν νὰ ἀπαλλάξῃ αὐτὸν πάσης ζημίας, ἀλλ' οὐχὶ καὶ νὰ καταστήσῃ αὐτὸν πλουσιώτερον διὰ τῆς ζημίας τρίτου. Δύναται ὅμως ὁ ἀνήλικος, γενόμενος δεκατετραετής, νὰ διαθέσῃ ἄνευ τῆς συναίνεσεως τοῦ πατρὸς ἢ τοῦ ἐπιτρόπου τὸ οἶονεῖ στρατιωτικὸν χρημάτιον, ἥτοι ὅ,τι κερδαίνει διὰ τῆς ἰδίας ἐργασίας ἢ ἐδόθη αὐτῷ πρὸ ἰδίων χοῦσιν. (Νόμου ΧΠΘ' ἄρθρον 5) Ἀλλ' ὡς ὁρθῶς ἀπεφάντο ὁ Ἀρείος Πάγος (ἀποφ. 56 τοῦ 91) διὰ τῆς διατάξεως ταύτης δὲν ἐχορηγήθη αὐτῷ δικαίωμα δικαστικῆς παραστάσεως, ἅτε κατὰ τὰς ῥητὰς διατάξεις τοῦ ἄρθ. 58 τοῦ νόμου ΧΠΘ' καὶ τοῦ ἄρθ. 75 τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας τῆς τοῦ ἀνηλικίου παραστάσεως ἐπὶ δικαστηρίου γινομένης διὰ τοῦ πατρὸς ἢ τοῦ ἐπιτρόπου. (Ἰδε καὶ Ἐπιτροπεύειν).

Θ. Ν. Φλογαίτης.

Ἀνθρωποκτονία καλεῖται ὁ ἐκ προθέσεως ἢ ἐξ ἀμελείας φόνος ἀνθρώπου. Ὁ ποινικὸς ἡμῶν νόμος, διαλαμβάνων ἐν τῷ κεφαλαίῳ αὐτοῦ δεκάτῳ ἑκτῷ (ἄρθ. 287—306) περὶ ἀξιοποίνων πράξεων κατὰ τῆς ζωῆς ἄλλων, πραγματεύεται πρῶτον γενικῶς περὶ ἀνθρωποκτονίας, ὁρίζων ὅτι θεωρεῖται ὡς κακρία ἢ θανατηφόρος βλάβη ἢ πληγὴ (ἀποτελούσα ἐπομένως τὴν ἀνθρωποκτονίαν), ἢ περὶ τῆς

ὑπάρχει βεβαιότης, ὅτι ἐπήνεγκεν ὡς ἐνεργὸς αἰτία τὸν θάνατον τοῦ βλαφθέντος ἢ τραυματισθέντος, διὸ πρὸς σχηματισμὸν τῆς περὶ τούτου δικαστικῆς κρίσεως δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψει, ἐὰν πληγὴ τοιαύτη ἰάθῃ ἄλλοτε ἢ δὲν ἰάθῃ διὰ τῆς συνδρομῆς τῆς ἐπιστήμης, ἐὰν τὸ θανατηφόρον ἀποτέλεσμα ἡδύνατο νὰ ἀποτραπῇ δι' ἐγκαίρου καὶ καταλλήλου βοήθειας, ἐὰν ἡ βλάβη ἢ ἡ πληγὴ ἐπήνεγκεν ἀμέσως ἢ ἐμμέσως (δι' ἄλλων μὲν δηλονότι αἰτίων ἀλλ' ἐξ αὐτῆς τεθέντων εἰς ἐνέργειαν ἐμμέσων αἰτίων), ἐὰν τέλος ἡ γενομένη πληγὴ ἦτο καθ' ἑαυτὴν θανατηφόρος ἢ παρήγαγε τὸν θάνατον διὰ τὴν ἰδιόζουσαν σωματικὴν κατάστασιν τοῦ θανατωθέντος ἢ διὰ τὰς ἄλλας τυχαίας περιστάσεις, καθ' ἃς αὕτη ἐπήνεχθη εἰς αὐτόν. Σημειωτέον ὅτι εἰς τὸν σχηματισμὸν τῆς δικαστικῆς κρίσεως συντελεῖ μεγάλως πλειστάκις ἡ γνώμη τοῦ ἱατροῦ, ὅστις ὀφείλει νὰ ἐξαντλήσῃ πάντα τὰ ἀμέσως ἢ ἐμμέσως σχετικὰ θέματα πρὸς τὸ ζήτημα, ἂν ἡ πληγὴ ἐπήνεγκεν ὡς ἐνεργὸς αἰτία τὸν θάνατον, ὅθεν καὶ νὰ ἐξακριβώσῃ τὸ εἶδος τῆς πληγῆς, ἂν δηλαδὴ ἐγένετο αὕτη διὰ μαχαίρας ὀξείας ἢ πυροβόλου, ἂν ἡ σφαῖρα ἀρτίως διήλθε τὸ στήθος ἢ τὸ κρανίον τοῦ θύματος κτλ. δι' ὅτι τὸν δὲ ὑπάγει εἰς μὲν τὸν γενικὸν ὅρον τῆς ἀνθρωποκτονίας 1) τὸν ἐκ προμελέτης φόνον, 2) τὴν φαρμακείαν (τὴν διὰ δηλητηριωδῶν οὐσιῶν θανάτωσιν), 3) τὴν ἀναίρεσιν, ἥτοι τὴν ἐν βρασμῶ ψυχικῆς ὁρμῆς τελουμένην ἀνθρωποκτονίαν, 4) τὴν παιδοκτονίαν (ἥτοι τὸν ὑπὸ τῆς μητρὸς φόνον νόθου νεογνοῦ αὐτῆς τέκνου), 5) τὴν τερατοκτονίαν (ἥτοι τὸν φόνον ἀνθρωπογενήτου τέρατος, ἐσπερημένου ἀνθρωπίνης μορφῆς, 6) τὸν φόνον ἐξ ἀμελείας· διαλαμβάνει δὲ ἐν τῷ αὐτῷ κεφαλαίῳ καὶ τὰ ἐξῆς κατὰ τῆς ζωῆς δύο ἄλλα ἀδικήματα, τὴν ἁμβλωσιν καὶ τὴν ἔκθεσιν.

Περὶ ἐκάστου τῶν ἀδικημάτων τούτων δηλονότι φόνου, φαρμακείας, ἀναίρεσεως, παιδοκτονίας κτλ. πραγματευόμεθα ἰδίαι· τέρως ὑπὸ τὰς οἰκείας λέξεις.

Θ. Ν. Φλογαίτης

Ἀνταγωγὴ (ἢ κατὰ τοὺς Βυζαντινοὺς ἀντεναγωγή) καλεῖται ἡ κατὰ τοῦ ἐνάγοντος ἀγωγή τοῦ ἐναγομένου, ὑποβαλλομένη ἐνώπιον τοῦ δικάζοντος τὴν ἀγωγὴν δικαστηρίου. Παρὰ Ῥωμαίοις ὁ ἐναγόμενος, ὅστις εἶχεν ἀφορμὴν νὰ ἐγείρῃ ἰδίαν ἀγωγὴν κατὰ τοῦ ἐνάγοντος, ὄφειλεν ὑποχρεωτικῶς νὰ εἰσαγάγῃ αὐτὴν ἐνώπιον τοῦ δικάζοντος τὴν τοῦ ἐνάγοντος ἀγωγὴν δικαστηρίου, ἄλλως ὑπερρεούτο νὰ ἀναμείνῃ πρῶτον τὴν ἐκδίκασιν τῆς κατ' αὐτοῦ ἀγωγῆς τοῦ ἐνάγοντος καὶ μόνον μετ' αὐτὴν ἐδικαίετο νὰ ἐγείρῃ καὶ αὐτὴς τὴν ἀνταγωγὴν ὡς ἀγωγὴν. Κατὰ τὴν παρ' ἡμῶν ἰσχύουσαν δικονομικὴν νομοθεσίαν (ὁμοίαν καὶ κατὰ τοῦτο πρὸς τὰς νεωτέρας εὐρωπαϊκᾶς δικονομίας) ἐπιτρέπεται εἰς τὸν ἐνάγομενον νὰ ὑποβάλλῃ δι' ἀνταγωγῆς τὰς ἀπαιτήσεις αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ δικάζοντος τὴν ἀγωγὴν δικαστηρίου πρὸς εὐχερεστέραν καταπολέμησιν τῆς τοῦ ἐνάγοντος ἀγωγῆς, ἀλλὰ δὲν ἐπιβάλλεται αὐτῷ τοῦτο ὡς ὑποχρέωσις. Σημειωτέον δὲ ὅτι οὐδ' ἐπιτρέπεται ἡ ὑποβολὴ ἀνταγωγῆς, ἐὰν τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀνταγωγῆς ὡς ἐκ τῆς ιδιότητος αὐτοῦ διαφεύγῃ ὁλοσχερῶς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ δικαστηρίου τῆς ἀγωγῆς· ὅθεν ἐνώπιον εἰρηνοδικείου δὲν εἰσάγεται ἀνταγωγὴ τῆς ἀρμοδιότητος τοῦ Πρωτοδικείου. Ὡσαύτως ἐπὶ συνοπτικῶν ὑποθέσεων εἶναι ἀπαράδεκτος ἀνταγωγὴ τῆς συνήθους διαδικασίας κατὰ τὴν ἐπικρατεστέραν γνώμην. (Ἄλλ' ὑπάρχει καὶ γνώμη ἀντίθετος, καθ' ἣν ἡ ἀνταγωγὴ ὡς παρεμπιπτοῦσα δίκη εἶναι ἀναγκαιῶς συνοπτικὴ δυνάμει τοῦ 618 ἄρθ. τῆς Πολ. Δικ. ἀλλ' ἡ διάταξις τοῦ 618 ὡς γενικὴ ἀναγκάζον νὰ

ὑποχωρήσῃ εἰς τὴν εἰδικὴν διάταξιν τοῦ ἄρθ. 633 ὡς εἰδικὴν διάταξιν). Ὡσαύτως ἐν ταῖς δίκαις περὶ νομῆς καὶ περὶ προφυλακτικῶν μέτρων, ὡς κατεπειγούσαις, εἶναι ἀπαράδεκτος ἀνταγωγή.

Ἡ ἀνταγωγή εἰσάγεται εἰς τὸ δικάζον τὴν ἀγωγὴν δικαστήριον εἴτε διὰ τοῦ ἀπολογητήριου, εἴτε δι' ἰδίου δικηγόρου (ὅποτε ὁμῶς δὲν δικαιούται ὁ ἀντενάγων νὰ ἀξιώσῃ τὰς ἐπὶ τούτῳ δικαστικὰς δαπάνας). ἐπὶ δὲ τῶν συνοπτικῶν δικῶν (καθ' ὅς ὁ ἐναγόμενος δὲν ὑποχρεοῦται νὰ κοινοποιήσῃ ἀπολογητήριον) εἰσάγεται καὶ διὰ τῶν ἐγγράφων προτάσεων (Α. Π. 187 τοῦ 76 κτλ.). Κατὰ τὴν ἀπόφασιν μάλιστα Ἀρείου Πάγου 184 τοῦ 50 καὶ μετὰ τὴν πρώτην ἐπ' ἀκροατηρίου συζήτησιν εἶναι δεκτὴ ἡ ἀνταγωγή, ἂν μὴ προταθῇ ἔνστασις ἀπαράδεκτου· ἀλλ' ἡ γνώμη αὕτη εἶναι καθ' ἡμᾶς ἥκιστα ὀρθή, διότι μέχρι τῆς πρώτης ἐπ' ἀκροατηρίου συνεδριάσεως εἶναι μόνον κατὰ γενικὸν κανόνα δεκταὶ προτάσεις καὶ ἀπαιτήσεις, πλὴν τῶν ῥητῶς ἐπιτρεπομένων καὶ μετὰ ταῦτα.

Συνεκδικάζεται δὲ καὶ ἡ ἀνταγωγή μετὰ τῆς κυρίας ἀγωγῆς, πλὴν ἂν καταστῇ ὥριμος ἡ ἀγωγή πρὸ τῆς ἀνταγωγῆς ἢ ἡ ἀνταγωγή χρήζῃ μακροῦς διαδικασίας ἢ ἡ ἀγωγή χρησιμεύῃ ὡς προδικαστικὸν ζήτημα αὐτῆς, ὅτε παραπέμπεται εἰς ἰδιαιτέραν συζήτησιν, τοῦτο δὲ δύναται νὰ συμβῇ καὶ ὅποτε ἡ ἀνταγωγή ἀπευθύνεται κατὰ τινων μόνον ἐκ τῶν ἐναγόντων.

Σημειωτέον ὅτι ὁ συμψηφισμός, δυνάμενος νὰ προταθῇ κατὰ τῆς ἀγωγῆς ὡς ἔνστασις, ἐπὶ σκοπῷ τῆς ἐν μέρει ἢ καθ' ὅλου ἀπαλλαγῆς τοῦ ἐναγομένου, δὲν εἶναι ἀναγκαῖον νὰ προταθῇ διὰ τῆς ἀνταγωγῆς, τῆς σκοπὸς ἡ καταδίκη τοῦ ἐναγομένου εἰς παροχὴν τινα τῷ ἐνάγοντι. Ὅθεν ἀναμφήριστον ὅτι ὁ συμψηφισμὸς δύναται νὰ προταθῇ τὸ πρῶτον καὶ κατὰ

τὰς συνήθεις ὑποθέσεις διὰ τῶν ἐγγράφων προτάσεων, ἔτι δὲ καὶ ἐνώπιον τῶν Ἐφετῶν ἐν τῇ περιπτώσει τοῦ ἄρθρου 547. (Πλείονα βλέπε ἐν δικονομικῷ ἡμῶν συγγραμμάτων § 108). *Θ. Ν. Φλογαίτης*

Ἀνταδικήματα ἢ ἀντίποινα (représailles). Ὅσακις ἐν καιρῷ εἰρήνης κράτος τι παραβιάζει τὰς ἰδίας ὑποχρεώσεις πρὸς ἕτερον κράτος διὰ τῆς καταπατήσεως τῶν ἀνεγνωρισμένων αὐτῷ ἀλληλεθνῶν δικαίων, ἢ ὡς ἀκρίτως παραβλάπτει οἰκώδηποτε τρόπον μεγάλα αὐτοῦ συμφέροντα, τὸ ἀδικούμενον κράτος δικαιούται κατὰ τοὺς ὑπὸ τοῦ ἀλληλεθνῶς δικαίου καθιερωμένους κανόνας νὰ ἐφαρμόσῃ κατὰ τοῦ ἀδικούντος αὐτό, πρὶν ἢ καταφύγῃ εἰς τὸ ἔσχατον μέσον, τὸν πόλεμον δηλονότι, τὰ λεγόμενα ἀντιδικήματα ἢ ἀντίποινα, πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ ἐξαναγκάσῃ αὐτὸ νὰ ἐπανορθώσῃ τὸ γενομένον ἀδίκημα ἢ νὰ ἀναγνωρίσῃ τὸ παραβιαζόμενον δικαίωμα.

Τὰ νῦν ἐν χρήσει μέσα λόγῳ ἀνταδικημάτων ἢ ἀντιποίνων εἰσὶ τὰ ἑξῆς:

α) Κατάσχσεις καὶ δήμευσις τῶν εἰς τὸ ἀδικῆσαν κράτος ἀνηκόντων πραγμάτων, ἐνίοτε δὲ καὶ τῶν εἰς τοὺς ὑπηκόους τοῦ κράτους τούτου ἀνηκόντων. Ἀλλὰ τὸ τελευταῖον τοῦτο μέσον καταδικάζεται ὡς ἀθέμιτον ὑπὸ τῶν νεωτέρων συγγραφέων, μὴ θεωρούντων, ὡς εἰκός, εἴτε ὑπὸ ἥθικὴν ἔποψιν, εἴτε ὑπὸ τὴν ἔποψιν τοῦ δικαίου, ἐπιτετραμμένον νὰ στερεῶνται τῆς περιουσίας αὐτῶν οἱ ἄπλοϊ ἰδιῶται διὰ τὰ ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως διαπραττέμενα ἀδίκηματα.

β) Ἀρνήσις τῆς ἐκπληρώσεως τῶν πρὸς τὸ ἀδικῆσαν κράτος συνωμολογημένων ὑποχρεώσεων.

γ) Κατάργησις τῶν εἰς τοὺς ὑπηκόους τοῦ κράτους τούτου ἀνεγνωρισμένων τέως προνομίων, ἢ δικαιωμάτων, ἐν οἷς καὶ ἡ ἄσκησις τῆς ἐμπορίας ἢ καὶ ἡ ἀπλὴ διαμονὴ αὐτῶν ἐν τῇ χώρᾳ.

δ) Ἐπίσχσεις τῶν ἐν τοῖς λιμέσι τοῦ κράτους ναυλογούντων ἐμπορικῶν πλοίων τῶν ὑπάρχοντων τοῦ κράτους, καθ' οὗ τὰ ἀνταδικήματα.

ε) Ὁ εἰρηνικός λεγόμενος ἀποκλεισμός.

Καταφεύγει δὲ τὸ ἀδικηθὲν κράτος εἰς τὰ τοιαῦτα ἀνταδικήματα, ἀφοῦ πρῶτον ἐξαντλήσῃ τὰ λοιπὰ ἡπιώτερα εἰρηνικά μέσα, ὅπως ἐπιτύχῃ παρὰ τοῦ κράτους, καθ' οὗ ἔχει τὰς αἰτιάσεις, τὴν ἐπανόρθωσιν τοῦ τελεσθέντος ἀδικήματος ἢ τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ παραβιαζομένου δικαιώματος. Συνήθως δὲ τὰ ἀνταδικήματά εἰσι τὸ μεταίχμιον τῆς ἀπὸ τῆς καταστάσεως τῆς εἰρήνης εἰς τὴν ἐμπόλεμον μεταβάσεως.

Τῶν ἀνταδικημάτων γίνεται χρῆσις καὶ ἐν τῇ ἐμπολέμῳ καταστάσει, ὅσας καὶ τὸ ἔτερον τῶν ἐμπολέμων μερῶν παραβιάζει τὰ μετὰ τοῦ ἑτέρου ὡς πρὸς τὴν διεξαγωγὴν τοῦ πολέμου συνωμολογημένα ἢ κανόνες τοῦ δικαίου τοῦ πολέμου. Ἄλλ' ἐν τῇ τελευταίᾳ ταύτῃ περιπτώσει δὲν θεωρεῖται ἐπιτετραμμένη ἡ ἀντεπαρμολογία κατὰ τοῦ ἐχθροῦ μέτρων, τὰ ὅποια καταδικάζει ἡ κοινὴ συνείδησις ὡς ἀντίκειμενα εἰς τὴν ἡθικὴν ἢ εἰς τὰ γενικά δίκαια τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἡ ἐπίσχσεις καὶ ὁ εἰρηνικός ἀποκλεισμός, ὡς καὶ λοιπὰ μᾶλλον εἰρηνικά μέσα πρὸς λύσιν τῶν μετὰ τῶν κρατῶν διαφορῶν, ἐξετάζονται ἰδίᾳ ἐν οἰκείῳ τόπῳ.

II. Χρυσανθόπουλος.

Ἀνταλλαγή. Κατὰ τὸ Σχ. τοῦ Κώδικος (ἄρθ. 1591), ἐπαναλαμβάνον τὸν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ δικαίου ὁρισμόν, ἡ ἀνταλλαγή εἶναι σύμβασις, δι' ἧς οἱ συμβαλλόμενοι ὑποχρεοῦνται νὰ παράσχωσιν ἀμοιβαίως πρᾶγμα ἀντὶ πράγματος. Ἄλλ' ἀνάγκη οἱ ἀνταλλάσσοντες νὰ ᾧσι κύριοι τῶν ἀνταλλάσσόμενων πραγμάτων. Ὅθεν «ἐὰν ἀλλότριον δοθῇ, οὐ γίνεται ἀνταλλαγή» (Ν. 1 § 3 Πανδ. (19. 4)

Βασιλ. 1 (20. 3). Διό, ἐὰν ὁ λαθὼν τὸ εἰς ἀντάλλαγμα δοθὲν αὐτῷ ἀποδείξῃ ὅτι δὲν ἦτο κύριος αὐτοῦ ὁ δοὺς, ὑποχρεοῦται μόνον νὰ ἐπιστρέψῃ αὐτό, κρατῶν ἢ ἀναλαμβάνων τὸ ἴδιον (Σχ. Κωδ. ἄρθ. 1592). Ὁ δὲ δοὺς ἴδιον πρᾶγμα καὶ μὴ λαθὼν τὸ ἀντάλλαγμα ἔχει μόνον ἀγωγὴν κατὰ τοῦ πρὸς ὃν συνηλλάξατο περὶ παραδόσεως τοῦ πράγματος ἢ ἀποδόσεως τοῦ παραδοθέντος, ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ αἰτήσῃ τὴν καταβολὴν τόκων ἐπὶ τῆς ἀξίας τῶν παραδοθέντων, ἀλλὰ τοὺς καρποὺς αὐτῶν, ἅτε μὴ μεσολαβούντος ἐν τῇ ἀνταλλαγῇ τιμήματος, ὡς ἐν τῇ ἀγοραπωλησίᾳ (Α. Π. 182 τοῦ 75). Ἀλλὰ δὲν δικαιούται νὰ ἐγείρῃ τὴν ἀγωγὴν ταύτην, ἐὰν τὸ πρὸς ἀνταλλαγῇ δοθὲν δὲν εἴναι ἐλευθερὸν παντὸς βάρους, ὡς ὑπεσχέθη, διότι ἐπὶ τῶν ἀμφοτεροβαρῶν συμβάσεων οὐδεὶς τῶν συνηλλαξαμένων δικαιούται νὰ ἀπαιτήσῃ τὴν τῶν ὑποχρεώσεων τοῦ ἑτέρου ἐκπλήρωσιν, πρὶν ἢ ἐκπληρώσῃ τὰς ἰδίας ὑποχρεώσεις, ἀποκρουόμενος ἄλλως κατὰ τοὺς Ν. 1 καὶ 5 § 4 Πανδ. (44. 4) καὶ Ν. 25 Πανδ. (19. 1) διὰ τῆς ἐνστάσεως τοῦ δόλου (Α. Π. 22 τοῦ 90). Ὅπως δὲ ποτε ὁ λαθὼν τὸ ἕτερον τῶν ἀνταλλαγέντων πραγμάτων γίνεται κύριος αὐτοῦ, καὶ μὴ ἐκπληρώσας τὴν ἰδίαν ὑποχρέωσιν ἐπὶ ἀποδόσει τοῦ ἄλλου πράγματος, ὀφείλων ὁμῶς νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ὑποχρέωσιν αὐτοῦ (Βασιλ. 6 (20. 3), ὅθεν οὐδ' ἡ ὑπὸ τρίτου ἀμφισβήτησις τῆς κυριότητος τοῦ ἑτέρου τῶν ἀνταλλαγέντων κτημάτων κωλύει τὴν εἰς τὸν ἕτερον τῶν συμβαλλόμενων μεταβίβασιν τῆς κυριότητος τοῦ εἰς ἀνταλλαγὴν τοῦ ἀμφισβητουμένου δοθέντος αὐτῷ ἑτέρου κτήματος (Α. Π. 24 τοῦ 55). Σημειωτέον ὅτι ἐπὶ τῆς ἀνταλλαγῆς κατὰ τὸ Σχ. τοῦ Κώδικος (ἄρθ. 1594) καὶ κατὰ τὸν Ῥωμαϊκὸν νόμον διάρρηξις τῆς συμβάσεως δι' ὑπερόγκον βλάβην δὲν ἐπιτρέπεται.

Ἡ ἐκ τύχης ἢ ἐξ ἀνωτέρας βίας ἀπώ-

λεια τοῦ πράγματος μετὰ τὴν δι' ἀμοιβαίας συναινέσεως κατάρτισιν τῆς ἀνταλλαγῆς ἀφορᾷ εἰς τὸν ἥδη γενόμενον κύριον, πλὴν ἐὰν ἀποδείξῃ ὁ ἐνδιαφερόμενος ὅτι ἐξ ὑπερμερίας δὲν παρέδωκεν εἰς αὐτὸν ὁ ἕτερος τῶν συμβαλλομένων τὸ ἀνταλλαγὲν πρᾶγμα (Ν. 2 Κωδ. (6. 64) Ν. 5 § 1 Πανδ. (19. 5)).

Θ. Ν. Φλογαίτης.

Ἀνταλλακτῆρια ταχυδρομικὰ γραφεῖα ὀνομάζονται τὰ ταχυδρομικὰ γραφεῖα, ἅπερ, διατελοῦντα εἰς ἄμεσον σχέσιν πρὸς τὰ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ταχυδρομικὰ γραφεῖα τῶν ἄλλων ἐπικρατειῶν, ἀποστέλλουσι πρὸς αὐτὰ καὶ τὰνάπαλιν λαμβάνουσιν ἐκ τῶν ἰδίων κεκλησιμένους ταχυδρομικοὺς σάκκους ἢ φακέλλους περιέχοντας τὴν διεθνῇ ἀλληλογραφίαν. Τοιαῦτα γραφεῖα εἶναι τὰ ἐν Ἀθήναις, Πειραιεῖ, Σύρῳ, Βόλῳ, Πάτραις καὶ Κερκύρᾳ γραφεῖα, ἐν οἷς συγκεντροῦται ἢ τε εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἐν γένει ἀποσπελλομένη ἐξ Ἑλλάδος ἀλληλογραφία καὶ ἢ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀφικνουμένη εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Θ. Ν. Φλογαίτης.

Ἀνταπόδειξις. Ἰδεὶ Ἀπόδειξις.

Ἀνταποδόσεως δίκαιον (droit de rétorsion). Χαρακτηρίζεται οὕτω ἐν τῷ ἀλληλεθνεῖ δικαίῳ τὸ δικαίωμα τῆς τῶν ἰσῶν ἀνταποδόσεως, συμφώνως πρὸς τὸν κανόνα τοῦ ῥωμαϊκοῦ δικαίου: quod quisque in alterum statuerit, ut ipse eodem jure utatur. Ὅσακις π. χ. κράτος τι παραβιάπτει τὰ συμφέροντα, καὶ ἰδίᾳ τὰ οικονομικὰ, ἐτέρου κράτους, ἔχει τὸ δικαίωμα τὸ κράτος, οὐ τὰ συμφέροντα παραβιάπτονται, νὰ ἐφαρμόσῃ τὰ αὐτὰ μέτρα κατὰ τοῦ ἀρξαιμένου χειρῶν ἀδίκων κράτους.

Γίνεται δ' ἐν γένει χρῆσις τοῦ τῆς ἀνταποδόσεως δικαιώματος συμφώνως τῇ νομοθεσίᾳ τοῦ κράτους. Οὕτω π. χ. παρ' ἡμῖν κατὰ τὸ ἄρθρον 4 τοῦ περὶ ἐμπορικῆς

ναυτιλίας Β. Διατάγματος τοῦ 1836 συγχωρεῖται μὲν εἰς τοὺς ἀλλοδαποὺς νὰ γίνωνται συγκύριοι ἐλληνικῶν ἐμπορικῶν πλοίων μέχρι τοῦ ἡμίσεως αὐτῶν, ἀλλ' ἐὰν ξένον τι κράτος δὲν ἐπιτρέπῃ τοῖς Ἑλλήσι νὰ μετέχωσι τῆς κυριότητος τῶν ἐμπορικῶν αὐτοῦ πλοίων, δύναται ὡς πρὸς τὸ κράτος τοῦτο συμφώνως τῷ αὐτῷ ἄρθρῳ νὰ ἐφαρμοσθῇ διάφορος τοῦ ἀνωτέρω κανὼν, καὶ δὴ νὰ ἀπαγορευθῇ ἀπολύτως εἰς τοὺς ὑπηκόους αὐτοῦ ἡ συμμετοχὴ ἰδιοκτησίας ἐπὶ ἐλληνικῶν ἐμπορικῶν πλοίων. Δύναται ὡσαύτως κράτος τι νὰ ἀναγνωρίσῃ νομοθετικῶς εἰς τὰ ἐμπορικὰ πλοία τῶν ἄλλων κρατῶν τὸ δικαίωμα νὰ ἄκτοπλοῶσιν ἐν ταῖς ἰδίαις θαλάσσαις, ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ ἀπαγορευθῇ τὸ δικαίωμα τοῦτο εἰς τοὺς ὑπηκόους κράτους μὴ ἀναγνωρίζοντος παρόμοιον δικαίωμα ἐν τῇ ἰδίᾳ χώρᾳ εἰς τοὺς ἀλλοδαποὺς. Καὶ εἰδικώτερον, ὅσακις κράτος τι, παραβιάζον τὰς συνωμολογημένας συνθήκας περὶ ἀμοιβαίας ἀναγνωρίσεως δικαιωμάτων τινῶν ἢ προνομίων τοῖς ὑπηκόοις τινὸς ἐτέρου κράτους ἐν τῇ ἰδίᾳ χώρᾳ, ἀρνεῖται εἰς τοὺς ὑπηκόους τοῦ κράτους τούτου τὰ συνωμολογημένα κατ' ἀμοιβαιότητα δικαιώματα ἢ προνόμια, γεννᾶται εἰς τὸ ἕτερον κράτος τὸ δικαίωμα νὰ ἐφαρμόσῃ ἐν τῇ ἰδίᾳ χώρᾳ λόγῳ ἀνταποδόσεως τὰ αὐτὰ μέτρα κατὰ τῶν ὑπηκόων τοῦ κράτους τοῦ ἀθετήσαντος τὰς ἰδίας ὑποχρεώσεις.

Μεταξὺ τοῦ δικαιώματος τούτου καὶ τοῦ ὑπὸ τὸ ὄνομα ἀνταδίκηματα (représailles) καθιερωμένου ἐν τῷ ἀλληλεθνεῖ δικαίῳ ὑφίσταται ἡ ἐξῆς διαφορὰ, ὅτι ἡ μὲν ἀνταπόδοσις προσιδιάζει εἰς συμφέροντα τῶν κρατῶν ἢ τῶν ὑπηκόων αὐτῶν μικροῦ λόγου ἄξια, τὰ δὲ ἀνταδίκηματα ἀποβλέπουσιν εἰς τὴν παραβίαν ἀνεγνωρισμένων ὑπὸ τοῦ ἀλληλεθνεοῦς δικαίου δικαιωμάτων ἢ ἐπηρεάζουσι σπουδαῖα τῶν κρατῶν ἢ τῶν ὑπηκόων αὐτῶν συμφέροντα. Π. Χρυσανθόπουλος.

Ἀντασφάλεια. Ἡ μετὰ τὴν σύναψιν ἀσφαλιστικῶν συμβολαίων ἀσφάλεια τοῦ ἀσφαλιστοῦ παρ' ἐτέρῳ ἀσφαλιστῇ ὅλης τῆς ἀξίας τῆς ἡσφαλισμένης ὑπ' αὐτοῦ ἢ μέρους αὐτῆς (ἴδε τὴν λ. Ἀσφάλεια).

Ἀντέγγραφον. Τῆς Πολιτικῆς ἡμῶν δικονομίας (κατὰ τὸ παράδειγμα καὶ τῶν ἄλλων ἀλλαχοῦ τῆς Εὐρώπης ἰσχυόντων δικονομικῶν νόμων) ὀρίζουσας διὰ μὲν τοῦ ἄρθρου 303 ὅτι κατὰ τοῦ περιεχομένου ἐγγράφου δὲν εἶναι δεκτὴ ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις, μόνῃ ἐπομένως δεκτὴ ἡ δι' ἐγγράφου, ὅρκου ἢ δικαστικῆς ὁμολογίας (πλὴν ἐὰν πρόκειται περὶ ἀντικειμένου, οὗ ἡ ἀξία ὑπερβαίνει τὰς πεντήκοντα δραχμάς), διὰ δὲ τοῦ ἄρθρου 404 ὅτι, μεταβολῆς τυχὸν ἐπελθούσης τῶν ἐν τῷ ἐγγράφῳ ὀριζομένων, ἡ ἀπόδειξις τῆς μεταβολῆς δύναται νὰ γίνῃ μόνον κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ἥτοι δι' ἐγγράφου, ὅρκου ἢ δικαστικῆς ὁμολογίας, ἐπεταί ὅτι, ὅπως ἰσχύσῃ ἀποδεικτικῶς ἔγγραφον εἰς ἀναίρεσιν ἄλλου ἐγγράφου, ἀνάγκη τὸ ἔγγραφον τοῦτο (μεταγενέστερον ἢ σύγχρονον) νὰ φέρῃ τὴν ὑπογραφὴν τῶν ἀρχικῶς συναλλαχθέντων. Τὸ ἔγγραφον δὲ τοῦτο, δι' οὗ ἀναιρεῖται ἡ μετατρέπεται τὸ περιεχόμενον τοῦ ἄλλου, καλεῖται ἀντέγγραφον ἢ καὶ ἀντεπιστολή (ἐὰν τὸ ἀντέγγραφον ᾖ κατηρτισμένον ἐν εἰδὲ ἐπιστολῆς).

Τὸ ἀντέγγραφον κατὰ ρητὴν διάταξιν τοῦ νόμου (Πολ. Δικ. 404 § 2) δὲν ἀποδεικνύει τὸ ἑαυτοῦ περιεχόμενον ὡς πρὸς τοὺς τρίτους, οἵτινες δὲν μετέσχον τῆς καταρτίσεως αὐτοῦ, ἀλλ' ὑποχρεοῖ μόνον τοὺς καταρτίσαντας αὐτὸ καὶ τοὺς καθολικοὺς αὐτῶν διαδόχους, ὅθεν καὶ τὸ ἀντέγγραφον, δι' οὗ ἀπαίτησις τις κηρύσσεται εἰκονικῇ, δύναται νὰ ἀντιταχθῇ κατὰ τοῦ ὑπὲρ οὗ ἡ ἀπαίτησις αὕτη καὶ κατὰ τῶν κληρονόμων αὐτοῦ, ἀλλ' οὐχὶ καὶ κατὰ τῶν τρίτων δανειστῶν, τῶν κατασχόντων

τὴν ἀπαίτησιν τοῦ ὀφειλέτου αὐτῶν παρὰ τρίτῳ ὡς ὀφειλέτῃ αὐτοῦ (Α. Π. 225 τοῦ 66), μόνος δὲ ὁ συμβαλλόμενος κατὰ τοῦ ἐτέρου συμβαλλομένου καὶ τῶν ἀντιπροσώπων αὐτοῦ δύναται νὰ ἐπικαλεσθῇ ἰσχυρῶς τὸ περὶ εἰκονικότητος τῆς συμβάσεως ἀντέγγραφον καὶ νὰ προτείνῃ τὴν εἰκονικότητα αὐτῆς, οὐχὶ δὲ καὶ κατ' ἄλλων προσώπων, εἰς ἃ μετεβιβάσθησαν δικαιώματα, δυνάμει εἰκονικῆς συμβάσεως, ἐφ' ὅσον οὗτοι δὲν εἶναι ἐν γνώσει τῆς εἰκονικότητος.

Θ. Ν. Φλογαίτης.

Ἀντένστασις. Ἴδε Ἐνστασις.

Ἀντέφεσις. Ἴδε Ἐφεσις.

Ἀντιβασιλεία. Τὸ ἡμέτερον Σύνταγμα, κατὰ τὸ παράδειγμα καὶ ἄλλων Εὐρωπαϊκῶν Συνταγμάτων, προβλέπει καὶ περὶ Ἀντιβασιλείας, ἀναπληροῦσης τὸν Βασιλέα ἀποθανόντα ἢ κωλύμενον.

Καὶ ἂν μὲν, ἀποθανόντος τοῦ Βασιλέως, ὁ διάδοχος ᾖ ἡνιῶν ἢ ἀνήλικος, δὲν ὑπάρχῃ δὲ ἀντιβασιλεὺς ὠρισμένος, ἡ συνταγματικὴ βασιλικὴ ἐξουσία ἐνεργεῖται ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ συμβουλίου ἕως τῆς ὀρκωμοσίας τοῦ Ἀντιβασιλέως ἢ τῆς ἀφίξεως τοῦ διαδόχου (ἄρθ. 50), ἐκλέγεται δ' ὁ ἀντιβασιλεὺς, ἂν μὴ ὑπάρχῃ ἐκ τῶν προτέρων ὠρισμένος, μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων πολιτῶν ὑπὸ τῆς Βουλῆς (ἄρθ. 52). Ἀλλὰ διὰ τοῦ νόμου ΑΥΔΗ τῆς 28 Μαΐου 1887 ὠρίσθη ὅτι, ἐὰν θανόντος τοῦ Βασιλέως, ὁ διάδοχος ᾖ ἡνιῶν ἢ ἀνήλικος, τὴν ἀντιβασιλείαν ἀναλαμβάνει ἡ βασιλομήτωρ, ἐμμένουσα τῇ χηρείᾳ. Κατὰ δὲ τὸ ἄρθρον 53 «ἐὰν ὁ βασιλεὺς ἐνεκεν ἀποδημίας ἢ νόσου κρίνῃ ἀναγκαίαν τὴν σύστασιν ἀντιβασιλείας, συγκαλεῖ πρὸς τοῦτο τὴν βουλὴν καὶ προκαλεῖ διὰ τοῦ Ὑπουργείου αὐτοῦ εἰδικὸν νόμον». Ἐξ αὐτοῦ συνάγεται προφανῶς, ὅτι μόνον, ἂν κρίνῃ ἀναγκαίαν τὴν ἀναπλήρωσιν αὐτοῦ δι' ἀντιβασιλείας, δύνα-

ται διὰ νόμου, ὑποβαλλομένου ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου αὐτοῦ, νὰ προκαλέσῃ τὴν σύστασιν τοιαύτης ἐπομένως, ἂν μὴ ὑπολαμβάνῃ αὐτὴν ἀναγκαίαν, δύναται καὶ νοσῶν ἢ ἀποδημῶν νὰ διατηρήσῃ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὴν βασιλικὴν ἐξουσίαν. Ἄλλοτε, ὅτε τὰ τῆς συγκοινωνίας μέσα ἦσαν δυσχερέστερα, οἱ βασιλεῖς ἐξερχόμενοι τῶν βασιλευσμένων ὑπ' αὐτῶν χωρῶν, ὧφειλόν νὰ προνοῶσι περὶ τῆς συστάσεως ἀντιβασιλείας, ἔργον ἐχούσης τὴν ἐνάσκησιν τῶν βασιλικῶν δικαιωμάτων κατὰ τὴν ἀπουσίαν αὐτῶν. Ἄλλ' ἂφ' ἧς ἔνθεν μὲν τὰ τῆς συγκοινωνίας μέσα ἀνεπτύχθησαν κολοσσιαίως διὰ τῆς πανταχοῦ κατασκευῆς ἀμαξηλάτων ὁδῶν καὶ σιδηροδρόμων, ἔνθεν δὲ διευκολύνθη τὰ μέγιστα ἡ ἀμοιβαία συνεννόησις μεταξὺ τῶν ἐν τῷ κράτει διαμενόντων καὶ τῶν ἀποδημούντων διὰ τῆς ἀνακαλύψεως καὶ τελειοποιήσεως τῶν τηλεγράφων, κατέστη ἥττον ἀναγκαία ἡ ἀδιάλειπτος βασιλείως παρουσία. Διὰ τοῦτο ἐν Ἀγγλίᾳ, ὅπου προτοῦ οἱ ἡγεμόνες δὲν ἐδύναντο νὰ ἀναχωρήσωσι, πρὶν ἢ καταλίπωσιν ἡγεμονικὴν ἐπιτροπείαν, ἡ νῦν βασιλεύουσα οὐδέποτε ἐντέλλεται εἰς ἕτερον τὴν ἐνάσκησιν τῆς βασιλικῆς αὐτῆς ἐξουσίας ἀποδημοῦσα, ἀλλὰ διατηρεῖ αὐτὴν εἰς ἑαυτήν, βασιλεύουσα καὶ πόρρωθεν. Ὡς προφανῶς ἐκ τοῦ Συντ. ἡμῶν δηλοῦται, τοῦτο δύναται νὰ πράξῃ καὶ παρ' ἡμῖν ὁ ἡγεμὼν. Ἄν ὅμως νομίσῃ, ὅτι εἶναι ἐπ' ἀναγκας νὰ ἀναπληρωθῇ δι' ἄλλου ὀρισμένου προσώπου, δικαιούται νὰ προκαλέσῃ τοῦτο διὰ νόμου.

Θ Ν. Φλογαίτης.

Ἀντιγραφή (rescriptum). Ἰδε Ῥωμαϊκοῦ δικαίου Πηγαί.

Ἀντίγραφον (exemplum). Τὰ ἔγγραφα διακρίνονται εἰς πρωτότυπα καὶ ἀντίγραφα. Καὶ πρωτότυπα μὲν εἶναι οὐχὶ μόνον τὰ πρῶτον κατ' ἐντελῇ τύπον ἐκδιδόμενα ἔγγραφα, ἀλλὰ καὶ

πάντα τὰ ὅμοια πρὸς αὐτό, καθ' ὧν τὴν σύνταξιν ἐπανελήφθη ὑπὸ τῶν αὐτῶν κυρίων προσώπων ἢ πρώτη καταστατικὴ πράξις (Πολ. Δικ. 423). Ἀντίγραφα δὲ τὰ κατ' ἀπομίμησιν ὅμοια πρὸς τὸ πρωτότυπον, ὁσάκις δηλονότι δὲν ἐπανελήφθη κατὰ τὴν κατάρτισιν αὐτῶν ἢ πρώτη καταστατικὴ πράξις (Πολ. Δικ. 424). Καλοῦνται δὲ τὰ ἀντίγραφα ἀντιπεφωνημένα, ὁσάκις, παραβλήθέντων αὐτῶν πρὸς τὸ πρωτότυπον, ἐβεβαιώθη ἢ πρὸς ἄλληλα συμφωνία ἀμφοτέρων ὑπὸ δημοσίου ὑπαλλήλου, δικαιουμένου εἰς τοῦτο κατὰ νόμον, ὅσον ὑπὸ δικηγόρου, δικαστικοῦ γραμματέως, συμβολαιογράφου ἑλτ. (Πολ. Δικον. 494. Ὁργ. Δικ. 127, 192, 151). Μὴ διακρίνοντας δὲ τοῦ νόμου μεταξὺ ἀντιγράφων, ἐπικεκυρωμένων ὑπὸ τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου παρ' ᾧ κατατίθεται τὸ πρωτότυπον, καὶ ἀντιγράφων ἐπικεκυρωμένων ὑπὸ τοῦ ὑπαλλήλου τοῦ κατέχοντος ἀντίγραφον ἐπικεκυρωμένον ὑπὸ τοῦ ἔχοντος πρὸς τοῦτο ἀρμοδιότητα καὶ ἐξηγμένου ἐξ ἄλλων νομίμως ἐπικεκυρωμένων ἀντιγράφων, ἔπεται ὅτι ἀντίγραφον ἀντιπεφωνημένον θεωρεῖται καὶ τὸ ὑπὸ δικηγόρου ἐπικεκυρωμένον ἀντίγραφον τοῦ παρ' αὐτῷ κατατεθειμένου καὶ ἐπικεκυρωμένου ὑπὸ τοῦ γραμματέως ἀντιγράφου τῆς ὑπ' αὐτοῦ φυλασσομένης ἀποφάσεως (Α. Π. 18 τοῦ 47, 18 τοῦ 65, 164 τοῦ 72, 9 τοῦ 82). Κατὰ τὴν ἀπόφασιν Ἀρείου Πάγου 268 τοῦ 73 καὶ αὐτὰ τὰ ὑπὸ τοῦ διαδίκου ἐπικεκυρωμένα ἀντίγραφα τῶν εἰς χεῖρας αὐτοῦ ἀπογράφων συμβολαίων ἢ ἀποφάσεων ἐξισούνται κατὰ τὸ κύρος πρὸς τὰ ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων ὑπαλλήλων ἐπικυρωμένα ἀντίγραφα τῶν παρ' αὐτοῖς ἐγγράφων, τοῦ νόμου μὴ ἀπαγορευόντος τὴν ὑπὸ τοῦ διαδίκου ἐπικύρωσιν αὐτῶν. Ἀλλὰ προδήλως σφάλλεται, διότι οὐδεμίαν μὲν περιλαμβάνει ἀπαγορευτικὴν διάταξιν τῆς ἐπι-

κυρώσεως αὐτῶν ὑπὸ τῶν διαδίκων, ἀλλ' ὁμῶς ἀντιπεφωνημένα μὲν ἀντίγραφα ἀποκαλεῖ μόνον τὰ ὑπὸ τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου παραβληθέντα πρὸς τὸ πρωτότυπον (Πολ. Δικ. 424), αὐτὰ δὲ καὶ μόνον ἐξισοῖ καὶ πρὸς πρωτότυπα, ὡς ὁφόμεθα κατωτέρω. (Συνάδουσιν ἀποφ. Ἀρείου Πάγου 81 τοῦ 78, 232 τοῦ 79, 400 καὶ 407 τοῦ 80. 224 τοῦ 88, 77 τοῦ 90).

Ἐξισοῦνται δὲ κατὰ τὴν δύναμιν πρὸς πρωτότυπα τὰ ἀντίγραφα 1) ὡσάκις τὰ συναλλαζόμενα μέρη ἀπεφάναντο αὐτὰ ὡς ἔχοντα ἀποδεικτικὴν ἰσχύν, εἴτε διὰ ῥητῆς δηλώσεως εἴτε διὰ τῆς χρήσεως αὐτῶν πρὸς ἀπόδειξιν ὑπὲρ ἐαυτῶν, 2) ὡσάκις ταῦτα, ἀποτελοῦντα πλήρη ἀντίγραφα ἢ ἀποσπάσματα τῶν παρὰ δημοσίοις ὑπαλλήλοις (συμβολαιογράφοις, δικηγόροις, δικαιοῦχοις γραμματεῦσι κτλ.) γενομένων ἢ κατατεθειμένων πρωτοτύπων ἐγγράφων, συνετάχθησαν καὶ ἐπεκυρώθησαν ὑπὸ τῶν δημοσίων τούτων ὑπαλλήλων (οἵτινες συνέταξαν ἢ ἔχουσι παρακατατεθειμένα παρ' ἐαυτοῖς τὰ πρωτότυπα), 3) ὡσάκις, ἐξετασθείσης καὶ βεβαιωθείσης, τῆς τῶν πρωτοτύπων τελείας ἀκεραιότητος, συμπαραληφθέντων τῶν ἐχόντων συμφέρον, συνετάχθησαν τὰ ἀντίγραφα ὑπὸ δικαστικοῦ ὑπαλλήλου ἢ ὑπηρετοῦ, δικαιουμένου εἰς τοῦτο, συμπαραβλήθησαν ἀκριβῶς πρὸς τὸ πρωτότυπον, εὐρέθησαν ἀπαράλλακτὰ καὶ ἐπεκυρώθησαν ὑπ' αὐτῶν, βεβαιούντων ῥητῶς πάντα ταῦτα, καὶ 4) ὡσάκις προέρχονται ἀσφαλῶς κατὰ τὴν βεβαίωσιν τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου (συμβολαιογράφου κτλ.) ἐξ ἀντιγράφων συνταχθέντων καὶ ἐπικυρωθέντων ὑπὸ δημοσίου ὑπαλλήλου ἐκ τῶν παρ' αὐτῷ γενομένων ἢ παρακατατεθειμένων πρωτοτύπων ἢ ἀγνωρισθέντων ὡς ἐχόντων ἀποδεικτικὴν ἰσχύν ὑπὸ τῶν συναλλαξαμένων μερῶν (Πολ. Δικ. 426). Σημειωτέον ὁμῶς ὅτι καὶ τὰ ἀνωτέρω ἀντίγραφα (πλὴν ἐκείνων, ἃ αὐτὰ τὰ συναλλαζόμενα μέρη ἀ-

πεφάναντο ὡς ἔχοντα ἀποδεικτικὴν ἰσχύν) τότε μόνον ἐξισοῦνται πρὸς πρωτότυπα, ὡσάκις ἢ ἀπωλέσθῃ τὸ πρωτότυπον καὶ ἀπεδείχθῃ κατ' ἄλλον τρόπον ἢ ὑπαρξίς αὐτοῦ ἢ τὸ πρωτότυπον ἐξηφανίσθῃ ὑπὸ τοῦ καθ' οὗ διεξάγεται ἢ ἀποδείξις ἢ ὁ διεξάγων τὴν ἀπόδειξιν ἠρνήθῃ νὰ προσαγάγῃ τὸ πρωτότυπον, καίπερ ὢν εἰς τοῦτο ὑπόχρεως, ἢ τὸ μὲν πρωτότυπον λείπει ἐντελῶς, τὰ δὲ ἀντίγραφα εἶναι μὲν ἀρχαῖα καὶ ἀνύποπτα, ἀνευρίσκονται δ' ἐν τοῖς δημοσίοις ἀρχείοις ἢ καταχωρίσεσιν.

Θ. Ν. Φλογαίτης

Ἀντιδιαστολή. Ἰδε Νομικά ἐπιχειρήματα.

Ἀντίδοσις (delegatio). Ἀντίδοσις ἐν τῷ Ῥωμαϊκῷ δικαίῳ καλεῖται 1) ἡ σύμβασις, δι' ἧς ὁ ὀφειλέτης χορηγεῖ τρίτῳ (ὀφειλέτῃ αὐτοῦ ἢ μὴ ὀφειλέτῃ) τὴν ἐντολὴν νὰ ἀναλάβῃ εἰς τόπον αὐτοῦ τὴν πρὸς τὸν δανειστὴν (τοῦ ἐντολέως) ὑποχρέωσιν. Ἐν τῇ συμβάσει ταύτῃ ὁ ἐκτελὼν τὴν ἐντολὴν τρίτος, εἰ μὲν δὲν εἶναι ὀφειλέτης τοῦ ἐντολέως, ἀπαλλάσσει μόνον αὐτὸν τῆς ὀφειλῆς, εἰ δὲ εἶναι ὀφειλέτης, ἀπαλλάσσει αὐτὸν μὲν τῆς πρὸς τὸν δανειστὴν αὐτοῦ, ἐαυτὸν δὲ τῆς πρὸς τὸν ἐντολέα ὀφειλῆς 2) ἡ σύμβασις, δι' ἧς ὁ δανειστής παρέχει τρίτῳ (δανειστῇ αὐτοῦ ἢ μὴ δανειστῇ) τὴν ἐντολὴν νὰ ἀναλάβῃ τὴν κατὰ τοῦ αὐτοῦ ὀφειλέτου ἀπαίτησιν, ὅποτε, συναινοῦντος εἰς τοῦτο καὶ τοῦ ὀφειλέτου, λύεται ἡ πρὸς τὸν ἐντολέα ἐνοχικὴ σχέσις τοῦ τελευταίου τούτου, τικτομένης νέας αὐτοῦ πρὸς τὸν τρίτον ὀφειλῆς. Ἀλλ' ἵνα παραχθῇ ἡ νέα ἐνοχὴ, ἀπαιτεῖται κατ' ἄμφω τὰ εἶδη τῆς ἀντιδόσεως καὶ ἡ συναίνεσις τοῦ ἐν τῇ προτέρᾳ ἐνοχῇ δανειστοῦ ἢ ὀφειλέτου, ὅπερ ἐστὶν ἀναγκαῖον νὰ συναφθῇ σύμβασις μεταξὺ τοῦ ἐν τῇ νέᾳ ἐνοχῇ δανειστοῦ καὶ ὀφειλέτου.

Θ. Ν. Φλογαίτης

Ἀντικαταστατὸν πρᾶγμα ὁνομάζεται τὸ κινήτὸν ἐκεῖνο πρᾶγμα, ὅπερ γίνεται ἀντικείμενον συναλλαγῆς οὐχὶ ἕνεκα τῆς ἀτομικότητος αὐτοῦ, ἀλλ' ἕνεκα τοῦ γένους εἰς ὃ ἀνήκει, ἀντιθέτως πρὸς τὸ ἀντικαταστατὸν ἢ μὴ ἀντικαταστατὸν, ὅπερ τούναντίον γίνεται ἀντικείμενον συναλλαγῆς ἕνεκα τῆς ἰδίας αὐτοῦ ἀτομικότητος. Οὕτω φέρ' εἰπεῖν ἀντικαταστατὰ εἶναι τὰ ὑποκείμενα εἰς μέτρησιν, ἀριθμησιν ἢ στάθμησιν, ὅποῃ φέρ' εἰπεῖν ὁ σῖτος, ὁ οἶνος, τὸ ἔλαιον, ἡ ξυλεία, αἱ κέραμοι, τὰ χρήματα κτλ. (Ν. 1 § 2 Πανδ. 44. 7 Ν. 2 § 1 καὶ 3 Πανδ. 12. 1). Τούναντίον δὲ μὴ ἀντικαταστατὰ εἶναι ὁ ἵππος, ὁ ὄνος, ἡ ἄμαξα, τὸ κλειδοκύμβαλον κτλ. Ἰσχύει δὲ περὶ τῶν ἀντικαταστατῶν καὶ μὴ ἀντικαταστατῶν πραγμάτων ὁ κανὼν ὅτι ὁ μὲν ὀφειλέτης ἀντικαταστατῶν πραγμάτων ὀφείλει νὰ χορηγήσῃ ἀπλῶς πράγματα ἴσα τὴν ποσότητα καὶ ποιότητα, ὁ δὲ ὀφειλέτης μὴ ἀντικαταστατοῦ πράγματος ὀφείλει νὰ χορηγήσῃ αὐτὸ τοῦτο καὶ οὐχὶ ἄλλο ἀντ' αὐτοῦ. Σημειωτέον ὅμως ὅτι πράγματα ἐκ φύσεως ἀντικαταστατὰ δύνανται διὰ συμβάσεως νὰ χαρακτηρισθῶσι μὴ ἀντικαταστατὰ, ἐὰν δηλονότι ὁ ἀναλαμβάνων νὰ ἀποδώσῃ αὐτὰ συμφωνήσῃ νὰ ἀποδώσῃ αὐτὰ ταῦτα τὰ δοθέντα αὐτῷ, οἷον αὐτὰς ταύτας τὰς δραχμὰς καὶ οὐχὶ ἐτέρας· καὶ ἀντιθέτως πράγματα μὴ ἀντικαταστατὰ νὰ χαρακτηρισθῶσιν ἀντικαταστατὰ, ἐὰν συμφωνηθῇ ἢ ἀπόδοσις οὐχὶ αὐτῶν τούτων, ἀλλ' ἄλλων ἐχόντων ἴσην ἀξίαν, οἷον ἵππου τινὸς ἢ ἀμάξης τινὸς καὶ οὐχὶ αὐτοῦ τούτου τοῦ ἵππου ἢ αὐτῆς ταύτης τῆς ἀμάξης.

Θ. Ν. Φλογαίτης

Ἀντικλητήριον. Ἰδε Δικαιώματα πενήτων.

Ἀντίκλητος καλεῖται ὁ εἰδικὸς ἐν τῇ δίκῃ ἀντιπρόσωπος τοῦ διαδίκου, ὁ κατὰ τοῦτο μόνον ἀντιπροσωπεύων αὐ-

τόν, ὅτι «γίνονται εἰς αὐτὸν ὅλαι αἱ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς διαδικασίας κοινοποιήσεις». Εἶναι δ' ὑποχρεωτικὸς ὁ διορισμὸς αὐτοῦ, ὡσάκεις ὁ ποιούμενος ἔναρξιν δίκης κατοικεῖ ἢ διαμένει ὁπουδήποτε ἐκτὸς τῆς ἑδρας τοῦ δικαστηρίου (Πολ. Δικ. ἄρθ. 148). Σημειωτέον ὅτι ὁ ἀντίδικος τοῦ διορίσαντος τὸν ἀντίκλητον δὲν ὑποχρεοῦται νὰ κοινοποιῇ τὰ δικόγραφα τῷ ἀντίκλητῳ, δυνάμενος νὰ κοινοποιῇ αὐτὰ ἀπ' εὐθείας τῷ διορίσαντι τὸν ἀντίκλητον ἀντιδίκῳ· ἀλλ' ἡ παράλειψις τοῦ διορισμοῦ ἀντίκλητου ἐπὶ μὲν τῶν συνοπτικῶν καὶ ἐμπορικῶν ὑποθέσεων χορηγεῖ τῷ ἀντίδικῳ τοῦ παραλιπόντος τὸν διορισμὸν τὸ δικαίωμα τοῦ κοινοποιεῖν τὰ τῆς δίκης ἔγγραφα τῷ γραμματεῖ τοῦ δικαστηρίου, ἐπὶ δὲ τῶν συνηθῶν ὑποθέσεων νὰ κοινοποιῇ αὐτὰ εἰς τὸν ἀντίδικον ἀπ' εὐθείας καὶ νὰ ζητῇ παρ' αὐτοῦ τὴν ἀπότισιν τῶν ἕνεκα τούτου ζημιῶν καὶ δαπανῶν (Πολ. Δικ. ἄρθ. 150). Γίνεται δὲ ὁ διορισμὸς τοῦ ἀντίκλητου κατὰ μὲν τὰς ὑποθέσεις τῆς συνήθους διαδικασίας διὰ τῶν ἐν τῇ προδικασίᾳ ἀνταλλασσομένων μεταξὺ τῶν δίκων ἐγγράφων, ἐπὶ δὲ τῶν ὑποθέσεων τῶν συνοπτικῶν καὶ ἐμπορικῶν καὶ ἐπ' ἀκροατηρίου. (Πολ. Δικ. 148 καὶ 149). Ἐχουσι δὲ αἱ πρὸς τὸν ἀντίκλητον κοινοποιήσεις ἃ ἐπακολουθήματα αἱ ἀπ' εὐθείας πρὸς τὸν διάδικον κοινοποιήσεις (Πολ. Δικ. 151. 152).

Θ. Ν. Φλογαίτης.

Ἀντιλήπτωρ. Κατὰ τὴν Πολιτικὴν ἡμῶν δικονομίαν καὶ τὸ Σχέδιον τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος, ἐὰν, ζητηθείσης ὑπὸ τινος τῶν δικαιουμένων (ἴσα τὴν λέξιν Ἀπαγόρευσις) τῆς ἀπαγορεύσεως τινος ὡς διανοητικῶς νοσοῦντος, τὸ δικαστήριον εὕρῃ ὅτι ἡ νόσος δὲν εἶναι τοσοῦτον βεβαία καὶ ἐπικίνδυνος ὥστε ν' ἀπαγελθῇ ἀπαγόρευσις, δύναται, ἀπορρίπτων τὴν περὶ ἀπαγορεύσεως αἴτησιν, νὰ διο-

ρίση διὰ τῆς αὐτῆς ἀποφάσεως τῷ ἔχοντι διαφορουμένας τὰς φρένας ἀντιλήπτορα, οὐ ἢ συναίνεσις ἀπαιτεῖται, ὅπως οὗτος διεξάγη δίκην, συμβιβάζεται, ἐπιχειρῇ ἀπαλλοτριώσεις, δανείζεται καὶ δέχεται κεφάλαια ἐπὶ ἐξοφλήσει. Ἀλλὰ τὸν διορισμὸν ἀντιλήπτορος δύνανται νὰ προκαλέσωσι καὶ ἀπ' εὐθείας οἱ συγγενεῖς, ὡς αἱ δὲν ὑπολαμβάνουσιν ἀναγκαίαν τὴν ἀπαγορεύσιν.

Τὸ Σχέδιον τοῦ Κώδικος ὁρίζει, ὅτι καὶ εἰς τὸν ἄσωτον διορίζεται ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου ἀντιλήπτωρ, οὐ ἢ συναίνεσις εἶναι ἀπαραιτήτως ἀναγκαία πρὸς δικαστικὴν παράστασιν τοῦ ἄσώτου, συμβιβασμὸν δικαστικόν, ἐπιχειρήσιν ἀπαλλοτριώσεων, λήψιν δανείων καὶ εἰσπραξίν κεφαλαίων ἐπὶ ἐξοφλήσει. Τὸ Ῥωμαϊκὸν δίκαιον ἐξομοιοῖ τοὺς ἄσώτους πρὸς τοὺς μανιακοὺς καὶ ὑποβάλλει αὐτοὺς εἰς τὸν διορισμὸν κηδεμόνος, ὡς καὶ τοὺς μανιακοὺς. Ἡ δὲ πολιτικὴ ἡμῶν δικονομία καθιεροῖ ὅτι διορίζεται καὶ εἰς τοὺς ἄσώτους κηδεμών, ὑποβαλλομένης τῆς αἰτήσεως καὶ δικαζομένης ὡς καὶ ἐπὶ ἀπαγορεύσεως.

Θ. Ν. Φλογαίτης.

Ἀντιμισθία (Διοικητ. δικ.). Ἀντιμισθία καλεῖται ἡ χορηγομένη ἀμοιβὴ εἰς ἄμισθον κυρίως λειτουργὸν τῆς Πολιτείας, οἷον ἐφελδοφῆμα πρὸς ἀνακούφισιν τῶν ἐκ τῆς ὑπηρεσίας αὐτοῦ προσθέτων δαπανῶν. Κατὰ τὸν δημοτικὸν νόμον (ἄρθ. 41) τὸ δημοτικὸν ἀξίωμα παρέχεται τιμῆς χάριν· ὅθεν ὁ δήμαρχος οὔτε σταθερὸν μισθὸν λαμβάνει, οὔτε ἀπαλλάσσεται τῶν ἐπὶ τῆς περιουσίας βαρῶν τῶν δήμων, οὐχ ἥττον παρέχεται αὐτῷ πρὸς ἀμοιβὴν τῶν κόπων τοῦ καὶ μισθοδοσίᾳ τοῦ ἀναγκάσιου εἰς τὸ γραφεῖον προσωπικοῦ καὶ διὰ τὰς λοιπὰς ἀνάγκας τοῦ δήμου ὀρισμένη τις ποσότης. Τὴν διάταξιν δὲ ταύτην τοῦ δημοτικοῦ νόμου συνεπλήρωσεν ἀκριβέστερον τὸ Διά-

ταγμα τῆς 29 Ἰουλίου 1837, ὁρίσαν· ὅτι ὁ δήμαρχος λαμβάνει ἀντιμισθίαν ἀνάλογον πρὸς τὴν τάξιν τοῦ δήμου, οὐ ἡγεῖται· ἦτοι δήμαρχος μὲν πρώτης τάξεως δήμου λαμβάνει κατ' ἔτος μέχρι δύο χιλιάδων καὶ τετρακοσίων δραχμῶν (πλὴν τοῦ δημάρχου τῆς πρωτευούσης, οὐ ἢ ἀντιμισθία δύνανται νὰ ἀνέλθῃ μέχρι τριῶν χιλιάδων), δευτέρας δὲ τάξεως δήμου ἀπὸ 600 μέχρι 1500 δραχμῶν καὶ τρίτης τάξεως δήμου ἀπὸ 200 μέχρις 600 ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ πληθυσμοῦ ἑκατέρας τῶν δύο τούτων τάξεων. Ὡσαύτως κατὰ τὸν λογιστικὸν νόμον (ἄρθρ. 31) ὁ διοριζόμενος προσωρινὸς ἀναπληρωτὴς ἀπόντος, ἀσθενοῦντος ἢ κωλυομένου διοικητικοῦ ὑπαλλήλου λαμβάνει ἀντιμισθίαν οὐχὶ ἀνωτέραν τῶν ἑκατὸν δραχμῶν.

Θ. Ν. Φλογαίτης

Ἀντιπαράστασις. Ἐξέτασις κατ' ἀντιπαράστασιν λέγεται ἡ ταυτόχρονη εξέτασις τῶν μαρτύρων, ἥτις πολλάκις εἶναι ἄγαν τελεσφόρος εἰς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας, ὡς αἱ δὲ κατ' ἰδίαν ἐξετασθέντες μάρτυρες περιττὸν εἰς κατάδηλον ἀντίφασιν. Μακρὰ δικαστικὴ πείρα ἐβεβαίωσεν ὅτι μεγάλως ἐξυπηρετεῖ τὴν ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας ἐν ταῖς ποινικαῖς δίκαις ἢ κατ' ἀντιπαράστασιν ἐξέτασις τῶν μαρτύρων, ὅποτε οὗτοι ἐξετασθέντες κατ' ἰδίαν ἕκαστος ἐξέθηκον διαφορῶς τὰ αὐτὰ γεγονότα, ἀντιφάσκοντες ἀλλήλοις. Ἡ Ποινικὴ ἡμῶν δικονομία, συνῄδουσα καὶ ταῖς ἄλλαις δικονομικαῖς νομοθεσίαις, καθιέρωσε τὴν ἐν τῇ ποινικῇ διαδικασίᾳ εξέτασιν κατ' ἀντιπαράστασιν τῶν ἐξετασθέντων ἤδη κατ' ἰδίαν μαρτύρων, «ὅποτεν τοῦτο ἦναι ἀναγκαῖον πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς δίκης» (Ποιν. Δικ. ἄρθ. 126. 392).

Θ. Ν. Φλογαίτης

Ἀντιποίνισις. Ὀλόκληρον τὸ δέκατον κεφάλαιον (ἄρθ. 223—233) καὶ μέρος τι τοῦ δευτέρου τμήματος τοῦ ποι-

νικοῦ ἡμῶν νόμου (ἄρθ. 531—534) ἀπα-
σχολοῦνται εἰς τὸν ὅρισμόν τῆς τιμωρίας
τῶν διαφόρων εἰδῶν τῆς ἀντιποίσεως. Καὶ
κατὰ μὲν τὸ δέκατον κεφάλαιον ἡ μὲν
παράνομος ἀντιποίσεις τῶν δημοσίων νο-
μημάτων (δηλονότι ἀλυκῶν, ὀρυκτῶν, γαι-
ανθράκων, λατομείων, μεταλλικῶν ὑδά-
των, ἰχθυοτροφείων, ὑδραγωγείων κτλ.)
ἀποτελεῖ πλημμέλημα, εἰς δ' ἐπιβάλλεται
χρηματικὴ ποινὴ, ἰσοδυναμοῦσα πρὸς τὸ
διπλοῦν τῆς εἰς τὸ δημόσιον ἐπιγενομένης
ζημίας, ἀλλ' οὐδέποτε ἦττονα τῶν πεν-
τήκοντα δραχμῶν. (Ποιν. νόμου ἄρθ. 223).
Ἡ δὲ παράνομος ἀντιποίσεις δημοσίου ἢ
δημοτικοῦ ἀξιώματος οἰουδήποτε εἶδους ἢ
ἐπιχειρήσεις πράξεως, ἐπιτρεπομένης κατα
νόμον εἰς τοὺς δημοσίους καὶ δημοτικούς
ὑπαλλήλους, ἀποτελεῖ πλημμέλημα, κο-
λαζόμενον διὰ φυλακίσεως διετούς τὸ πολὺ
καὶ διὰ χρηματικῆς ποινῆς ἑκατὸν μέχρι
πεντακοσίων δραχμῶν (Ποιν. Ν. ἄρθ. 227).
Ἐλαφροτέραν ποινὴν (φυλάκισιν τὸ πολὺ
τριῶν μηνῶν καὶ χρηματικὴν ποινὴν τὸ
πολὺ ἑκατὸν δραχμῶν) ἐπισύρει ἡ περι-
βολὴ δημοσίας στολῆς ἢ ἄλλου διακριτι-
κοῦ σημείου δημοσίου ὑπαλλήλου ἢ ὑπη-
ρέτου ἢ ἄλλου τάγματος ἢ τίτλου, ἅπερ
δὲν δικαιούται νὰ φέρῃ (Ποιν. Ν. ἄρθρον
228). Ἀλλ' ἐὰν ἡ ἀντιποίσεις τῆς θέσεως
ἢ τῆς στολῆς ἢ ἄλλου διακριτικοῦ σημείου
ἀποβλέπῃ εἰς καταδολίευσιν τῶν συμφε-
ρόντων τῆς Πολιτείας ἢ πολίτου τινὸς ἢ
ἐπιτυχίαν ἄλλης ἀθεμίτου ὠφελείας, ἀπο-
τελεῖ κακούργημα, τιμωρούμενον δι' εἰρ-
κτῆς (Ποιν. Ν. ἄρθ. 229). Σημειωτέον
ὅτι ἰδιαιτέραν ὁ νόμος ποιεῖται μνείαν τῆς
παράνομος ἀντιποίσεως δικηγορικῶν ἢ
συμβολαιογραφικῶν ἔργων, ἐπιβάλλων εἰς
τοὺς ἀντιποιομένους φυλάκισιν ἐνὸς μέχρις
ἑξ μηνῶν καὶ χρηματικὴν ποινὴν ἑκατὸν
μέχρι χιλίων δραχμῶν καὶ προσέτι κατα-
δικάζων αὐτοὺς εἰς ἀπότισιν τῶν ἐντεῦθεν
προξενηθεισῶν ζημιῶν καὶ δαπανῶν (Ποιν.
Ν. ἄρθ. 230). Ἡ δὲ παράνομος ἀντιποί-

σεις τῶν ἔργων δημοσίου ὑπηρετου,
δικαστικοῦ κλητῆρος, κολλυβιστοῦ, ἐμπο-
ρομεσίτου, ἱατροῦ, χειρουργοῦ καὶ μαίας
ἀποτελεῖ πλημμέλημα κολαζόμενον διὰ
φυλακίσεως τὸ πολὺ τριμήνου καὶ διὰ χρη-
ματικῆς ποινῆς τὸ πολὺ ἑκατονταδράχ-
μου (ἄρθ. 231). Τέλος δὲ ἡ ἄνευ ἰδιαιτέ-
ρας ῥητῆς ἀδείας περίαψις εἰς τινα ἐπι-
χείρησιν ἢ κατάστημα τοῦ ὀνόματος τοῦ
Βασιλέως ἢ οἰουδήποτε ἄλλου μέλους τῆς
βασιλικῆς οἰκογενείας ἀποτελεῖ πλημμέ-
λημα κολαζόμενον διὰ φυλακίσεως τριῶν
μέχρι δεκατεσσάρων ἡμερῶν (ἄρθ. 233).

Κατὰ δὲ τὰ ἄρθρα 531—534 τιμω-
ροῦνται ὡς πταίσματα 1) ἡ ὑπὸ ἰδιωτι-
κῆς ἐταιρείας αὐτογνώμων εἰς ἐαυτὴν πε-
ρίαψις δημοσίων ἐνώσεως σημείων ἢ ἐξω-
τερικῶν πλεονεκτημάτων καὶ διακρίσεων
σωματείων δημοσίων, (ἢν ὁ νόμος καλεῖ
ἀντιποίσεις ὑπὸ ἰδιωτικῆς ἐ-
ταιρείας), 2) ἡ ἀντιποίσεις σχο-
λικῆς ὑπηρεσίας, δηλονότι ἡ ἄνευ
προτέρας ἀδείας τῆς ἀρχῆς διατήρησις
παιδαγωγικοῦ ἢ διδακτικοῦ καταστήμα-
τος, 3) ἡ ἀντιποίσεις δικαιω-
μάτων ἐπιτηδεύματος, τοῦτέστιν
ἡ ἄνευ ἀδείας τῆς ἀρχῆς ἐξάσκησις ἐπαγ-
γέλματος, ἀπαιτοῦντος προηγουμένην ἄ-
δειαν, ἢ ἡ ὑπέρβασις τῶν ὁρίων τῶν δικαι-
ωμάτων αὐτοῦ ὑπὲρ ἣν διὰ διπλώματος
ἔλαβεν ἄδειαν, 4) ἡ ἄνευ ἀδείας τοῦ Ὑ-
πουργείου μεταβολὴ τοῦ γενεαλογικοῦ αὐ-
τοῦ ὀνόματος ἢ περίαψις ὀνόματος ξένης
γενεᾶς.

Σημειωτέον ὅμως ὅτι ἡ περὶ ἀντι-
ποίσεως σχολικῆς ὑπηρεσίας
διάταξις δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ τανῦν
ισχύουσα, διότι δυνάμει τοῦ Συντάγμα-
τος (ἄρθ. 16) «ἕκαστος ἔχει τὸ δικαί-
ωμα νὰ συσταίνῃ ἐκπαιδευτικὰ καταστή-
ματα», ὅθεν καταδήλως οὐδεμία ἀνάγκη
αἰτήσεως ἀδείας ὑπάρχει, (διότι ἡ αἴ-
τησις ἀδείας ὑπονοεῖ καὶ δικαίωμα εἰς ἄρ-
νησιν τῆς ἀδείας), ἀπαιτεῖται δὲ μόνον ἡ

συμμόρφωσις κατὰ τὰ λοιπὰ τοῦ συστήσαντος εκπαιδευτικὸν κατὰστημα πρὸς τοὺς νόμους τοῦ Κράτους.

Θ. Ν. Φλογαίτης

Ἀντιπροσωπεία. (Ἀστ. δικ.)

Αἱ νομικαὶ πράξεις ἢ δικαιοπραξίαι (κατὰ Οἰκονομίδην), δηλονότι αἱ πράξεις δι' ὧν παράγεται, τροποποιεῖται ἢ καταργεῖται δικαίωμα, δύνανται νὰ ἐπιχειρηθῶσι καὶ δι' ἄλλου, ὅστις, εἰ μὲν ἐπιχειρεῖ ἀντὶ τοῦ κυρίου τῆς πράξεως ἁπασαν τὴν πρᾶξιν (κατὰ τε δηλαδή τὴν θέλησιν καὶ κατὰ τὴν δῆλωσιν αὐτῆς) καλεῖται ἀντιπρόσωπος, εἰ δὲ ἐπιχειρεῖ τὸ ἐξωτερικὸν μόνον στοιχεῖον τῆς πράξεως (τὴν δῆλωσιν δηλονότι μόνον τῆς ἄλλοτρίας θελήσεως) καλεῖται ἄγγελος. "Ὅθεν ἐν τῇ δι' ἀντιπρόσωπου ἐπιχειρήσει νομικῆς πράξεως ἐνέχεται ἐξ αὐτῆς ὡς πιστωτῆς ἢ ὀφειλέτης ὁ ἀντιπροσωπευόμενος, ὡσεὶ ἐπεχειρεῖ αὐτὴν αὐτὸς αὐτός. Συζητεῖται μεταξύ τῶν συγγραφῶν ἂν τὸ Ῥωμαϊκὸν δίκαιον ἐπέτρεπε γενικῶς τὴν δι' ἀντιπροσώπων ἐπιχείρησιν νομικῶν πράξεων ἀναμφίβολον ὅμως εἶναι ὅτι ἐπέτρεπε τὴν δι' ἀντιπροσώπου κτῆσιν τῆς νομῆς καὶ δι' αὐτῆς καὶ τῆς κυριότητος (Ν. 41 Πανδ. 41. 3 καὶ Ν. 1 Κωδ. (7. 32) Ν. 20 § 4 Πανδ. (41, 1). § 5 Εἰσηγ. (2. 9), τὴν κτῆσιν ἐνεχύρου (Ν. 2 Κωδ. (4. 27), τὴν ὑπεισέλευσιν εἰς τὴν κληρονομίαν. Ἀλλὰ κατὰ πάσας τὰς νεωτέρας νομοθεσίας, ἐν αἷς καὶ ἡ ἡμετέρα (Ὁργ. Δικ. ἄρθ. 183), ἐπιτρέπεται ἀναμφισβητήτως τὸ δι' ἀντιπροσώπων συναλλάττεσθαι, κατ' ἐξαιρέσιν δὲ μόνον ἀπαγορεύεται ἡ δι' ἀντιπροσώπου ἐνέργεια ἐπὶ διαθήκης, ὀρχοδοσίας, συνάψεως γάμου, υἱοθεσίας καὶ ἐπὶ τινων δικονομικῶν πράξεων.

"Ἴνα ἡ πρᾶξις τοῦ ἀντιπροσώπου ἔχῃ κύρος, ὑποχρεοῖ ἐπομένως τὸν κύριον, οὗ ἐν ὀνόματι ἐπιχειρεῖται, πρὸς τὸν ὅτι ἀπαιτεῖται ὁ ἀντιπρόσωπος 1) νὰ ἔχῃ τὴν

ικανότητα τοῦ ἐπιχειρεῖν νομικὰς πράξεις· ἀλλ' ἂν τις ἐν γνώσει διορίσῃ ἀνήλικον πληρεξούσιον, δὲν δικαιούται νὰ προσβάλῃ ἐπὶ τῷ λόγῳ τούτῳ τὴν ὑπ' αὐτοῦ συναφθεῖσαν σύμβασιν (Ν. 7 § 2 Ν. 8 Πανδ. 14. 3. Ν. 1 § 16 Πανδ. 14. 1.). 2) νὰ ἐνεργῇ σπουδαίως καὶ ἐλευθέρως, δηλονότι ἄνευ βίας, δόλου ἢ πλάνης, 3) νὰ ἔχῃ τὴν πρὸς τὸ ἀντιπροσωπεύειν τὸν ἀντιπροσωπευόμενον ἐξουσίαν εἴτε ἐκ τοῦ νόμου (ὡς λ. χ. ὁ νόμιμος ἐπίτροπος, ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ νομικοῦ προσώπου), εἴτε ἐκ δικαστικῆς ἀποφάσεως (ὁποῖος ὁ δικαστικὸς ἐπίτροπος ἢ κηδεμὼν), εἴτε ἐξ ἐντολῆς αὐτοῦ τοῦ ἀντιπροσωπευομένου παρεχομένης διὰ πληρεξουσίου ἐγγράφου. Σημειωτέον ὅτι, ὅπως ἔχῃ τὴν ικανότητα τοῦ ἀντιπροσωπεύειν τὸν διάδικον ἐπὶ δικαστηρίου ὡς πληρεξούσιος, ἀπαιτεῖται νὰ ᾖ διωρισμένος παρὰ τῷ διὰ τὴν δίκην ἀρμοδίῳ δικαστηρίῳ δικηγόρος ἢ νὰ διατελῇ σύζυγος τοῦ διαδίκου ἢ ἀδελφὸς (Ποιν. Δικ. ἄρθ. 29). Ὁ δὲ ἀντιπροσωπευόμενος ἀπαιτεῖται νὰ ἔχῃ τὴν ικανότητα τοῦ ἔχειν δικαιώματα.

Θ. Ν. Φλογαίτης.

Ἀντιπροσωπεία. (Ἐμπ. δικ.)

Ἐν τῷ ἐμπορικῷ δικαίῳ ὁ ἀντιπρόσωπος διαφέρει τοῦ κατὰ τὸ ἀστικὸν δίκαιον ἐντολοδόχου, καθ' ὅτι ὁ μὲν ἐντολοδόχος ὑποτίθεται ὅτι ἐνεργεῖ ἄνευ ὕλικῆς ἀμοιβῆς (πλὴν ἐὰν ὑπάρχῃ ρητὴ ἀντίθετος συμφωνία), ὁ δὲ ἐμπορικὸς ἀντιπρόσωπος τούναντίον ὑποτίθεται ὅτι ἐνεργεῖ ἐπὶ ἀμοιβῇ ἢ προμηθείᾳ, πλὴν ἐὰν ὑπάρχῃ γραπτὴ συμφωνία περὶ τοῦ ἐναντίου. Ἀλλὰ διαφέρει καὶ τοῦ παραγγελιοδόχου, καθ' ὅτι ἐνεργεῖ ἐπ' ὀνόματι ὠρισμένου παραγγελέως, ὃν εἰδικῶς ἀντιπροσωπεύει, ἀγοράζων, ἐκποιῶν, ἀναλαμβάνων ἀποστολὰς ἐμπορευμάτων ἢ συνάπτων συμβάσεις περὶ ἀσφαλειῶν ("Ἴδε καὶ τὰς λ.

Πράκτωρ, παραγγελιοδόχος, μεσίτης, κολυθιστής).

Θ. Ν. Φλογαίτης,

Ἀντιπροσωπεία. (Συντ. δικ.)

Αἱ πολιτικαὶ ἐλευθερίαι συνίστανται εἰς τὴν κατανομήν τῆς ἐν συνόλῳ ἐξουσίας εἰς πολλὰ πρόσωπα καὶ σώματα (Ἴδε Ἀτομικαὶ καὶ πολιτικαὶ ἐλευθερίαι). Ἄρα πολιτικαὶ ἐλευθερίαι δὲν δύνανται νὰ συνυπάρξωσι μετὰ μοναρχίας ἀπολύτου. Ἀλλ' ὅμως δὲν ἀπορρέουσιν ἀπὸ τῆς φύσεως διὸ ρυθμίζονται κατὰ τὸ δοκοῦν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, ἀναλόγως τῶν πολιτικῶν καὶ κοινωνικῶν περιστάσεων τῶν διαφόρων ἐθνῶν. Ὅθεν ἡ ἰδέα τῆς ὑπὸ ἀντιπροσώπων, ἐκλεγομένων ὑπὸ τοῦ λαοῦ, ἐπιτηρήσεως τῆς πορείας τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας καὶ διαχειρίσεως ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τοῦ Ἡγέτου τῆς Πολιτείας τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας δὲν εἶναι ἀναγκαῖον ἀποκύημα τοῦ πόθου τῆς καταρτίσεως ἐλευθέρων πολιτειῶν.

Πολλաχοῦ τῆς Ἑλλάδος τὸ πάλαι ἐπεκράτουν ἐλεύθερα πολιτεύματα, ἀλλ' ἡ ἰδέα τῆς ἀντιπροσωπείας ἦν παντελῶς ἄγνωστος, ἐπικρατούσης ἐν τῇ καχερτίσει πολυμελῶν σωμάτων τῆς κληρώσεως. Δύο δὲ τῶν μεγίστων τοῦ προλαβόντος αἰῶνος φιλοσόφων, ὁ Montesquieu καὶ ὁ Rousseau, ἐκφράζονται εὐμενέστατα ὑπὲρ τοῦ συστήματος τῆς κληρώσεως μεταξὺ τῶν ἐχόντων ὡρισμένα προσόντα. Ἀλλ' ἐν ᾧ δύνανται βεβαίως ἐλεύθερον πολίτευμα νὰ συμβιώσῃ μετὰ τοῦ συστήματος τῆς διὰ κληρώσεως μεταξὺ τῶν σπουδαιοτέρων ἐπιστημόνων, κτηματιῶν, ἐμπόρων καὶ βιομηχάνων ἀναδείξεως τῶν βουλευτῶν, προτιμότερα ἀναμφισβητήτως εἶναι ἡ διὰ τῆς ψήφου τοῦ λαοῦ ἀνάδειξις αὐτῶν, οὐ μόνον διότι ἀναλαμβάνει κατὰ μέγας μέρος καὶ ὁ ψηφοφόρων λαὸς τὴν ἡθικὴν εὐθύνην τῆς ἐπιτυχοῦς ἢ ἀνεπιτυχοῦς διεξαγωγῆς τῶν δημοσίων ὑποθέσεων, καθ' ὁδηγούμενος καὶ φωτιζόμενος οὕτω περὶ

τῆς ὀρθοτέρας ἐν τῷ μέλλοντι ἐνασχέσεως τοῦ ἐκλογικοῦ δικαιώματος, ἀλλὰ καὶ διότι διὰ τοῦ συστήματος τῆς ἐκλογῆς διαπλάσσεται τάξις τις ἀνδρῶν, θεωρούντων ἴδιον αὐτῆς πολυετὲς ἀσχόλημα τὴν πολιτικὴν, καὶ διὰ τῆς πολιτικῆς πείρας καὶ τῆς συστηματικῆς μελέτης κτωμένων τὴν ἀναγκαίαν δεξιότητα εἰς κυβέρνησιν τοῦ Κράτους.

Ἡ ἰδέα τῆς καταρτίσεως νομοθετικοῦ σώματος δι' ἀντιπροσώπων εἶναι ἐπινόημα τῆς Ἀγγλικῆς φυλῆς. Μετὰ τὴν ἐκ τῆς ἀνανδρίας τοῦ βασιλέως Ἰωάννου κατὰ τὸν δέκατον τρίτον αἰῶνα ἀπώλειαν τῆς Νορμανδίας, ἐπενεγκοῦσαν τὴν ἡθικὴν κατάπτωσιν αὐτοῦ, οἱ φιλοπόλεμοι βαρῶνοι, δραξάμενοι τῆς ἐτέρας ἀτυχίας αὐτοῦ νὰ ἀφορίσθῃ ὑπὸ τοῦ τότε μεγαλοδυνάμου Παντίφικος τῆς Ῥώμης Ἰννοκεντίου τοῦ τρίτου, ἐξεβίασαν τὸν λεγόμενον *Magna chartam libertatum* (ἢ *Magnam chartam libertatum*), οὗ αἱ διατάξεις κυρίως μὲν ἀπέβλεπον εἰς τὸν περιορισμὸν τῶν καταχρήσεων τῆς ἐξουσίας τοῦ βασιλέως, ἐνεργοῦντος ὡς κυριάρχου τῶν τιμαριωτῶν, ἀλλ' οὐχ ἥττον ὑπῆρχε μεταξὺ αὐτῶν καὶ διάταξις, καθ' ἣν δὲν δύνανται νὰ ἐπιβληθῇ φόρος ἄνευ τῆς γνωμοδοτήσεως ἀντιπροσώπων τῶν κοινοτήτων. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές ὅτι ἐπὶ πολλὰ ἔτη μετὰ ταῦτα ἐξηκολούθει τὸ κοινοβούλιον συγκροτούμενον ἐκ μόνων τῶν βαρῶνων, ἀλλ' ἐρρίφθησαν τὰ σπέρματα τοῦ ἀντιπροσωπικοῦ ἢ ἀντιπροσωπευτικοῦ συστήματος, ἅτινα, ἀναπτυχθέντα διὰ τοῦ χρόνου, παρέσχον τοσοῦτον θαυμασίους καρπούς.

Θ. Ν. Φλογαίτης

Ἀντισήκωμα

ὀνομάζεται ἐν τῷ στρατολογικῷ ἡμῶν νόμῳ (ἄρθ. 121—130 τοῦ Ν. ΑΦΚΗ' τῆς 28 Μαΐου 1887 περιλαμβανομένου ἐν Ἡμετέρῳ Συμπλ. Δικαστικῶν Νόμων σελ. 245) τὸ καταβαλλόμενον τῷ δημοσίῳ χρηματικὸν τίμημα

ὑπὸ τῶν ἐξαίρεθέντων ἢ ἀπαλλαγέντων τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας ἢ τῶν εἰς δι-
αθεσιμότητα πεμφθέντων κατὰ λόγον τῆς
μισθωτικῆς ἀξίας τῆς κατοικίας εἴτε αὐ-
τῶν τούτων, εἴτε τῶν γονέων αὐτῶν ἢ, ἐν
ἐλλείψει αὐτῶν, τῶν πρὸς πατὸς ἀπάπων.

Θ. Ν. Φλογαίτης

Ἀντίστασις. Ἰδε Ἀπειθεία.

**Ἀντίστροφος ἢ ἀντίθε-
τος** ἀγωγή (contraria actio) καὶ εὐ-
θεῖα ἀγωγή (actio directa). Ἐκ τῶν
ἐτεροβαρῶν συμβάσεων, τουτέστι τῶν συμ-
βάσεων, τῶν παραγουσῶν δικαίωμα ὑπὲρ
ἐνὸς μόνον τῶν συμβαλλομένων (ὁποῖον τὸ
δάνειον, τὸ χρησιδάνειον, ἢ παρακαταθήκη,
ἢ ἐντολή, ἢ διαχειρίσις ἀλλοτρίων ὑποθέ-
σεων), καὶ ἐπομένως ἐπιβαλλουσῶν εἰς τὸν
ἕτερον τῶν συμβαλλομένων τὴν ἀντίστοιχον
ὕποχρέωσιν. τικτουςῶν ἐπομένως κατὰ
κανόνα ἀγωγὴν μόνον ὑπὲρ τοῦ πρώτου,
δυνατὸν κατὰ περίστασιν νὰ γεννηθῶσι
καὶ ὑπὲρ τοῦ δευτέρου, τουτέστι τοῦ ὑπο-
χρεομένου, δικαίωμα παρέχοντα αὐτῷ
ἀγωγήν. Ἐντεῦθεν ἡ μὲν ὑπὸ τοῦ ἐκ
τῆς ἐτεροβαροῦς συμβάσεως ποριζομένου
δικαίωμα ἐγειρομένη ἀγωγή καλεῖται εὐ-
θεῖα (directa), ἡ δὲ ὑπὸ τοῦ δι' αὐτῆς
ὕποχρεομένου, κατὰ περίπτωσιν δὲ μόνον
ποριζομένου δικαίωμα εἰς ἀγωγήν, ἐγει-
ρομένη καλεῖται ἀντίστροφος ἢ ἀν-
τίθετος (contraria). Οὕτως ἡ μὲν τοῦ
ἐντολέως κατὰ τοῦ ἐντολοδόχου, ἐκ τῆς
συμβάσεως τῆς ἐντολῆς προερχομένη, ἀ-
γωγή καλεῖται εὐθεῖα, ἀντίθετος δὲ ἡ ἀν-
τίστροφος ἢ κατὰ τοῦ ἐντολέως ἀγωγή
τοῦ ἐντολοδόχου περὶ ἀποδόσεως τῶν τυ-
χόν ὑπ' αὐτοῦ καταβληθεισῶν πρὸς ἐκτέ-
λεσιν τῆς ἐντολῆς δαπανῶν. Ἐπίσης ἡ
ἐκ τῆς συμβάσεως τῆς παρακαταθήκης
ἀγωγή τοῦ παρακαταθέτου καλεῖται εὐ-
θεῖα, ἡ δὲ τυχαίως γενομένη ἀγωγή τοῦ
θεματοφύλακος κατὰ τοῦ παρακαταθέτου
ἀντίστροφος.

Θ. Ν. Φλογαίτης

Ἀντιδυναλλαγματική. Ἰδε
Ἐπισυναλλαγματική.

Ἀντίτιμον καλεῖται ὑπὸ τὴν εὐ-
ρυτέραν τῆς λέξεως ἔννοιαν ἡ ἀξία ἡ ἰσο-
δυναμοῦσα ἐπ' ἀνταλλαγῇ πρὸς ἐτέραν
ἀξίαν, δυνατὸν δ' αὕτη νὰ ἀντιπροσω-
πεύηται ὑπὸ χρημάτων ἢ συναλλαγματι-
κῆς ἢ καὶ ἐργασίας ἄλλης τινός, ὑπὸ δὲ τὴν
στενωτέραν ἢ εἰς μετρητὰ χρήματα ἀξία
ἢ ἀνταλλασσομένη πρὸς ἄλλην τινὰ ἀξίαν
οἰανδήποτε. Κατὰ τὸν ἐμπορικὸν νόμον
ἡ τε συναλλαγματική, ἥτις ἐκδίδεται εἰς
ἓνα τόπον ἵνα σταλῇ εἰς ἄλλον, πρέπει
μεταξὺ τῶν ἄλλων νὰ ἐμφαίνῃ τὸ εἰς χρή-
ματα, εἰς πραγμάτειας διὰ λογαριασμοῦ
ἢ καθ' οἰονδήποτε ἄλλον τρόπον δοθὲν ἀν-
τίτιμον αὐτῆς (ἄρθ. 110), καὶ τὸ γραμ-
μάτιον εἰς διαταγὴν ἐπίσης (ἄρθ. 188).

Θ. Ν. Φλογαίτης.

Ἀντιφώνησις λέγεται ἡ σύμ-
θασις, δι' ἧς ὁ ὀφειλέτης ἢ ἕτερος ἀντ'
αὐτοῦ ὑπισχνεῖται τῷ δανειστῇ ἢ ὁ ὀφει-
λέτης ὑπισχνεῖται ἐτέρῳ δανειστῇ τὴν κα-
ταβολὴν ὀφειλομένου ἤδη χρέους. Καὶ ἡ
μὲν ἀντιφώνησις ἀλλοτρίου χρέους ἰσοδυ-
ναμεῖ τῇ ἐγγυήσει, ἡ δὲ πρὸς ἄλλον δα-
νειστήν εἶναι ἡ ἄλλως καλουμένη ἀντί-
δοσις. Ὅθεν οὐδένα λόγον ποιούμεθα περὶ
αὐτῶν, παραπέμποντες εἰς τὰς οἰκείας λέ-
ξεις. Ἀλλὰ περὶ τῆς ἀντιφώνης ἡσέως
ἰδίου χρέους σημειωτέον ὅτι ὑποτίθησιν
ὑπάρχουσαν ὑποχρέωσιν, ἔστω καὶ μὴ
ἀστικὴν ἢ ἀγωγίμον ἀλλὰ φυσικὴν. Ὅθεν
ἂν ὑποχρέωσις τις ἀνετράπη καὶ κατὰ τὸ
φυσικὸν αὐτῆς στοιχεῖον, ἡ ἀντιφώνησις
αὐτῆς δὲν παράγει ἀγωγήν. Δύνανται δὲ
διὰ τῆς ἀντιφώνησεως νὰ ὀρισθῶσιν ἄλ-
λως ἢ ὡς ὀρίσθησαν ἐν τῇ προϋπαρχούσῃ
ἐνοχῇ οὐ μόνον ὁ χρόνος καὶ ὁ τόπος τῆς
ἐκπληρώσεως, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ ἀντικεί-
μενον τῆς ἐνοχῆς κατὰ ποσὸν ἢ κατ' εἶδος.
Κατὰ τὰ εἰρημένα ἡ ἀντιφώνησις δὲν ἀ-
ναιρεῖ τὴν προϋπάρχουσαν ἐνοχὴν, οὐδὲ
παράγει νέαν, ἀλλ' ἂν ἡ πρώτη δὲν τίχτη

ἀγωγὴν, ὁ δικαιοῦχος ἔχει τὴν ἐκ τῆς ἀντιφωνήσεως, ἄλλως δικαίωμα ἐπιλογῆς μεταξὺ τῶν δύο ἀγωγῶν. Ἄλλ' ἐπειδὴ τανῦν πᾶσα σύμβασις τίττει ἀγωγίμον ἐνοχλήν. δύναται νὰ εἴπῃ τις ὅτι ἡ ἀντιφώνησις ἰδίου χρέους οὐδὲν ἔχει πρακτικὸν κύρος.

Θ. Ν. Φλογαίτης

Ἀντίχρησις καλεῖται ἡ σύμβασις, δι' ἧς ὁ ὀφειλέτης ἢ τρίτος παραχωρεῖ τῷ πιστωτῇ ὡς ἐμπράγματον δικαίωμα ἐπὶ πράγματος τὴν χρῆσιν ἢ κάρπωσιν αὐτοῦ εἰς ἀντάλλαγμα τῆς χρήσεως καὶ τῆς καρπώσεως τοῦ κεφαλαίου. Ἡ ἀντίχρησις, ἰσχύουσα παρὰ Ῥωμαίοις κατὰ τινὰς μὲν ὡς αὐτοτελὴς σύμβασις, κατὰ τινὰς δὲ ὡς παρεπομένη ἐτέρα, ἢ καὶ μόνον τῇ τοῦ ἐνεχούρου καὶ ὑποθήκης, κατηργήθη παρ' ἡμῖν ὡς δικαίωμα ἐμπράγματον διὰ τοῦ Δ. τῆς 18 Σεπτεμβ. 1836, ῥητῶς ὀρίσαντος ὅτι «θέλει θεωρεῖσθαι ὡς ἀπλοῦν συνάλλαγμα, οὐδὲν εἰς τὸν ἐπὶ ἀντιχρήσει δανειζόντα παρέχον προνόμιον καὶ οὐδεμίαν προτίμησιν ἐπὶ τοῦ προέοντος τοῦ ὑπὸ ἀντίχρησιν κτήματος». Ομοίως δὲ πρὸς τὰ διὰ τοῦ Διατάγματος τούτου ὀρισθέντα παρ' ἡμῖν καὶ τὸ Σχ. τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος ὥρισεν ὅτι ἡ σύμβασις, δι' ἧς ὀφειλέτης ἢ τρίτος παραχωρεῖ τῷ πιστωτῇ ἀκίνητον πρᾶγμα εἰς ἀντίχρησιν, παρέχει αὐτῷ τὸ προσωπικὸν δικαίωμα νὰ λαμβάνῃ τοὺς καρποὺς ἀντιτόκων (καταλογιζομένου τοῦ περιπλέον αὐτῶν εἰς τὸ κεφάλαιον), καταβάλλει δ' ὁ πιστωτὴς τοὺς φόρους καὶ λοιπὰ βάρη ὡς καὶ τὴν δαπάνην πρὸς συντήρησιν ἐν ἑλλείψει ἐναντίας συμφωνίας, ἐνεχόμενος διὰ πᾶσαν ῥαθυμίαν, ἀλλ' ἀποτέλεσμα ἔχει μόνον μεταξὺ τῶν συμβληθέντων καὶ τῶν κληρονόμων αὐτῶν, οὐδὲν προνόμιον παρέχουσα εἰς τὸν πιστωτὴν.

Θ. Ν. Φλογαίτης

Ἀνυπότακτος, ἀνυποταξία. Ἡ μὲν στρατιωτικὴ ποινικὴ νομοθεσία ἀνυποταξίαν ὀνομάζει τὴν

παρὰ Γάλλοις καλουμένην insubordination, δηλονότι τὸ ἀδίκημα τῆς εἰς τοὺς ἀνωτέρους ἀπειθείας. (*Ἰδε ἄρθ. 207 καὶ ἐπόμενα).

Ὁ δὲ στρατολογικὸς νόμος ὀνομάζει ἀνυποταξίαν τὴν φυγοστρατίαν καὶ ἀνυποτάκτους τοὺς φυγοστράτους, δηλονότι τοὺς μὴ προσερχομένους ἐμπροθέσμῳ εἰς τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν στρατιωτικῶν αὐτῶν καθήκοντων (εἴτε ἀποτελοῦσιν οὗτοι τὴν ἐτησίαν ἀπογραφὴν, εἴτε εἰσὶν ἐφεδροὶ ἢ ἐθνοφρουροί), δικαζομένους δὲ ὑπὸ τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων. (Περὶ τοῦ εἶδους καὶ τοῦ βαθμοῦ τῶν ἐπιβαλλομένων ποινῶν εἰς τοὺς ἀνυποτάκτους καὶ τοὺς συνεργοὺς ἀνυποταξίας πραγματεύονται τὰ ἄρθ. 148-160 τοῦ νόμου ΑΦΚΗ' τῆς 28 Μαΐου 1887, ὃν ἀναζητήσον ἐν Συμπλ. Δικ. Νόμων Φλγ. σελ. 245).

Θ. Ν. Φλογαίτης.

Ἀνώνυμα συναλλάγματα ἢ ἀνώνυμοι συμβάσεις ἐκλή-

θησαν ἐν τῷ Ῥωμαϊκῷ δικαίῳ τὰ μὴ περιλαμβανόμενα εἰς τὰ γράμματα, ῥήματα, συναινέσεις ἢ πράγματα συναλλάγματα, δι' ὧν συνωμολογοῦντο ἀμοιβαίαι παροχαὶ εἰς δόσιν ἢ εἰς πρᾶξιν ἢ ποίησιν, θετικαὶ ἢ ἀρνητικαί, συναλλάγματα δηλονότι ἐρεϊδόμενα εἰς τὸ δοῦναι ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ λαβεῖν (do ut des), εἰς τὸ δοῦναι ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ ποιῆσαι (do ut facias), εἰς τὸ ποιῆσαι ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ λαβεῖν (facio ut des), εἰς τὸ ποιῆσαι ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ ποιῆσαι (facio ut facias). Ἐτίχοντο δὲ ὑπὸ τῶν ἀνωτάτων συναλλαγμάτων α') ἡ ἀγωγή περὶ τῶν προγεγραμμένων συμφώνων (praescriptis verbis) (καλουμένη οὕτως ἐκ τῆς προτασσομένης ἐν τῷ τύπῳ (formula) περιγραφῆς praescriptio nis τῶν πραγματικῶν περιστατικῶν, εἰς ἃ ῥεῖδετο ἡ ἀξίωσις) καὶ ἡ ἀγωγή ἡ ἐκ τοῦ ἀποτελέσματος (in factum).

ὦν σκοπὸς ἦν ἡ ἐκπλήρωσις τῆς ἐνοχικῆς ὑποχρέωσης, ἣν ὁ ἕτερος τῶν συναλλάγματων εἶχεν ἀναλάβει διὰ τῆς συμβάσεως πρὸς τὸν ἐκπληρώσαντα τὸ ἐπ' αὐτῇ τὰ συνολογηθέντα ἢ ἡ παροχὴ τοῦ διαφέροντος ἐν ἀθετήσῃ τῆς ὑποχρέωσης ἐκείνης, καὶ β') ἡ ἀγωγή περὶ πράγματος δοθέντος, πράγματος μὴ παρακολουθήσαντος (condictio causa data causa non secuta), δι' ἧς ὁ ἐκτελέσας ἐδύνατο νὰ ἀπαιτήσῃ τὴν ἀναστροφὴν τῆς ἐκτελέσεως, (δηλονότι τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ὑπὸ τοῦ ἐνάγοντος εἰς τὸν ἐναγόμενον δυνάμει τοῦ συναλλάγματος δοθέντων), ἐὰν ὁ λήπτης δὲν ἠδύνατο νὰ ἐκτελέσῃ τὸ καθ' ἑαυτὸν ἐκπαισματος ἢ ἡρνεῖτο ἢ δὲν ἐξετέλει ἐγκαιρῶς ἢ ἡ ἐκτέλεσις αὐτοῦ ἦν ἀπ' ἀρχῆς ἀδύνατος ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ ἐκτελέσαντος. Ἄλλ' ἵνα ἡ ἀγωγή ἢ τελεσφόρος, ἔδει νὰ ᾖ δυνατὴ ἢ ἀναστροφὴ τῆς ἐκτελέσεως, ὅπερ ἐπὶ τῶν περιπτώσεων τοῦ ποιήσαι συνήθως δὲν συμβαίνει· γ') τὸ καλούμενον ὑπὸ τῶν νεωτέρων δικαίωμα μετὰ μελείας (jus poenitentiae), δι' οὗ ἐδύνατο ὁ ἐκπληρώσας τὴν ἐξ ἀνωνύμου συναλλάγματος ὑποχρέωσιν νὰ ἀναζητήσῃ τὸ δοθὲν λόγῳ μετανοίας.

Αὐτόδηλον ὅτι νῦν πάντα τὰ ἀνώνυμα συναλλάγματα ἀποβαίνουσιν ἀγωγίμα καὶ ἀμετάκλητα ὡς πρὸς ἐκάτερον τῶν συμβαλλομένων ἅμα καταρτισθείσης καὶ δηλωθείσης ὁριστικῶς τῆς περὶ τῶν ἀντικειμένων αὐτῶν συναινέσεως, διὸ τὸ ἐκτεθὲν περὶ αὐτῶν ἀνωτέρω ῥωμαϊκὸν σύστημα οὐδὲν ἔχει παρ' ἡμῖν πρακτικὸν κῆρος καὶ ἰδίως ἀργεὶ παντελῶς ἡ ἀγωγή περὶ ἀνακλήσεως τῆς ὑπὸ τοῦ ἐτέρου τῶν συμβαλλομένων ἐκτελέσεως τῆς παροχῆς.

Θ. Ν. Φλογαίτης

Ἀνώνυμοι ἑταιρεῖαι. Ἰδε Ἑταιρεῖαι.

Ἀνώνυμοι τίτλοι. Αἱ ἀρχαὶ τοῦ Ῥωμ. δικαίου περὶ τοῦ ἀκύρου τῶν

συμβάσεων πρὸς ἄδηλα πρόσωπα κατηργήθησαν ὡς πρὸς πολλὰ αὐτῶν εἶδη ὑπὸ τοῦ ἐμπορικῶν νόμου καὶ ἄλλων νεωτέρων νόμων, οἷον ὡς πρὸς τὰς ὁμολογίας τῶν ἐθνικῶν δανείων, τὰ τραπεζικὰ γραμμάτια, τὰς μετοχὰς τῶν ἀνωνύμων ἐμπορικῶν ἑταιριῶν. Οἱ ἀνώνυμοι τίτλοι, ἔχοντες δυνάμει τῶν νόμων τούτων ὠρισμένον μόνον τὸν ὀφειλέτην καὶ τὸ ὄφλημα, ἐκδίδονται γενικῶς ὑπὸ τὴν ἐπιφύλαξιν τοῦ ὀφειλέτου τοῦ νὰ ὀφείλῃ μόνον τὴν ἀπότισιν εἰς τὸν κάτοχον αὐτῶν, δηλοῦται δ' αὕτη διὰ τοῦ ὅρου τῶ κομιστῇ· ἀλλ' ὅμως, καὶ καταστρεφόμενων τυχόν τῶν τίτλων τούτων, δὲν ἀποσβέννυται ἡ ἐξ αὐτῶν πηγάζουσα ἀπαιτήσις. Τούναντίον ἀναγκαῖον ὁ ἐκδότης νὰ προστατεύσῃ τὸν πρωτότυπον δανειστὴν κατὰ τῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ ατυχήματος κατὰ τὸ δυνατόν, ἄνευ ἰδίας βλάβης, ἄλλως θὰ καθίστατο πλουσιώτερος τῇ τοῦ ἐτέρου ζημίᾳ· ἀλλὰ τοῦτο προϋποτίθεται ὅτι ὁ ἐκδότης οὐδέποτε θέλει ἐκτεθῇ εἰς τὸν κίνδυνον νὰ καταβάλλῃ δις, ὅπερ ἐνδέχεται νὰ συμβῇ, ὅταν, θεωρηθείσης ἐκ πλάνης τῆς καταστροφῆς τῶν ἀνωνύμων τίτλων ὡς ἀποδεδειγμένης, ἐμφανισθῇ τρίτος καλῆς πίστεως κάτοχος, εἰς ὃν κατὰ τὸν νόμον Α. ΣΜΔ' τοῦ 1885 ὀφείλεται ἡ καταβολή· ὅθεν ὁ μὲν κύριος τῶν τίτλων, ἀποδεικνύων τὴν καταστροφὴν, προσῆκον νὰ ἀναγνωρίζῃται δικαιοῦχος, δικαιοῦμενος νὰ ἐνασκήσῃ κατὰ τοῦ ἐκδότης τὰ κεκτημένα αὐτοῦ δίκαια, ἀλλὰ καὶ νὰ ὑποχρεῶται εἰς ἐγγύησιν ὅτι δὲν θὰ ἐμφανισθῇ ἕτερος ὡς κάτοχος καὶ δανειστής, ἡ δὲ ἐγγύησις νὰ διατηρῆται μέχρι παραγραφῆς ἐκάστης τῶν ἀπαιτήσεων (Α. Π. 113 τοῦ 93).

Θ. Ν. Φλογαίτης.

Ἀπαγόρευσις. Κατὰ τε τὸ Ῥωμαϊκὸν δίκαιον καὶ κατὰ τὸ σχέδιον τοῦ ἡμετέρου Κώδικος ἐνεκα βλακείας, παραφροσύνης ἢ μανίας (καὶ ἂν ὑπάρχωσι δια-

λείμματα ἐχεφροσύνης) δύνανται νὰ ζητήσωσι παρὰ τοῦ δικαστηρίου τὴν ἀπαγόρευσιν τοῦ νοσοῦντος οἱ συγγενεῖς, ὁ σύζυγος, ὁ ἐπίτροπος ἢ ὁ κηδεμὼν αὐτοῦ καὶ ὁ εἰσαγγελεὺς ἐξ ἐπαγγέλματος. Ἐκτίθενται δὲ καὶ περιγράφονται ἐν τῇ περὶ ἀπαγορεύσεως αἰτήσῃ τὰ περιστατικά, ἐξ ὧν προκύπτει ἡ νόσος, καὶ τὰ πρὸς ἀποδείξιν μέσα. Κατὰ δὲ τὸ Σχέδιον τοῦ Κώδικος (περιλαμβάνον καὶ τὸν ἰσχύοντα καὶ νῦν παρ' ἡμῶν νόμον τῆς 17 Αὐγούστου 1861) καὶ τὴν Πολιτ. ἡμῶν δικον. (ἄρθ. 689 καὶ ἐπ.) εἰς τὴν αἴτησιν ταύτην ἐπισυνάπτεται καὶ γνωμοδότησις τοῦ συγγενικοῦ συμβουλίου περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς ἀπαγορεύσεως. Ὁ αἰτῶν δὲ τὴν ἀπαγόρευσιν δύνανται νὰ παρασταθῇ ἐνώπιον τοῦ συγγενικοῦ συμβουλίου, ἵνα δώσῃ τὰς περὶ τῆς καταστάσεως τοῦ ἀπαγορευτέου ἀναγκαίως πληροφορίας, ἀλλὰ δὲν μετέχει τῆς καταρτίσεως τῆς γνωμοδοτήσεως. Ὡσαύτως κατὰ τὸ Σχέδ. τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος καὶ τὴν Πολιτικὴν δικονομίαν κατὰ τὴν πρώτην ἐπ' ἀκροατηρίου συνεδριάσιν διατάσσεται ἡ ἐξέτασις τοῦ ἀπαγορευτέου, χρειὰς δὲ καλούσης καὶ τῶν προβεβλημένων μαρτύρων, καὶ συγχρόνως προσδιορίζεται ὁ χρόνος καὶ ὁ τόπος τῆς ἐξετάσεως, ἣτις γίνεται ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ αἰτοῦντος, τοῦ ἀπαγορευτέου καὶ τοῦ εἰσαγγελεως, εἴτε ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ, κεκλεισμένων τῶν θυρῶν, εἴτε καὶ κατ' οἶκον ὑπὸ τοῦ εἰσηγητοῦ, ἐὰν ὁ ἀπαγορευτέος δὲν δύνανται νὰ μεταβῇ εἰς τὸ δικαστήριον· ἡ δὲ δημοσίευσις τῆς περὶ ἀπαγορεύσεως ἀποφάσεως γίνεται ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει. Ἐὰν οἱ διάδικοι δὲν ἐνεφανίσθησαν εἰς τὴν ἐξέτασιν, ἀρκεῖ ὅτι προσεκληθήσαν· ἀλλ' ὁ Εἰσαγγελεὺς πρέπει νὰ παρευρίσκηται πάντοτε. Δικαιοῦται δὲ τὸ δικαστήριον τῶν πρωτοδικῶν κατὰ πᾶσαν στάσιν τῆς περὶ ἀπαγορεύσεως δίκης νὰ διορίσῃ πρὸς συντήρησιν τῆς περιουσίας τοῦ ἀπαγορευτέου προσωρινὸν διαχει-

ριστὴν, ὅστις φρονεῖ ἐν ταύτῳ καὶ περὶ αὐτοῦ. Ἐὰν δὲ ἡ πνευματικὴ νόσος δὲν ᾔηται ἐντελὴς ἀποδεδειγμένη, τὸ δικαστήριον δύνανται, ἀπορρίπτον τὴν περὶ ἀπαγορεύσεως αἴτησιν, νὰ διορίσῃ διὰ τῆς αὐτῆς ἀποφάσεως τῷ ἔχοντι διαφορουμένης τὰς φρένας ἀντιλήπτορα, οὗ ἡ συναινέσις ἀπαιτεῖται ἀναγκάως πρὸς ἔγκυρον διεξαγωγὴν δίκης ἢ συμβιβασμὸν ἢ ἐπιχείρησιν ἀπαλλοτριώσεων ἢ λήψιν δανείου ἢ λήψιν κεφαλαίου ἐπὶ ἐξοφλήσει. Δύνανται δὲ καὶ ἀπ' εὐθείας οἱ συγγενεῖς νὰ ζητήσωσι τὸν διορισμὸν ἀντιλήπτορος, ἂν δὲν θεωρῶσιν ἀναγκαίαν τὴν ἀπαγόρευσιν. Ἡ ἀπόφασις δὲ περὶ ἀπαγορεύσεως ἢ διορισμοῦ ἀντιλήπτορος τοιχοκολλᾶται ἐπιμελεῖα τοῦ ἐπισπεύδοντος ἐντὸς δέκα ἡμερῶν ἀφ' ἧς καταστῇ τελεσίδικος ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ τοῦ Πρωτοδικείου, ἐν οὗ τῇ περιφερείᾳ διαμένει ὁ πάσχων, καὶ ἐν τοῖς συμβολαιογραφείοις τῆς περιφερείας αὐτοῦ, δημοσιεύεται δὲ καὶ ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως. Τελεσιδίκου δὲ καταστάσεως τῆς περὶ ἀπαγορεύσεως ἀποφάσεως, διορίζεται ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου μετὰ προηγουμένην γνωμοδότησιν τοῦ συγγενικοῦ συμβουλίου κηδεμὼν τοῦ ἀπαγορευμένου (κατὰ τὸ Σχέδιον τοῦ Κώδικος ἐπίτροπος καὶ παρεπίτροπος). Τάποτελέσματα δὲ τῆς περὶ ἀπαγορεύσεως ἢ περὶ διορισμοῦ ἀντιλήπτορος ἀποφάσεως ἄρχονται ἀπὸ τῆς ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ δημοσιεύσεως αὐτῆς, καὶ πρὶν ἢ καταστῇ τελεσίδικος μετὰ δὲ τὴν δημοσίευσιν ταύτην, πᾶσα πράξις γενομένη ὑπὸ τοῦ ἀπαγορευμένου ἢ ὑπὸ τοῦ ἔχοντος ἀντιλήπτορα ἄνευ τῆς ὑπὸ τοῦ νόμου ἀπαιτούμενης συναινέσεως τοῦτου εἶναι ἄκυρος. Σημειωτέον ὅτι κατὰ μὲν τὸ Ῥωμαϊκὸν δίκαιον αἱ πράξεις τῶν ἀπαγορευμένων αἱ γινόμεναι κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς νόσου εἶναι ἀεὶ ποτε ἄκυροι καὶ πρὸ τῆς ἀπαγορεύσεως, διότι κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ νόμου οἱ παράφρονες καὶ οἱ βλάκες θεωροῦνται

ἐν τοιαύτῃ καταστάσει ὡς νεκροὶ ἢ ὑπνώτοντες, κατὰ δὲ τὸν νόμον τῆς 17 Αὐγούστου 1861 καὶ Σχέδιον τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος αἱ πρὸ τῆς ἀπαγορεύσεως πράξεις δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ἄκυροι, εἰάν, ὅτε ἐγένοντο, ἡ αἰτία τῆς ἀπαγορεύσεως ὑπῆρχεν ὁμολογουμένως γνωστή· ἀποθανόντος δὲ τινος, αἱ ὑπ' αὐτοῦ γενόμεναι ἀμφοτεροβαρεῖς πράξεις τότε μόνον δύνανται νὰ προσβληθῶσιν ὑπὸ τῶν κληρονόμων αὐτοῦ λόγῳ φρενοβλαθείας, ὅτε ἡ ἀπαγόρευσις ἀπηγγέλθη ἢ προεκλήθη πρὸ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἢ ὅτε ὁ θανὼν ἐπεχείρησε τὰς πράξεις θεραπευόμενος ἐν νοσοκομείῳ. Εἰ δὲ ἡ ἀπόδειξις τῆς φρενοβλαθείας προκύπτει ἐξ αὐτῆς τῆς προσβαλλομένης πράξεως, συγχωρεῖται πάντοτε ἡ προσβολὴ αὕτη. Κατὰ τὸ Σχέδιον τοῦ Κώδικος ὁ μὲν ἀνὴρ εἶναι αὐτοδικαίως ἐπίτροπος τῆς ἀπαγορευθείσης συζύγου αὐτοῦ, ἡ δὲ γυνὴ δύνата νὰ διορισθῇ ἐπίτροπος τοῦ ἀπαγορευθέντος συζύγου αὐτῆς. Οὐδεὶς δὲ, πλὴν συζύγων, ἀνιόντων καὶ κατιόντων, ὑποχρεοῦται νὰ διατελῇ ἐπίτροπος ἀπηγορευμένου ἐπὶ πλεον τῶν δέκα ἐτῶν· μετὰ δὲ τὴν λήξιν τοῦ χρόνου τούτου δύνανται νὰ ζητήσῃ τὴν ἀπαλλαγὴν αὐτοῦ. Γίνεται δὲ κατὰ τὸ Ῥωμαϊκὸν δίκαιον καὶ κατὰ τὸ ἡμέτερον Σχέδιον χρῆσις τῶν προσόδων τοῦ ἀπηγορευμένου κυρίως πρὸς παραμυθίαν καὶ ταχεῖαν αὐτοῦ ἴασιν. Εἰ δὲ πρόκειται νὰ νυμφευθῇ τέκνον τοῦ ἀπηγορευμένου, ἡ προῖξ ἢ τὸ πρὸς ἀποκατάστασιν αὐτοῦ ἀναγκαῖον ποσὸν λαμβάνεται ἐκ τῆς περιουσίας τοῦ ἀπηγορευμένου γονέως· καὶ κατὰ μὲν τὸ Σχέδιον ὁρίζεται τοῦτο κατ' ἀπόφασιν τοῦ δικαστηρίου μετὰ προηγουμένην γνωμοδότησιν τοῦ συγγενικοῦ συμβουλίου καὶ ἀκουσθέντος τοῦ Εἰσαγγελέως, κατὰ δὲ τὸ Ῥωμαϊκὸν δίκαιον ὁρίζεται ὑπὸ τοῦ κηδεμόνος, εἰάν ὅτε πατὴρ καὶ λοιποὶ ἀνιόντες κωλύωνται, κατὰ λόγον τῆς τάξεως καὶ τῆς περιουσίας τοῦ ἀπηγορευμέ-

νου ἀλλὰ κατ' ἔγκρισιν τῆς ἀρμοδίας ἀρχῆς. Αἵρεται δὲ ἡ ἀπαγόρευσις ἐκλιπόντων τῶν προκαλεσάντων αὐτὴν αἰτίων κατὰ τὴν αὐτὴν διαδικασίαν. — Καθ' ὃν τρόπον διορίζεται κηδεμὼν εἰς τὸν ἀπηγορευμένον ἐνεκα πνευματικῆς νόσου (ἐπίτροπος καὶ παρεπίτροπος κατὰ τὸ Σχέδιον τοῦ Κώδικος) διορίζεται κηδεμὼν καὶ εἰς τὸν νομίμως ἀπαγορευθέντα ὡς ποινικῶς καταδικασθέντα (Ποιν. νόμου ἄρθ. 25 καὶ 26) μετὰ τὴν δημοσίευσιν τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως καὶ τοιχοκόλλησιν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ τῶν Πρωτοδικῶν καὶ ἐν τοῖς συμβολαιογραφείοις.

Ἀπαγόρευσις βοσκῆς. Ἰδε Βοσκῆς ἀπαγόρευσις.

Ἀπαγόρευσις διορισμοῦ ἐντοπίων ὑπαλλήλων. Ἰδε Δημοσίου ὑπάλληλοι.

Ἀπαγόρευσις εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς. Ἰδε Εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς ἀπαγόρευσις.

Ἀπαγωγή. Ἀντιθέτως πρὸς τὸν Γαλλικὸν ποινικὸν νόμον, στηρίζοντα τὸ ἀξιοποινον τῆς ἀπαγωγῆς εἰς τὴν παραβίαν τῶν δικαιωμάτων τῆς πατρικῆς ἐξουσίας καὶ τῶν οἰκογενειακῶν δεσμῶν, καὶ ἐξ ἄλλου πρὸς τὸν Ἰταλικὸν ποινικὸν νόμον τάσσοντα τὴν ἀπαγωγὴν ἐν τοῖς ἀδικήμασι κατὰ τῆς ἡθικῆς καὶ τῆς οἰκογενειακῆς τάξεως, ὁ Βαυαρικὸς ποιν. νόμος τοῦ 1813 καὶ τὰ Βαυαρικὰ νομοσχέδια τοῦ 1827 (ἄρθ. 236, 237) καὶ τοῦ 1831 (ἄρθ. 270, 271), ἐξ ὧν μετεφευέθησαν εἰς τὸν ἐλληνικὸν ποιν. νόμον τὰ περὶ ἀπαγωγῆς ἄρθρα, κατατάσσουσι τὴν ἀπαγωγὴν ἐν τοῖς προσβάλλουσι τὴν προσωπικὴν ἐλευθερίαν ἀδικήμασι, τιμωροῦντα διὰ τοῦτο οὐ μόνον τὴν ἐκουσίαν ἢ ἀκουσίαν ἀπαγωγὴν τῶν ἀνηλίκων, ἀλλὰ καὶ τὴν τῶν ἐνηλίκων, τὴν ἀκουσίως ἐπὶ σκοπῷ ἀκολασίας ἢ συνάψεως γάμου τελεσθεῖσαν. Οὕτω κατὰ τὸν ἐλλήν. ποιν. νόμον (ἄρθρ. 331 καὶ 332) τιμωρεῖται

1) ὁ διὰ δόλου (δηλονότι παραστάσεων ψευδῶν ἢ ἀπατηλῶν ὑποσχέσεων) ἢ βίας (ἤτοι φυσικοῦ ἢ ψυχολογικοῦ καταναγκασμοῦ) ἐπιλαβόμενος ἄρρενός τινος ἢ θήλεος (ἄκοντος ἢ ἐκόντος μὲν ἄλλ' ἔχοντος ἡλικίαν κατωτέραν τῶν δώδεκα ἐτῶν) καὶ ἀπάγων αὐτὸ πρὸς σκοπὸν ἀκολασίας ἢ ἐξαναγκάσεως εἰς γάμον ἢ παρὰδόσεως ἐπὶ τῷ αὐτῷ τέλει εἰς ἕτερον, ὡς καὶ ὁ πρὸς τοῦτο διὰ δόλου ἢ βίας κατακρατῶν τινα καὶ ἀπομακρύνων ἄκοντα τοῦ τόπου τῆς διατριβῆς αὐτοῦ, 2) ὁ ἐπιλαβόμενος ἄρρενός τινος ἢ θήλεος ἐκόντος μὲν καὶ ἔχοντος ἡλικίαν ἀνωτέραν τῶν δώδεκα ἐτῶν, ἄλλ' οὐχὶ καὶ τῶν εἰκοσιενὸς ἐτῶν, καὶ ὑποκειμένου εἰς τὴν ἐξουσίαν ἄλλου (διατελοῦντος δηλαδὴ ὑπὸ πατρικὴν ἐξουσίαν, ἐπιτροπέαν κτλ.) καὶ ἀπάγων αὐτὸ πρὸς σκοπὸν ἀκολασίας ἢ νυμφεύσεως μετ' αὐτοῦ. Ὅθεν τιμωρεῖ ὡς ἀξιοποίνους α') τὴν ἀπαγωγὴν προσώπου ὑπερβάντος τὸ 21 ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ, ἐὰν διεπράχθῃ παρὰ τὴν θέλησιν αὐτοῦ, β') τὴν ἀπαγωγὴν προσώπου, μὴ πληρώσαντος τὸ 12 ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ, καὶ ἂν διεπράχθῃ τῇ συναινέσει αὐτοῦ, γ') τὴν ἀπαγωγὴν προσώπου, συμπληρώσαντος μὲν τὸ 12 ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ ἄλλ' οὐχὶ καὶ τὸ 21. Καὶ ἐν μὲν τῇ πρώτῃ καὶ τῇ δευτέρᾳ περιπτώσει ἐπάγει τὴν ποινὴν μὲν τῆς εἰρκτῆς, ἐὰν ὁ ἔνοχος κατώρθωσεν τὸν περὶ γάμου ἢ ἀκολασίας σκοπὸν αὐτοῦ, ἐν δὲ τῇ τρίτῃ τὴν ποινὴν φυλακίσεως τὸ πολὺ μὲν ἕξ ἐβδομάδων, ἐὰν ἀπέβλεπεν εἰς ἀκολασίαν, ἐνὸς δὲ μέχρι τριῶν μηνῶν, ἐὰν προσέτι ἐπληρώθη καὶ ὁ σκοπός, τὴν ποινὴν δὲ φυλακίσεως τὸ πολὺ ἐνὸς μηνός, ἐὰν ἀπέβλεπεν εἰς γάμον· ἄλλ' ἐν τῇ τρίτῃ περιπτώσει ὑπόκειται καὶ τὸ ἀπαχθὲν πρόσωπον εἰς φυλάκισιν τὸ πολὺ μὲν ἐνὸς μηνός, ἐὰν προέκειτο περὶ ἀκολασίας, τὸ πολὺ δὲ δύο ἐβδομάδων, ἐὰν προέκειτο περὶ γάμου.

Σημειωτέον ὅτι κατὰ τὸ Ῥωμαϊκὸν δίκαιον ἢ βιαία ἀπαγωγὴ εἶναι κώλυμα πρὸς γάμον μεταξὺ τοῦ ἀπαγαγόντος καὶ τῆς ἀπαχθείσης, ἄλλ' ἀνάγκη νὰ προηγηθῇ ποινικὴ ἀπόφασις, ὅπως τὸ ἀδίκημα γένηται δεκτὸν ὡς κώλυμα πρὸς γάμον· ἄλλὰ κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον ἐπὶ ἀπαγωγῆς, τελεσθέντος τοῦ γάμου, ἀνάγκη νὰ ἐνεργηθῇ καταμήνυσις ἐντὸς διετίας ὑπὸ τοῦ δικαιουμένου νὰ προσβάλλῃ τὸν γάμον ὡς ἄκυρον ἵνα τιμωρηθῇ ἡ πρᾶξις, καὶ τοῦτο μετὰ τὴν ἀκύρωσιν τοῦ γάμου. Ἄρα ἡ ἀκυρότης τοῦ γάμου ἤρτηται νῦν ἀπὸ τῆς βουλήσεως τῶν δικαιουμένων νὰ ἐγείρῃσιν ἀγωγὴν, καὶ κατ' ἀκολουθίαν, μὴ ἀσκηθέντος τοῦ δικαίουματος τούτου, ἀργεῖ ἡ ἀκυρότης.

Θ. Ν. Φλογαίτης.

Ἀπαλλοτριώσεις (alienatio) ὀνομάζεται γενικῶς πᾶσα νομικὴ πρᾶξις δι' ἧς ἀποβάλλει τις δικαίωμά τι αὐτοῦ προσωπικὸν ἢ πραγματικόν, περιλαμβάνει δὲ τὴν τε εἰδικώτερον καλουμένην ἀπαλλοτριώσιν ὑπὸ τὴν στενωτέραν καὶ συνηθεστέραν τῆς λέξεως ἔννοιαν, ἐμφαίνουσιν τὴν πρᾶξιν, δι' ἧς τὸ ἀπαλλοτριούμενον δικαίωμα μεταβιβάζεται εἰς ἕτερον πρόσωπον, καὶ τὴν παρὰ τῇ συνήθει ἐμφαίνουσιν τὴν πρᾶξιν, δι' ἧς ἀποβάλλεται μὲν τὸ δικαίωμα ἄλλὰ δὲν μεταβιβάζεται εἰς ἕτερον πρόσωπον, οἷον ἐπὶ τῆς ἐγκαταλείψεως πράγματος, ἢ τῆς ἀφέσεως χρέους.

Σημειωτέον ὅτι ἐν τῇ συνήθει στενωτέρα ἔννοια ἢ λέξις ἀπαλλοτριώσεις ἐμφαίνει οὐχὶ τὴν περὶ ἀπαλλοτριώσεως σύμβασιν (ὅποια φέρ' εἰπεῖν εἶναι ἡ σύμβασις περὶ ἀγοραπωλησίας ἢ δωρεᾶς) ἄλλὰ τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῆς, δηλονότι τὴν παράδοσιν τοῦ ἀντικειμένου τῆς συμβάσεως (Ν. 77 πρ. Πανθ. 50—16). Ὅθεν αἱ ἀπαγορευτικαὶ τῶν ἀπαλλοτριώσεων διατάξεις τῶν νόμων δὲν ἐκτείνονται καὶ εἰς τὰς περὶ ἀπαλλοτριώσεως συμβάσεις

(Οἶκον. Στοιχεῖα Ἀστικοῦ δικαίου § 47 σημ. 8 Unger σελ. 178 σφμ. 21 καὶ ἐπ.).

Σημειωτέον ἐπίσης ὅτι κατὰ κανόνα μὲν τὰ ἰδιωτικὰ δικαιώματα εἶναι ἀπαλλοτριωτά, δηλονότι μεταβιβάζονται εἰς ἕτερον πρόσωπον, ἀλλὰ τὰ καθαρῶς προσωπικὰ δικαιώματα (ὅποια τὰ πρὸς τὸν δικαιοῦχον τοιουτοτρόπως συνδεδεμένα, ὥστε ἀπόλλυνται σὺν αὐτῷ) εἰσὶ μὲν ἐν γένει παραιτητά, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἀπαλλοτριωτά ἤτοι μεταβιβάστα.

Ἀπαλλοτριώσεις ἐιδικώτερον καλεῖται ἡ εἰς ἕτερον πρόσωπον μεταβίβασις ἀκινήτου ἢ κινήτου πράγματος· διαιρεῖται δ' εἰς ἐκούσιαν (τὴν προερχομένην ἀπὸ τῆς θελήσεως τοῦ ἀπαλλοτριουῦντος) καὶ ἀναγκαστικὴν (τὴν προερχομένην ἀπὸ τοῦ δημοσίου (περὶ ἧς ἴδε λ. Στέρσης ἰδιοκτησίας ἐπὶ ἀποζημιώσει) καὶ τὴν ἀπὸ τοῦ δανειστοῦ, προβαίνοντος εἰς ἀναγκαστικὸν πλειστηριασμὸν τοῦ κτήματος τοῦ ὀφειλέτου πρὸς εἰσπραξίν τῶν ὀφειλομένων αὐτῷ).

Σημειωτέον ὅτι, ἐὰν οἱ ἐκούσιως ἀπαλλοτριουῦντες διάδικοι δύνανται νὰ διαπιθῶσιν ἐλευθέρως τὴν περιουσίαν αὐτῶν, διακαίουνται, συμφωνοῦντες, νὰ προσδιορίσωσι τὸν τύπον τῆς ἀπαλλοτριώσεως. Συμφωνηθεὶς δὲ τυχόν μεταξὺ αὐτῶν τῆς διὰ δημοσίου πλειστηριασμοῦ ἀπαλλοτριώσεως διοριστέος ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος ὑπὸ τῶν διαδίκων εἰς διεξαγωγὴν αὐτοῦ συμβολαιογράφος, εἰρηνοδίκης ἢ δικαστικὸς γραμματεὺς, προηγητέα δὲ τοῦ πλειστηριασμοῦ οὐ μόνον ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πειθαρχικῇ ποινῇ ἐπιβαλλομένη εἰς τὸν ὑπαίτιον τῆς παραλείψεως δικαστικὸν ὑπάλληλον, ὡς καὶ ἐπὶ καταδίκη αὐτοῦ εἰς ἀποζημίωσιν καὶ ἀπότισιν τῶν δαπανῶν, μία τῶν καθιερωμένων διὰ τὴν ἐνέργειαν ἀναγκαστικῶν πλειστηριασμῶν δηλοποιήσεων (Πολ. δικ. ἄρθ. 1080) — Ἀλλ' ἐὰν οἱ διάδικοι διατελῶσι διαφωνοῦντες ἢ εἰς τῶν διαδίκων ἀδυνατῇ

νὰ διαθέσῃ τὴν περιουσίαν αὐτοῦ (ὡς ἀπὸν ἢ ἀνήλικος ἢ ἀπηγορευμένος), ἡ περὶ ἀπαλλοτριώσεως πρότασις ὑποβάλλεται εἰς τὸν Πρόεδρον τῶν Πρωτοδικῶν δι' ἀναφορᾶς, δικαζομένης κατὰ τὴν ἐπ' ἀναφορᾷ διαδικασίαν· δύναται δ' ὁ ἐπιτετραμμένος τὴν ἔχθῃσιν δικαστῆς, ἂν θεωρῇ ἀναγκαίαν τὴν ἀπαλλοτριώσιν, νὰ διορίσῃ ἐξ ἐπαγγέλματος καὶ ὀρίσῃ ἓνα ἢ κατὰ τὰς περιστάσεις τρεῖς πραγματογνώμονας πρὸς ἐκτίμησιν τῶν ἀπαλλοτριωτέων πρὸς τῆς ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ συζητήσεως, εἰ δὲ πρόκειται περὶ ἀκινήτων κτημάτων, καὶ νὰ προκαλέσῃ γνωμοδότησιν τοῦ συγγενικοῦ συμβουλίου, ἐὰν ἡ ἀπαλλοτριώσις ζητηται ὑπὸ ἀνήλικου. Ἐὰν τὸ δικαστήριον θεωρήσῃ ἐπιτρεπτέαν τὴν ἀπαλλοτριώσιν, διορίζεται ἐν τῇ αὐτῇ ἀποφάσει συμβολαιογράφος πρὸς ἐπιχείρησιν τοῦ πλειστηριασμοῦ.

Θ. Ν. Φλογαίτης

Ἀπάντησις. Ἰδε Ἀπολογία.

Ἀπαράδεκτον (Ναυτ. ἐμπορικὸν δίκαιον). Τὸ ἀπαράδεκτον εἶναι ἔνστασις, προβαλλομένη ὅπως μὴ προβῇ περαιτέρω δικαστικός ἀγών. Διαφέρει δὲ τῆς παραγραφῆς καθ' ὅτι αὕτη μὲν περιλαμβάνει τὴν ἔννοιαν τῆς ἀποσβέσεως τῆς ἀγωγῆς, τὸ δὲ ἀπαράδεκτον τὴν ἔννοιαν τῆς μὴ παραγωγῆς τοιαύτης· ἢ κατ' ἄλλους τὸ ἀπαράδεκτον ἐνέχει τὴν ἔννοιαν τῆς παραγραφῆς τῆς ἀγωγῆς διὰ τὴν μὴ ἐμπρόθεσμον ἐκτέλεσιν τῶν πρὸς διατήρησιν ἢ ἐμπρόθεσμον ἐνάσκησιν αὐτῆς ὁρισμῶν τοῦ νόμου.

Περὶ τοῦ ἀπαράδεκτου διαλαμβάνουσι τὰ ἄρθρα 435 καὶ 436 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου. καὶ ἀφορῶσιν: 1) εἰς τὰς κατὰ τοῦ πλοίαρχου καὶ τῶν ἀσφαλιστῶν ἀγωγὰς περὶ βλάβης προξενηθείσης εἰς τὰς πραγματείας, ἐὰν αὗται παρελήφθησαν ἄνευ διμαρτυρίας· 2) εἰς τὰς κατὰ τοῦ ναυλωτοῦ περὶ ἁβιαρίας ἀγωγὰς, ἐὰν ὁ πλοίαρχος παρέδωκε τὰς πραγματείας καὶ ἔλαβε

τὸν ναῦλον χωρὶς νὰ διαμαρτυρηθῇ· καὶ 3) εἰς τὰς ἀγωγὰς περὶ ἀποζημιώσεως ἕνεκα συγκρούσεως γενομένης εἰς τόπον, ἔνθα ὁ πλοίαρχος, δυνάμενος νὰ ἐγείρῃ ἀπαίτησιν ἢ διαμαρτυρίαν, δὲν ἔπραξε τοῦτο.

Αἱ περὶ ὧν πρόκειται διαμαρτυρίαι καὶ ἀπαιτήσεις εἰσὶν ἄκυροι, ἐὰν δὲν ἐγένοντο καὶ ἐκοινοποιήθησαν ἐντὸς 24 ὥρων, καὶ ἐὰν ἐντὸς ἐνὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς χρονολογίας αὐτῶν δὲν ἐκινήθη ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου ἀγωγή.

Αἱ λέξεις διαμαρτυρία καὶ ἀπαίτησις, αἱ ἀπαντῶσαι ἐν τοῖς ἀνωτέρω ἄρθροις, εἰσὶ ταυτόσημοι, ὥς εἰσι ταυτόσημοι καὶ ἐν τῷ γαλλικῷ κειμένῳ αἱ λέξεις *protestation* καὶ *réclamation*.

Κατὰ τοὺς συγγραφεῖς αἱ περὶ ἀπαράδεκτου διατάξεις τῶν εἰρημένων ἄρθρων τοῦ ἐμπ. νόμου, ἀφορῶσαι κυρίως εἰς ἰδιωτικὰ συμφέροντα, δὲν εἶναι δημοσίας τάξεως, καὶ ἐπομένως δὲν ἐφαρμόζονται αὐτεπαγγέλτως ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου, οὐδὲ δύνανται νὰ προταθῶσι κατὰ πρῶτον ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου ἢ τοῦ Ἐφετείου. Δύνανται πρὸς τούτοις τὰ μέρη διὰ κοινῆς συναινέσεως νὰ παραιτήσωνται τὸ δικαίωμα τοῦτο.

Ἡ διαμαρτυρία, εἰς οὐδεμίαν ὑπὸ τοῦ νόμου ὑποβεβλημένη διατύπωσιν, δύναται νὰ συνταχθῇ ὑπὸ τοῦ πλοίαρχου ἢ παντὸς ἄλλου ἔχοντος δικαίωμα νὰ διαμαρτυρηθῇ, καὶ κοινοποιεῖται διὰ δικαστικοῦ κλητῆρος. Ἀνάγκη δὲ νὰ διαλαμβάνῃ τὰ γεγονότα, εἰς ᾗ στηρίζεται, τὴν ἡμερομηνίαν καὶ τὴν ὥραν τοῦ γεγονότος, καὶ κατὰ τὸ δυνατόν τὰ αἷτια αὐτοῦ, καὶ τέλος νὰ ἐπιφυλάσῃ τοῖς ἐνδιαφερομένοις τὸ πρὸς ἀποζημιώσιν δικαίωμα.

Προκειμένου περὶ συγκρούσεως, εἶναι αἰετοτε ἀναγκαῖα ἡ διαμαρτυρία, ἐξ οἷας οὐδέποτε αἰτίας καὶ ἂν προῆλθεν ἡ σύγκρουσις, ἐκτὸς ἐὰν τὸ εἰς πλὴν πλοῖον

προσκρούσῃ εἰς τὴν ἄλλωσιν ἐτέρου πλοίου, ἢ ὡςάκις τὸ πλοῖον πρὸς ἀποφυγὴν συγκρούσεως κόπτει τὰ πρυμνήσια ἐτέρου πλοίου.

Ἐφαρμόζεται δὲ ἡ εἰκοσιτετράωρος προθεσμία καὶ ὡςάκις ἡ σύγκρουσις ἐγένετο κατὰ τὸν πλοῦν, ὀφείλοντος μὲν καὶ τότε τοῦ πλοίαρχου νὰ διαμαρτυρηθῇ εἰς τὸν πρῶτον λιμένα τοῦ κατάπλου αὐτοῦ, ἀλλὰ μὴ ὑποχρεουμένου καὶ νὰ καταπλεύσῃ ὅπως ποιήσῃται τὴν διαμαρτυρίαν. Καὶ ὁλοσχερῶς καταποντισθέντος τοῦ συγκρουσθέντος πλοίου, ἀπαιτεῖται διαμαρτύρησις κατὰ τὴν ὀρθοτέραν γνώμην, ἀποκειμένου εἰς τὸ δικαστήριον νὰ κρίνῃ ἐὰν αὕτη ἐγένετο ἐμπροσθέντως, ἥτοι ἐντὸς τοῦ χρόνου, καὶ ὅν οἱ διασωθέντες ἠδύναντο νὰ ἐνεργήσωσι ταύτην.

Προκειμένου δὲ περὶ ναυλώσεως, ὅπως γένηται δεκτὴ ἡ περὶ βλάβης τῶν ἐμπορευμάτων ἀγωγή, ἀπαιτεῖται ἡ παραλαβὴ τούτων μετὰ διαμαρτυρίας, κοινοποιητέας ἐντὸς 24 ὥρων, αὕτη δὲ ἡ ἀγωγή κοινοποιητέα ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς χρονολογίας τῆς διαμαρτυρίας, δυνάμενη ἄλλως νὰ κοινοποιηθῇ συγχρόνως μετὰ τῆς διαμαρτυρίας. Ὅσακις δὲ χωρεῖ ἡ περὶ βλάβης ἀγωγή χωρεῖ καὶ ἡ ἀπὸ τῆς διαρροῆς πηγάζουσα ἀγωγή, εἰ καὶ στηριζομένη εἰς τὸ ὅτι τὰ κιβώτια ἢ δέματα παρεδόθησαν κενά. Ὡς διαμαρτυρία δὲ θεωρητέα κατὰ τὴν γαλλικὴν νομολογίαν καὶ ἡ μετ' ἐπιφυλάξεως παραλαβὴ τοῦ φορτίου, ἅτε μὴ διαγράφοντος τοῦ νόμου εἰδικὸν τρόπον διαμαρτυρίας. Ὁφείλει ὅμως τότε ὁ ἐπιφυλαξάμενος νὰ ἀποδείξῃ τὴν μερικὴν ἀπώλειαν ἢ βλάβην τῶν ἐμπορευμάτων, οἷαν ὑποχρέωσιν ἔχει καὶ ὁ διαμαρτυρούμενος.

Προκειμένου τέλος περὶ ἀσφαλείας, εἶναι ἀπαράδεκτος πᾶσα κατὰ τοῦ ἀσφαλιστοῦ ἀγωγή ἐπὶ ἀποζημιώσει ἕνεκα γενικῶν ἢ μερικῶν ἀθαρσιῶν, ἐὰν μὴ προηγήθῃ διαμαρτυρία ἐμπροσθέντως κοινοποι-

ηθεύσα, καὶ ἐὰν μὴ αὐτὴ ἡ ἀγογὴ κοινοποιηθῇ ἐντὸς μηνός.

Ἡ μηνιαία πρὸς κοινοποίησιν τῆς ἀγογῆς προθεσμία παρατείνεται λόγῳ ἀποστάσεως κατὰ τὰς γενικὰς δικονομικὰς διατάξεις.

Τὸ ἀπαράδεκτον δύναται νὰ προτείνῃ πᾶς ἐνδιαφερόμενος ἢ νόμιμος τούτου ἀντιπρόσωπος.

Εἰδικώτερον περὶ ἀπαράδεκτου ὄρα Πραγματεῖαν περὶ ναυτικοῦ ἐμπορικοῦ δικαίου Φλογαίτου καὶ Χρυσανθοπούλου §§ 431 καὶ ἐφεξῆς, 554 καὶ ἐφεξῆς καὶ 775.

Π. Χρυσανθοπούλου

Ἀπαρσεκείας σύμφωνον (pactum displicentiae). Τὸ σύμφωνον τῆς ἀπαρσεκείας ἀνήκει εἰς τὰς προσθέτους ἢ παραρτηματικὰς ἐκείνας συμβάσεις, αἵτινες ἀναφέρονται εἰς τὰς δι' ἑτέρας συμβάσεως πρότερον συνομολογηθείσας ἐνοχὰς καὶ κυρίως τὴν ἐνοχὴν τῆς ἀγοραπωλησίας. Κατὰ τὸ σύμφωνον τῆς ἀπαρσεκείας ὁ ἕτερος τῶν συμβαλλομένων συνομολογεῖ τὸ δικαίωμα νὰ διαλύσῃ τὴν σύμβασιν, ἐὰν τὸ δύναμει αὐτῆς ἀποκτώμενον δὲν ᾖ τῆς ἰδίας αὐτοῦ ἀρεσχέας (N. 3 Πανδ. (18. 1)· ὅθεν ἔχει τὸ σύμφωνον τοῦτο τὰ ἀποτελέσματα τῆς διαλυτικῆς αἰρέσεως. Ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τὸν τύπον ἀναβλητικῆς αἰρέσεως δύναται νὰ συναφθῇ, ἐπὶ δὲ καὶ ὡς συνάλλαγμα τίκτον μόνον ἐνοχικὴν ἀπαίτησιν τοῦ δικαιοῦχου πρὸς ἀποκατάστασιν τῶν πραγμάτων, ἐν ᾧ ἡ κυρία σύμβασις διατηρεῖται ἀναλλοίωτος. Ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὀρίζεται διὰ τοῦ συμφώνου ρητὴ προθεσμία, ἐν ᾗ δύναται νὰ ἀσκηθῇ τὸ δικαίωμα τῆς ἀπαρσεκείας· ἀλλ' ἐὰν δὲν ὀρισθῇ τοιαύτη προθεσμία ἐπὶ τῆς ἀγοραπωλησίας, ἐὰν δὲν ὀρισθῇ δηλονότι προθεσμία καθ' ἣν δικαιοῦται ὁ ἀγοραστής νὰ διαλύσῃ τὴν ἀγοραπωλησίαν λόγῳ ἀπαρσεκείας, κατὰ τὴν ἄλλοτε ἐπικρατοῦσαν γνώμην, στηριζομένην εἰς τὸν N. 31 § 22 Πανδ. (21. 1), δύναται ὁ ἀ-

γοραστής νὰ πράξῃ τοῦτο μόνον ἐντὸς 60 ἡμερῶν. Ἀλλὰ κατὰ τὴν νῦν δεσπόζουσαν γνώμην ἐκ παρερμηνείας τοῦ νόμου προέκυψεν ἡ εἰρημένη δοξασία. Ὅθεν, μὴ ὀρισθείσης προθεσμίας, ἀναγκαιῶς ἐφαρμοσθήσεται εἰς τὸν ὀρισμὸν αὐτῆς ἡ ἐπιτόπιος συνήθεια ἢ καὶ ἡ κατὰ τὴν κοινὴν πεῖραν ἀναγκασία προθεσμία.

Θ. Ν. Φλογαίτης

Ἀπαρτία. Ἴδε Ψήφισις Νόμων.

Ἀπάτη. Κατὰ τὸν Γαλλικὸν ποινικὸν νόμον (ἄρθ. 405) ἀπάτη ἀξιοποιεῖται εἶναι ἡ διὰ τῶν ἀναγραφομένων εἰδικῶς ἐν τῷ νόμῳ δολίων μέσων ἐπιχείρησις τῆς ἰδιοποιήσεως ἀλλοτρίας περιουσίας. Διαφέρει πολὺ τοῦ σπενού γαλλικοῦ ὀρισμοῦ καὶ τῶν περὶ τιμωρίας τῆς κατὰ τοῦτον τὸν ὀρισμὸν ἀπάτης διατάξεων ὁ ὀρισμὸς καὶ αἱ διατάξεις τοῦ ἐλληνικοῦ ποινικοῦ νόμου.

Τὸ περὶ ἀπάτης εἰκοστὸν τέταρτον κεφάλαιον τοῦ ἡμετέρου ποινικοῦ νόμου, καταρτισθὲν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν Βαυαρικῶν νομοσχεδίων, περιλαμβάνει δύο τμήματα: 1) τὸ περὶ ἀπάτης ἐν γένει, ἀποτελούμενον ἐκ τῶν ἄρθ. 395—402, καὶ 2) τὸ περὶ ἀπάτης ἰδιαιτέρως (ἄρθ. 403—407), περιλαμβάνον ἄρθρα α') περὶ τῆς δι' ἀπάτης μειώσεως τῶν τῷ δημοσίῳ ὀφειλομένων φόρων, β') περὶ τῆς ἀπάτης ὡς πρὸς τὰ χρέη, καὶ γ') περὶ τῆς ἀπάτης διὰ ψευδῶν διαφημίσεων.

Καὶ ἐν πρώτοις κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον (ἄρθ. 396) «ἐνοχος ἀπάτης εἶναι ὁστις, θέλων νὰ βλάβῃ ἄλλον ἢ νὰ περιποιήσῃ εἰς ἑαυτὸν ἀθέμιτον ὄφελος, παριστᾷ ἐν γνώσει ψευδῆ γεγονότα ὡς ἀληθῆ, ἀποκρύπτει ἢ παρασιωπᾷ ἀθεμίτως γεγονότα ἀληθῆ καὶ ἐντεῦθεν βλάπτει τὸν ἄλλον ἢ ὠφελεῖται ὁ ἴδιος» καὶ 2) «ὅστις ἐν γνώσει κάμνει πρὸς ἰδίον του ὄφελος ἢ πρὸς βλάβην τρίτου τινὸς χρῆσιν ἀπάτης γενομένης ὑπὸ ἄλλου». Τιμωρεῖται δὲ ἡ ἀπάτη ἄλλοτε μὲν ὡς πλημμέλημα, ὡς ἀκριβὲς ἡ προκληθεῖσα ὑπ' αὐτῆς ζημία τοῦ

ἀπατηθέντος ἢ τὸ ὄφελος τοῦ ἀπατήσαντος δὲν ὑπερβαίνει τὰς εἴκοσι δραχμάς, πλὴν ἐὰν συντρέχῃ ἄλλη τις περίστασις, καθιστώσα αὐτὴν κακούργημα (Ποιν. Ν. ἄρθ. 398), ὡς κακούργημα δὲ δι' εἰρκτῆς μὲν ὁσάκις ὑπερβαίνει τὰς τετρακοσίας δραχμάς ἢ προηγήθη δις ἤδη κατάδικη ἐπὶ ἀπάτῃ ὑπερβαινούσῃ τὰς εἴκοσι δρ. ἢ ἐτελέσθησαν τρεῖς ἀπάται, ὧν ἐκάστη ὑπερβαίνει τὰς εἴκοσι δραχμάς, ἢ ἡ ὡς πλημμέλημα τιμωρουμένη ἄλλως ἀπάτη ἐγένετο διὰ μέσων ἐξαιρετικῶς κακοήθων, ὁποῦα ἡ χρῆσις θρησκευτικῶν μέσων ἢ μαγειῶν, προφητειῶν, ἐξορκισμῶν ἢ ἡ ἐπαγγελία φιλανθρώπων καὶ εὐεργετικῶν πράξεων ἢ ἡ χρῆσις νενοθευμένων μέτρων ἢ σταθμῶν ἢ ἐτελέσθη περὶ πολυτιμα μέταλλα ἢ λίθους, ὁ διαπράξας δ' αὐτὴν εἶναι πωλητῆς τοιούτων (Ποιν. Ν. ἄρθ. 399), διὰ προσκαίρων δὲ δεσμῶν, ἐὰν ἡ ἀπάτη ὑπερβαίνῃ τὰς χιλίας δραχ. ἢ ἐὰν ὑπερβαίνῃ μὲν τὰς εἴκοσι δραχμάς, ἀλλ' ἐτιμωρήθη δις ἄλλοτε ἐπὶ ἀπάτῃ διὰ ποινῆς ἐγκληματικῆς ἢ ἐτελέσθησαν τρεῖς τοῦλάχιστον ἀπάται, ὧν ἐκάστη ἐπισύρει τὴν ποινὴν τῆς εἰρκτῆς, ἢ ἀπάτη τιμωρητέα δι' εἰρκτῆς διεπράχθη ὑπὸ συμμορίας ἢ ὑπὸ ἀγυριῶν ἡνωμένων. (Ποιν. νόμου ἄρθ. 401). Σημειωτέον ὅτι ὡς ἰδιαιτέρως ἐπιβαρύνουσα αἰτία λογίζεται ἐν τῇ καταδίκῃ τῆς ἀπάτης, ἐὰν ἡ ἀπάτη ἀντικείμενον εἶχε πράγματα ἀνήκοντα εἰς τὴν Πολιτείαν, τὸν βασιλικὸν οἶκον ἢ ἱδρυμα ἀγαθοεργὸν ἢ διδακτικὸν ἢ ἐπράχθη ἐν καιρῷ μεγάλου αὐτυχήματος (ἥτοι πυρκαϊᾶς, πλημμύρας, στάσεως κτλ.) ἢ ὁ διαπράξας τὴν ἀπάτην εἶναι ξενοδόχος, παραγγελιοδόχος, πλοίαρχος, ἐργολάβος, ἀμαξηλάτης, ἀκατηλάτης, ἐπιστάτης, ναύτης ἢ ὑπηρέτης, ἐργάτης, οἰκέτης, συνεργάτης ἢ μαθητῆς περὶ πράγματα διαπεπιστευμένα εἰς αὐτὸν πρὸς φύλαξιν, μετακόμισιν, παράδοσιν ἢ ἐπεξεργασίαν (Ποιν. νόμου

ἄρθ. 402 ἐν συνδ. πρὸς ἄρθ. 376 ἀριθ. 1 καὶ 5 καὶ 391 ἀριθ. 1). Προσθετέον ὅτι ἡ ἀπάτη τιμωρεῖται μὲν ἐν γένει ἐξ ἐπαγγελματος, ὡς καὶ ἡ κλοπῇ, ἀλλ' ἐπίσης ὡς ἡ κλοπῇ τιμωρεῖται μόνον κατ' αἵτησιν καὶ καταμήνυτιν τοῦ ἀπατηθέντος, ὁσάκις ὁ ἀπατήσας εἶναι σύζυγος, γονεὺς (φυσικὸς ἢ θετός), τέκνον (γνήσιον, φυσικὸν ἢ θετόν), ἀδελφός, θεῖος ἢ ἀνεψιός (μικρὸς ἢ μέγας), συγγενὴς ἐξ ἀγχιστείας μέχρι τοῦ δευτέρου βαθμοῦ, οἰκέτης (ὡς πρὸς τὰ ἐδωδима)· τιμωρεῖται δ' ἐπίσης ἐν ταῖς περιπτώσεσι ταύταις, ὡς καὶ ἡ κλοπῇ, διὰ φυλακίσεως (ἀλλ' ἐξ τοῦλάχιστον μηνῶν), ἐὰν ἄλλως θὰ κατεγινώσκετο ἡ ποινὴ τῶν δεσμῶν ἢ τῆς εἰρκτῆς, ἄλλως δὲ δι' ἀναλόγου φυλακίσεως (Ποιν. νόμου ἄρθ. 402 ἐν συνδ. πρὸς ἄρθ. 377). Ἐπίσης δὲ, ὡς καὶ ἐν τῇ κλοπῇ, δὲν ἐνεργεῖται ἀνάκρισις οὐδὲ καταγινώσκεται ποινὴ ἐπὶ ἀπάτῃ, ὁσάκις ὁ ἀπατήσας πρὸ πάσης ἀνακρίσεως ἐνήργησεν ἄνευ ἀθεμίτου βλάβης τρίτου τινός τὴν ἐντελῇ ἱκανοποίησιν τοῦ ζημιωθέντος (Ποιν. Ν. 402 ἐν συνδ. πρὸς ἄρθ. 378).

Ἄλλ' ἰδιαιτέρως ὁ μὲν δι' ἀπάτης ζημιώσας τὸ δημόσιον κατὰ τοὺς εἰς αὐτὸ ὀφειλομένους φόρους ἢ δασμοὺς ὑποβάλλεται εἰς τὰς δι' εἰδικῶν νόμων ὀριζομένας ποινικὰς διατάξεις, ὑποβαλλόμενος καὶ εἰς καταβολὴν τοῦ τετραπλοῦ τοῦ ἐλπισθέντος κέρδους (Ποιν. Ν. ἄρθ. 403), ὁ δὲ δι' ἀπατηλῶν πράξεων (ἀποκρύψεως ἢ ὑπεξαγωγῆς πραγμάτων ἢ χρημάτων, ἀποσιωπήσεως τῶν εἰς αὐτὸν ὀφειλομένων, κατασκευῆς πλαστῶν δανειστῶν κτλ.) ζημιώσας τοὺς δανειστάς αὐτοῦ ἢ καὶ τινὰς αὐτῶν ἐπ' ὠφελείᾳ ἄλλων ὀφειλέτης, ἐν ἐλλαττώσει τῆς περιουσίας αὐτοῦ διατελῶν, τιμωρεῖται διὰ φυλακίσεως μὲν, ἐὰν ἡ ἐντεῦθεν προσγενομένη ζημία ἢ τὸ προκύψαν ἀθέμιτον κέρδος ὑπερβαίνῃ τὰς εἴκοσι δραχμάς, δι' εἰρκτῆς δὲ ἐὰν ὑπερβαίνῃ τὰς τετρακοσίας, ἐκτὸς ἐὰν ὁ ἀπατήσας κατέ-

στη συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου ἔνοχος ἢ συναίτιος δολίας χρεωκοπίας ὡς ἔμπορος, τραπεζίτης ἢ ἐργοστασιάρχης, ὅτε τιμωρεῖται· ἀείποτε δὲ εἰρηκτῆς (Ποιν. Ν. ἄρθρ. 404 καὶ 405), ἢ ὡς κολλυθιστής, ἢ μεσίτης ὅτε τιμωρεῖται διὰ δεσμῶν προσκαίρων (Ποιν. νόμου ἄρθ. 406). Ὁ δὲ ἐπὶ σκοπῷ τοῦ ἐξευτελισμοῦ μεταλλικῶν νομισμάτων ἢ τῆς μεταβολῆς τῆς τιμῆς πραγμάτων, γραμματίων τοῦ κράτους ἢ ἄλλων εἰς πώλησιν ἐκτεθειμένων πραγμάτων ἢ τῆς παρεμποδίσσεως τῆς πωλήσεως αὐτῶν ἢ τῆς βιαίας ὑποβολῆς αὐτῶν εἰς ὀρισμένην τιμὴν διασπείρων ἐν γνῶσει ψευδεῖς φήμας ἢ ἀνυπαρκτά γεγονότα, εἰ μὲν ἀπὸ κοινοῦ μετὰ πολλῶν, τιμωρεῖται διὰ φυλακίσεως τὸ πολὺ ἐξ μηνῶν καὶ διὰ χρηματικῆς ποινῆς πενήτηντα μέχρι χιλίων δραχμῶν· ἄλλως δὲ διὰ φυλακίσεως τὸ πολὺ διμήνου καὶ χρηματικῆς ποινῆς εἴκοσι μέχρι διακοσίων δραχμῶν. (Ἴδε καὶ Καταδολιεύσεις τῶν θανειστῶν καὶ Χρεωκοπία).

θ. Ν. Φλογαίτης.

Ἀπειθεία. (Ποιν. δικ.). Ἀπειθεία ὑπὸ τὴν πλατυτέραν ἔννοιαν τῆς λέξεως ἐμφαίνει τὴν ἑλλειψιν τῆς νομίμου εἰς τὰς ἀρχὰς εὐπειθείας, περιλαμβάνουσα κατὰ τὸν ποινικὸν ἡμῶν νόμον (συνταχθέντα καὶ κατὰ τοῦτο ἐπὶ τῇ βάσει τῶν Βασιρικῶν νομοσχεδίων) 1) μὲν τὴν ἀπειθειαν ὑπὸ τὴν στενωτέραν τῆς λέξεως ἔννοιαν, 2) τὴν διέγερσιν κατὰ τῆς ἀρχῆς, 3) τὴν θρασύτητα κατὰ τῆς ἀρχῆς, 4) τὴν ἀντίστασιν, 5) τὴν στάσιν, 6) τὴν ἐλευθέρωσιν πεφυλαχισμένου καὶ 7) τὴν παραδίασιν τῆς ἀστυνομικῆς ἐπιτηρήσεως.

Καὶ ἀπειθεία μὲν ἐν τῇ στενῇ τῆς λέξεως ἔννοιά καλεῖται ἢ μετὰ προσηγηθεῖσαι ἔννομον πρόσκλησιν ὑπὸ τῆς ἀρχῆς ἄνευ δεδικαιολογημένης αἰτίας ἄρνησις εἰς αὐτὴν τῆς κατὰ νόμον ὀφειλομένης ὑπηρέσεως καὶ συνδρομῆς πρὸς ἐκτέλεσιν πρά-

ξεως ἀναγομένης εἰς τὰ καθήκοντα αὐτῆς, ὡς αἰς δὲν συνοδεύει αὐτὴν ἀντίστασις, τιμωρεῖται δ' αὕτη διὰ φυλακίσεως τὸ πολὺ δύο μηνῶν· τιμωρεῖται δὲ διὰ φυλακίσεως τὸ πολὺ ἐξ μηνῶν ἢ ἐπὶ παρουσίᾳ πολλῶν ἢ διὰ δημοσίου ἐγγράφου πρὸς κλησίαν εἰς ἀπειθείαν, ἔτι δὲ βαρύτερον διὰ φυλακίσεως τριῶν μηνῶν ἕως δύο ἐτῶν. ἐὰν ἢ πρόσκλησις αὕτη ἐτελεσφόρησε, κινήσασα πολλοὺς τῶν πολιτῶν εἰς ἀπειθειαν (Ποιν. Ν. ἄρθρ. 165).

Διέγερσις δὲ κατὰ τῆς ἀρχῆς καλεῖται ἢ πρόσκλησις ἄλλων εἰς συνδρομὴν ἐναντίον τῆς ἀρχῆς ἢ τῶν ὑπηρετῶν αὐτῆς κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθήκοντων αὐτῆς· τιμωρεῖται δὲ καὶ αὕτη διὰ φυλακίσεως τὸ πολὺ δύο μηνῶν (ἄρθ. 166).

Ὡς θρασύτητα δὲ κατὰ τῆς ἀρχῆς χαρακτηρίζει ὁ ποινικὸς ἡμῶν νόμος (ἄρθρ. 167 καὶ 168)· α') τὴν καλουμένην ἀπεργίαν (γαλ. grève, ἀγ. strike), ἥτοι τὴν ἐκ συμφώνου διακοπὴν τῆς ἐργασίας ὑπὸ πολλῶν ἐργατῶν πρὸς ἱκανοποίησιν ἀξιώσεώς τινος αὐτῶν ὑπὸ τῆς ἀρχῆς ἢ ὑπὸ τῶν ἐργοστασιάρχων πρὸς αὐξήσιν φέρ' εἰπεῖν τοῦ ἡμερομισθίου αὐτῶν ἢ εὐνοϊκωτέραν αὐτοῖς μεταβολὴν τοῦ τρόπου τῆς πληρωμῆς αὐτοῦ (π. χ. εἰς χρήματα καὶ οὐχὶ εἰς εἶδος ἢ καθ' ἑβδομάδα καὶ οὐχὶ κατὰ μῆνα) ἢ ἐλάττωσιν τῶν ὥρων τῆς ἐργασίας, ἢ καὶ ὑπὸ πολλῶν ἐργοστασιάρχων πρὸς ἱκανοποίησιν ἀξιώσεώς τινος αὐτῶν ὑπὸ τῆς ἀρχῆς, καὶ β') τὴν εἰς ἐνδείξιν ἀπειθείας, περιφρονήσεως ἢ δυσανεσκειας κατὰ τῆς ἀρχῆς συνάθροισιν πολλῶν εἰς ὀρισμένον μέρος καὶ ἐμμονὴν αὐτῶν εἰς τὸ μὴ ἀποχωρεῖν ἅμα τῇ προσταγῇ τῆς ἀρχῆς, καὶ ἐπιβάλλει εἰς αὐτὰς ποινὴν ἐπανορθωτικὴν. Ἀλλὰ κατὰ τὰς νεωτέρας περὶ πολιτῶν καὶ πολιτείας ἀρχάς, τὸ μὲν δικαίωμα εἰς ἀπεργίαν ἀπορρέει ἐκ τῆς φυσικῆς παντὸς ἀνθρώπου ἐλευθερίας τοῦ διευθύνειν κατὰ βούλησιν τὰς παραγωγικὰς αὐτοῦ δυνάμεις καὶ συ-

σκέπτεσθαι ἐλευθέρως μετὰ τῶν ὁμοτέχνων, ἣν καθιέρωσαν καὶ οἱ συνταγματικοὶ χάρται, ἄλογος δὲ παντάπασιν ὁ χαρακτηρισμός ὡς ἀδικήματος πράξεως, ἥτις ὑφ' ἐνὸς τελουμένη λογίζεται νόμιμος, διὸ καὶ κατηργήθησαν ἀπὸ ἐτῶν πανταχοῦ σχεδὸν (ἐν Γαλλίᾳ διὰ τοῦ νόμου τῆς 25 Μαΐου 1844, ἐν Πρωσσίᾳ διὰ τοῦ νόμου τῆς 21 Ἰουνίου 1869, ἐν Ἀγγλίᾳ διὰ τοῦ νόμου 34 καὶ 35 Vict. c. 32) αἱ κατὰ τῶν ἀπεργιῶν ἀπαγορευτικαὶ διατάξεις, μόνον δὲ παρ' ἡμῖν μένει ἔτι ἀκατάργητος ἡ περὶ χαρακτηρισμοῦ τῆς ἀπεργίας ὡς θρασυτήτος κατὰ τῆς ἀρχῆς διάταξις, ἀλλ' ἀνίσχυρος κατὰ τὴν ἡμετέραν γνώμην καὶ παρ' ἡμῖν ὡς ἀντιβαίνουσα ἐμμέσως τοῦλάχιστον, εἰς τὸ δικαίωμα τοῦ συνεταϊσμοῦ, ὅπερ ἀναγράφει τὸ 11 ἄρθρον τοῦ ἡμετέρου Συντάγματος· τὸ δὲ ἕτερον εἶδος τοῦ ἀδικήματος τῆς θρασυτήτος, δηλονότι τὸ τῆς συναθροίσεως εἰς ἐνδείξιν περιφρονήσεως ἢ δυσαρρεσκείας κατὰ τῆς ἀρχῆς, εἶναι αὐτόχρονον δικαίωμα κατὰ τε ἄλλα Συντάγματα καὶ κατὰ τὸ ἡμέτερον Σύνταγμα (ἄρθ. 10), ῥητῶς ὀρίζον ὅτι οἱ Ἕλληνες ἔχουσι τὸ δικαίωμα τοῦ συνέρχεσθαι ἡσυχῶς καὶ ἀόπλως.

Ἀντίστασις δὲ καλεῖται κατὰ τὸν ποινικὸν ἡμῶν νόμον (Ποιν. Ν. 169 καὶ 170) ἡ προσπάθεια εἰς ἐξανάγκασιν τῆς ἀρχῆς ἢ τῶν ὑπηρετῶν αὐτῆς ἢ τῶν ἐπὶ τούτῳ στελλομένων στρατιωτικῶν εἰς ἐπιχείρησιν, παράλειψιν ἢ ἀνατροπὴν πράξεως ἢ διαταγῆς, ἀναγομένης εἰς τὴν ὑπηρεσίαν αὐτῆς, δηλονότι ἐνεργουμένης ἢ ἐκδομένης ὑπὸ τῆς ἀρχῆς ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς ἀρμοδιότητος αὐτῆς· τιμωρεῖται δὲ δι' εἰρκτῆς μὲν, ἐὰν κατὰ τὴν προσπάθειαν ταύτην ἡσυχῇ βία κατὰ προσώπου, διὰ φυλακίσεως δὲ τοῦλάχιστον τριμήνου, ἐὰν ἐγένετο μόνον χρήσις ἀπειλῶν· ἀλλ' ἀπαλλάσσεται πάσης τιμωρίας ὁ δι' ἀπειλῶν ἀντιστάς, ἐὰν ἤθελεν ὑπακούσει πάραυτα εἰς τὴν διαταγὴν τῆς ἀρχῆς ἢ τῶν ὑπη-

ρετῶν αὐτῆς. Περιλαμβάνεται δ' ἐν τῷ περὶ ἀντιστάσεως τμήματι τοῦ Ποιν. νόμου (ἄρθ. 171), ἐκ παραδόξου παραδρομῆς τοῦ νομοθέτου, καὶ ἡ ὑφ' αἰρέσεις τῶν κατὰ σχεθέντων (περὶ τῆς πραγματευομένης ἐν λέξ. Ὑφ' αἰρέσεις), ἥτις οὐδὲν κοινὸν ἔχει πρὸς τὴν ἀντίστασιν.

Στάσις δὲ καλεῖται αὕτη αὕτη ἡ ἀντίστασις, ἥτοι ἡ προσπάθεια εἰς βιαιάν ἐξανάγκασιν τῆς ἀρχῆς ἢ τῶν ὑπηρετῶν αὐτῆς ἢ τῶν στρατιωτικῶν ὑπαλλήλων εἰς ἐπιχείρησιν, παράλειψιν ἢ ἀνατροπὴν πράξεως ἢ διαταγῆς, ἀναγομένης εἰς τὴν ὑπηρεσίαν αὐτῆς, ἐνεργουμένη ὑπὸ πολλῶν ὁμοῦ δημοσίων συναθροισζομένων (Ποιν. Ν. ἄρθρ. 172). Καὶ ἐὰν μὲν οἱ συναθροισθέντες, ἅμα προσκληθέντες, διαλυθῶσι, τιμωροῦνται μόνον οἱ ἀρχηγοὶ καὶ ὁδηγοὶ διὰ φυλακίσεως ἕξ μηνῶν τὸ πολὺ (Ποιν. Ν. ἄρθρ. 173). Ἐὰν δὲ ἐνέμειναν μὲν ἰσχυρογνωμόνως, ἀλλ' ὅμως, πρὶν ἢ μετέλθωσι βίαν κατὰ προσώπων ἢ πραγμάτων, ἡ τάξις ἀποκατεστή, τιμωροῦνται οἱ μὲν ἀρχηγοὶ καὶ ὁδηγοὶ δι' εἰρκτῆς, οἱ φέροντες ὅπλα ἀπλοῖ συναίτιοι διὰ φυλακίσεως τοῦλάχιστον τριῶν μηνῶν, οἱ δὲ ἄσπλοι διὰ φυλακίσεως τὸ πολὺ τριῶν μηνῶν. Εἰ δὲ ἐξετέλεσαν βιαιοπραγίας κατὰ προσώπων ἢ πραγμάτων, οἱ μὲν ἐπιχειρήσαντες βιαιοπραγίας συνάιτιοι τιμωροῦνται διὰ θανάτου, ἐὰν διέπραξαν ἐν ταύτῳ φόνον, ἀναίρεσιν, ἐμπρησμόν ἢ ληστείαν, διὰ δεσμῶν προσκαίρων, ἐὰν ἐκάκωσαν πρόσωπα, δι' εἰρκτῆς ἐὰν διέπραξαν διαρπαγὴν, ἐὰν ἐξεβίασαν κτίρια, οἰκίας ἢ ἄλλα κτήματα διὰ ῥήξεως, βιαιᾶς εἰσβολῆς ἢ κατασκάψεως, διὰ φυλακίσεως τοῦλάχιστον ἐνὸς ἔτους, ἐὰν ἐξετέλεσαν βιαιοπραγίας ἥττον σημαντικὰς, οἱ δὲ μὴ μετασχόντες τῶν βιαιοπραγιῶν συνάιτιοι, εἰ μὲν ἦσαν ἐνοπλοὶ, τιμωροῦνται διὰ φυλακίσεως τοῦλάχιστον ἐνὸς ἔτους, ἄλλως διὰ φυλακίσεως τὸ πολὺ διετοῦς, οἱ δὲ ἀρχηγοὶ καὶ ὁδηγοὶ διὰ θανάτου μὲν, ἐπελθόντος μὲν τυχόν φόνου, ἀναίρεσεως,

ἐμπρησμοῦ ἢ ληστείας, εἰ μετέσχον τῶν βαιοπραγιῶν ἢ δὲν μετέσχον μὲν ἀλλὰ προὐκάλεσαν τοιαύτας, ἄλλως δι' ἰσοθίων δεσμῶν, κακωθέντων δ' ἀπλῶς προσώπων ἢ διαπραχθείσης διαπραγῆς, ἐκθιασθέντων κτιρίων, οἰκιῶν ἢ ἄλλων ἀκινήτων κτλ. διὰ δεσμῶν προσκαίρων (μακροτέρων ἢ βραχυτέρων καθ' ὅσον μετέσχον αὐτοὶ οὗτοι ἢ ἔμειναν ἀμέτοχοι τῶν βαιοπραγιῶν)· εἰ δ' ἐτελέσθησαν βαιοπραγίαι ἥττον σημαίνουσαι, συμμετασχόντες μὲν αὐτῶν οὗτοι, καταδικάζονται εἰς δεσμὰ δώδεκα ἐτῶν τὸ πολὺ, ἄλλως δὲ εἰς εἰρκτὴν (Ποιν. Ν. ἄρθρ. 174 καὶ ἐπ.). Σημειωτέον δὲ ὅτι τιμωρεῖται καὶ ὁ προκαλέσας εἰς στάσιν ἢ διαδοὺς δεισιδαίμονας προφητείας ἢ ψευδεῖς φήμας πρὸς διέγερσιν στάσεως, εἰ μὲν ἐξεργάγη ἀληθῶς τήν στάσιν, ὡς ἀρχηγὸς τῆς στάσεως, ἄλλως δὲ διὰ φυλακίσεως τριῶν μηνῶν ἕως δύο ἐτῶν (Ποιν. Ν. ἄρθ. 179). Μεταβάλλεται δ' ἡ στάσις εἰς ἐσχάτην προδοσίαν, ἐὰν ἀποβλέπῃ εἰς τὴν μεταβολὴν τοῦ καθεστῶτος ("Ἰδε Ἐσχάτη προδοσία).

Ἐλευθερώσις δὲ φυλακισμένου καλεῖται ἡ ἀπὸ τῆς ἐξουσίας τῆς ἀρχῆς ἀπελευθέρωσις τοῦ ἐν ταῖς φυλακαῖς τῶν ὑποδίκων ἢ καταδίκων πεφυλακισμένου καὶ τιμωρεῖται δι' εἰρκτῆς μὲν, ἐὰν αὕτη ἐπῆλθε διὰ βίας ἐπαχθείσης κατὰ τῶν ἐπιτετραμμένων τὴν φύλαξιν (Α. Π. ποιν. 108 τοῦ 68) ἢ διὰ ῥήξεως τῆς φυλακῆς, ἄλλως δὲ διὰ φυλακίσεως (Ποιν. Ν. 181). Συντιμωροῦνται δ' ἐξ ἴσου τοῖς αὐτουργοῖς καὶ οἱ ἐπιτετραμμένοι τὴν φύλαξιν, ἐὰν συνήργησαν ἐκ προθέσεως εἰς τὴν ἀπόδρασιν· ἂν δ' ἀπέδειξαν ἀπλῶς ἀμέλειαν, διὰ φυλακίσεως τὸ πολὺ τριμήνου, ἀπαλλάσσονται δὲ καὶ τῆς ποινῆς ταύτης, ἐὰν κατάρθωσαν νὰ ἐπαναγάγῃσιν αὐτοὺς εἰς τὴν φυλακὴν ἐντός ὀκτῶ ἡμερῶν (Ποιν. Ν. 182 καὶ ἐπ.). Τιμωροῦνται δὲ διὰ φυλακίσεως ἐνὸς μηνὸς ἐξ μηνῶν καὶ αὐτοὶ οἱ προμηθεύσαν-

τες εἰς πεφυλακισμένους ὅπλα ἢ ἄλλα πρὸς ἀπόδρασιν αὐτῶν πρόσφορα ἐργαλεῖα, καὶ ἐὰν δὲν ἀπέβλεψαν εἰς ἀπελευθέρωσιν αὐτῶν καὶ ἐπομένως δὲν δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς συνεργοί.

Παραβίασις δὲ τῆς ἀστυνομικῆς ἐπιτηρήσεως λέγεται ἡ κατὰ παράβασιν τοῦ νόμου μετάβασις τοῦ ὑποβεβλημένου εἰς ἀστυνομικὴν ἐπιτήρησιν εἰς τόπον, ὅπου ἀπηγορεύθη αὐτῷ διὰ διαταγῆς τῆς κυβερνήσεως νὰ διατρίβῃ, ἢ ἐπ' ἀνόδῳ τοῦ ἐξορισθέντος ἄλλοδαποῦ εἰς τὴν ἡμεδαπὴν κτλ. (Ποιν. Ν. ἄρθ. 188 ἐν συνδ. πρὸς ἄρθ. 34 καὶ ἐπ.). ("Ἰδε καὶ Ἀστυνομικὴ Ἐπιτήρησις).

Σημειωτέον ὅτι ἡ πείθεις καλεῖται καὶ ἡ παράβασις τῆς πειθαρχικῆς ἱεραρχίας ἐν τοῖς διαφοροῖς κλάδοις τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας καὶ ἐν τῷ στρατῷ, ἐνδείκνυμένη ἐν τῇ ὑπὸ τοῦ ὑφισταμένου παραβάσει τῆς νομίμου διαταγῆς τοῦ προϊσταμένου· τιμωρεῖται δ' αὕτη ὡς πειθαρχικὴν παράπτωμα δι' ἐπιπλήξεως ἢ προστίμου ἢ προσωρινῆς παύσεως, ἐν δὲ τῷ στρατῷ καὶ διὰ περισμοῦ ἢ κρατήσεως ἢ καὶ φυλακίσεως.

Θ. Ν. Φλογαίτης.

Ἀπειλή. Οὐχὶ μόνον ἡ παράνομος βία, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ ἀπειλὴ τῆς χρήσεως βίας κατὰ τινος ἐπὶ τῷ ἀθεμίτῳ σκοπῷ τοῦ νὰ ἐξαναγκάσῃ αὐτὸν ἄκοντα εἰς πρᾶξιν ἢ παράλειψιν τινα τιμωρεῖται διὰ φυλακίσεως τὸ πολὺ ἐνὸς μηνὸς κατὰ τὸ ἄρθρον 330 τοῦ Ποιν. Νόμου. Κατὰ Κωστὴν καὶ ἡ ἀπλὴ ἀπειλὴ τῆς διακοινώσεως ἀποκρύφου πράξεως, ἐξ ἧς δύνανται νὰ προσβληθῶσι τὰ συμφέροντα τοῦ ἀπειλουμένου, τιμωρητέα κατὰ τὸ ἄρθρον 330, ὡς μὴ περιορίζοντος δῆθεν τοῦ νόμου τὴν τιμωρητέαν ἀπειλὴν εἰς μόνας τὰς παραστάσεις ἐπικειμένης βίας, ἀλλ' ὁ νόμος, φρονούμεν, εἶναι περιοριστικώτατος, ὀρίζων ὅτι «τιμωρεῖται ὅστις εἴτε μὲ π ρ α γ μ α -

τι καὶ ν βίαν εἴτε μὲ ἀπειλήν ἐπιχειρεῖ κτλ.» διότι ἡ ἀπειλή, ἐρχομένη μετὰ τὰς λέξεις πραγματικὴν βίαν, περιορίζει τὴν τιμωρητέαν ἀπειλήν εἰς μόνην τὴν ἀπειλήν βίας.

Τιμωρεῖται δὲ δυνάμει τοῦ ἄρθρου 48 τοῦ Ποιν. νόμου ἡ ἀπειλή πολλῶ βαρύτερον, ἐὰν ὁ ἀπειλήσας προϋτίθετο νὰ ὠθήσῃ τὸν ἀπειληθέντα εἰς τὴν διάπραξιν ἀξιοποίνου πράξεως, διότι τότε ὁ ἀπειλήσας, μὴ τυχὸν τελεσθείσης τῆς ἀξιοποίνου πράξεως, υποβάλλεται εἰς τὴν ποινὴν τῆς ἀποπέρας, καὶ οὐχὶ ἐπομένως τὴν τοῦ 330 ἄρθρου. Τιμωρεῖται δὲ δυνάμει τοῦ 56 ἄρθρου τοῦ Ποιν. νόμου ὁ ἀπειλήσας ὡς ἡθικὸς αὐτουργός, τελεσθείσης τῆς πράξεως (Ποιν. Ν. ἄρθρ. 56), μένει δὲ καὶ ἀτιμώρητος ὁ ἐκτελέσας αὐτὴν ὕλικὸς αὐτουργός, ἐὰν ἡναγκάσθῃ εἰς τοῦτο ὑπὸ τοῦ ἀπειλήσαντος δι' ἀπειλῶν, ἐπαγουσῶν ἀναπότρεπτον κίνδυνον σώματος ἢ ζωῆς, ἀγνείας ἢ ἐλευθερίας αὐτοῦ τοῦ ἀναγκασθέντος ἢ τῶν ἀνιόντων ἢ κατιόντων ἢ ἀδελφῶν ἢ τῆς συζύγου αὐτοῦ (Ποιν. Ν. ἄρθρ. 96)

Ἡ δι' ἀπειλῆς παρεμπόδις τῆς ἐξασκήσεως ἐκλογικοῦ ἢ ἀστικοῦ δικαίωματος τιμωρεῖται ὡς πλημμέλημα εἰδικῶς κατὰ τὸ ἄρθρ. 189 (ἐξισουμένη πρὸς τὴν διὰ βίας παρεμπόδισιν), ἡ δι' ἀπειλῆς ἐκτελέσεις βιασμοῦ ὡς κακούργημα κατὰ τὸ ἄρθρ. 273 (ἐξισουμένη πρὸς τὴν διὰ βίας), ἡ δι' ἀπειλῆς βιασιοπραγῶν ἐκθίσις ὡς κακούργημα κατὰ τὸ ἄρθρ. 368 (ἐξισουμένη πρὸς τὴν διὰ τῆς βίας παρεμπόδισιν), ἡ δι' ἀπειλῆς θανάτου, ληστείας ἢ ἐμπρησμοῦ δῆμους τῆς χώρας ὡς κακούργημα κατὰ τὸ ἄρθρον 370.

Πᾶσα δὲ ἄλλη ἀπειλή περὶ τῆς ἐπιχειρήσεως ἀξιοποίνου πράξεως, μὴ τείνουσα εἰς ἐξανάγκασιν, ἀλλ' εἰς ἐκφόβισιν ἀπλῶς ἢ ἐξυβρισιν, χαρακτηριζομένη ὡς παταῖσμα, τιμωρεῖται διὰ κρατήσεως (Ποιν. Ν. ἄρθρ. 557). Θ. Ν. Φλογαίτης.

Ἀπελεύθερος. Ἀπελευθέρωσις. Ἀπελεύθερος ἐν τῷ Ῥωμ. δικαίῳ ὀνομάζεται ὁ δι' ἀπελευθερώσεως, τουτέστι διὰ πράξεως τοῦ κυρίου αὐτοῦ, ἀπελευθερωθεὶς δοῦλος. (Ἴδε Κατάστασις Ἐλευθερίας).

Θ. Ν. Φλογαίτης

Ἀπεργία. Ἴδε Ἀπείθεια.

Ἀπιστία. Ἐνοχόν ἀπιστίας περὶ τὴν ἐνέργειαν τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας χαρακτηρίζει ὁ ἡμέτερος ποινικὸς νόμος, κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Βαυαρικοῦ ποινικοῦ νόμου τοῦ 1813 καὶ τῶν ἀκολουθῶν εἰς συμπλήρωσιν καὶ μεταρρυθμίσιν αὐτοῦ συνταχθέντων Βαυαρικῶν νομοσχεδίων, (ἐξ ὧν καὶ ἀντεγράφησαν τὰ σχετικὰ ἄρθρα), 1) τὸν ἐλαττωθέντα ἐκ δολίης προαιρέσεως κατὰ τὸν προσδιορισμὸν, τὴν εἰσπραξίν καὶ διαχειρίσιν τῶν φόρων ἢ ἄλλων προσόδων τὴν δημοσίαν περιουσίαν, ἢς εἶναι διαπεπιστευμένος τὴν διαχειρίσιν, (εἴτε δημοσίον ἢ δημοτικὸν ὑπάλληλον, εἴτε καὶ ὅπωςδήποτε ὀφείλοντα νὰ συμπράττῃ εἰς τὸν προσδιορισμὸν τοῦ φόρου ἢ νὰ ἐποπτεύῃ τὴν εἰσπραξίν αὐτῶν), κατὰ λόγον δὲ τοῦ ἐλπιζομένου ἢ εἰσπραχθέντος κέρδους ρυθμίζεται ἡ ποινή, τιμωρουμένου τοῦ ἐνόχου διὰ φυλακίσεως τριῶν τοῦλάχιστον μηνῶν, ἐὰν δὲν ὑπερβαίῃ τὰς πεντακοσίας δραχμάς, δι' εἰρκτῆς δὲ ἐὰν ὑπερβαίῃ αὐτάς. 2) τὸν ἀμελοῦντα τὴν τήρησιν τῶν διατεταγμένων βιβλίων ἢ τὸν παρὰ τοὺς λογιστικούς κανόνας τηροῦντα τοιαῦτα ἢ ἐν τοιαύτῃ ἀταξίᾳ, ὥστε καθίσταται δυσέφικτος ὁ ἔλεγχος τῶν λογαριασμῶν, ἢ τὸν συγχέοντα τὸ ἴδιον αὐτοῦ ταμεῖον μετὰ τοῦ διαπεπιστευμένου αὐτῷ ταμείου. Τιμωρεῖται δ' ὁ ἔνοχος τὸ πρῶτον μὲν διὰ πειθαρχικῆς ποινῆς (κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 207 τοῦ λογιστικοῦ νόμου), ἐὰν δὲ καὶ ἐκ δευτέρου καταστῇ ἔνοχος διὰ φυλακίσεως τὸ πολὺ ἐνός ἔτους, 3) τὸν ἐκ δόλου ἐπιζητοῦντα νὰ ἀποκρύψῃ ἑλλειμμά

τι διὰ πλαστογραφίας τῶν λογαριασμῶν ἢ τῶν βιβλίων ἢ δι' ὑπεξαγωγῆς τῶν ἐγγράφων, ὡς καὶ τὸν πρὸς ἀπόκρυψιν τῆς ἀνακριθείας τῶν λογαριασμῶν (δηλ. πρὸς ἀπόκρυψιν τῆς διαφορᾶς μεταξύ τῶν ἐν τοῖς λογαριασμοῖς ἀναγεγραμμένων ποσῶν δαπανῶν ἢ προσόδων καὶ τῶν ἀληθῶς εἰσπραχθέντων ἢ δαπανηθέντων) ἐγγράφοντα πράγματα μὴ πωληθέντα ὡς πωληθέντα ἢ ἐμφανίζοντα ψευδῆ ἀποδεικτικά, τὸν ἀπατηλῶς σημειούμενον τὸν χρόνον ἢ τὰ ἀντικείμενα προσόδων ἢ δαπανῶν, 4) τὸν πρὸς ἴδιον ὄφελος τοκίζοντα ἢ λαμβάνοντα πρὸς χρήσιν αὐτοῦ ἢ ἄλλων χρηήματα ἢ πράγματα τοῦ δημοσίου ἢ λαμβάνοντα δάνεια ἀνευ συγκαταθέσεως τῆς δημοσίας ἀρχῆς ἐκ ταμείων ὑποκειμένων εἰς τὴν ἐφορείαν αὐτοῦ (ἄρθ. 482—486). Σημειωτέον ὅτι ὁ πρὸς ἴδιον ὄφελος τοκίζων δημοσία χρηήματα ἢ λαμβάνων δάνεια ἐκ δημοσίων ταμείων δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ κυρίως εἰπεῖν ἔνοχος ἀπιστίας, ἀλλὰ χαρακτηρίζεται τοιοῦτος διὰ τὸν ἐπικείμενον ἐκ τῆς ἀπηγορευμένης πράξεως ταύτης κίνδυνον εἰς τὴν δημοσίαν περιουσίαν, ἐπιβάλλεται δ' εἰς αὐτὸν ποινὴ μὲν χρηματικὴ 100—1000 δραχμῶν, ἐὰν δὲν ἐπῆλθε ζημία τις τοῦ δημοσίου, ἄλλως προστίθεται εἰς τὴν ποινὴν ταύτην καὶ φυλάκισις τὸ πολὺ δύο ἐτῶν.

Θ. Ν. Φλογαίτης.

Ἀπογραφὴ (Διοικητ. δίκαιον)

Ἀπογραφὴ καλεῖται ἐν γένει μὲν ἡ ἀπαρίθμησις ἐμψύχων ὄντων, ὡς ἀνθρώπων ἢ ζώων, καὶ ἐμψύχων, ὡς γηπέδων, οἰκοδομῶν, μηχανῶν, ἀγαθοεργῶν ἰδρυμάτων, ἐμπορικῶν ἢ ἄλλων ἐταιριῶν καὶ συλλόγων, ἐφημερίδων καὶ περιοδικῶν συγγραμμάτων, σχολείων ἰδιωτικῶν, ἐπιτηδευσμάτων κτλ. ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς ἐξακριβώσεως τῆς ἀληθινῆς ἡθικῆς καὶ ὕλικῆς καταστάσεως τοῦ ἔθνους, εἰδικώτερον δὲ ἀπογραφὴ καλεῖται ἡ ἀπαρίθμησις τῶν κατοίκων. Ἡ ἀπογραφὴ, καταφαίνουσα οὐ μόνον τοῦ

πληθυσμοῦ τὴν αὐξομείωσιν, ἀναντιρρήτως συνδεομένην πρὸς τὴν ἡθικὴν καὶ οἰκονομικὴν πρόσδον ἢ ὀπισθοδρόμησιν τῆς χώρας, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν καθ' ἑαυτὴν τὴν ὕλικὴν καὶ παραγωγικὴν δύναμιν αὐτῆς, τυγχάνει τιμαλφῆς ἀληθῶς σύμβουλος τῶν πολιτειῶν εἰς τὴν ψήφισιν τῶν ἀναγκαζούντων νομοθετημάτων. Ἀλλὰ καὶ καθ' ἑαυτὴν τοῦ πληθυσμοῦ ἡ στατιστικὴ εἶναι ἀπολύτως ἀναγκαία, ὅτε κατὰ τοὺς κειμένους νόμους ρυθμίζουσα ἐν τοῖς πλείστοις θέμασιν οὕτως ἢ ἄλλως τὴν τῆς πολιτείας ἐνέργειαν. Οἱ δῆμοι λ.χ. διαιροῦνται εἰς τάξεις κατὰ τὸν πληθυσμὸν αὐτῶν (Δημ. νόμου ἄρθ. 7), ὁ φόρος τῶν ἐπιτηδευματιῶν προσδιορίζεται ἐν πολλοῖς ὑπὸ τοῦ πληθυσμοῦ τῶν πόλεων ἢ χωρίων, ἐνθα ἐξασκείται τὸ ἐπιτήδευμα. (Νόμου ΣΙς' τοῦ 1867 ἄρθ. 2).

Τὰ τοῦ τρόπου τῆς ἀπογραφῆς τῶν κατοίκων δὲν ὀρίζονται παρ' ἡμῖν νομοθετικῶς. Ἀλλὰ κατὰ τὰ ἀνέκαθεν ἐπικρατήσαντα ἢ ἀπογραφὴ τελεῖται παρ' ἡμῖν κατ' ἐντολὴν τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν δι' ἀπογραφικῶν ἐπιτροπῶν, ἀπαρτιζομένων κυριώτερον ἐκ τῶν δημοτικῶν ἀρχόντων καὶ τῶν ἐφημερίων τῆς περιφερείας, ἐφοδιαζομένων δὲ δι' ἀναλόγου ἀριθμοῦ ἐντύπων φυλλαδίων ἢ δελτίων, ἅπερ παρασκευάζονται ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ διαιροῦνται εἰς στήλας διὰ τὴν κατ' ἰδίαν ἐν ἐκάστη αὐτῶν ἐγγραφὴν τοῦ ὀνόματος καὶ ἐπωνύμου, τοῦ φύλου, τῆς ἡλικίας, τῆς ἐγγάμου ἢ ἀγάμου καταστάσεως, τοῦ ἐπιτηδεύματος, τοῦ θερησκείματος, τῆς δημοτικότητος καὶ τῆς πατρίδος γλώσσης τοῦ ἀπογραφομένου. (Πλείονα περὶ ἀπογραφῆς βλέπε ἐν ἡμετέρῳ Ὁδηγῷ δημοσίων καὶ δημοτικῶν ὑπαλλήλων § 200).

Θ. Ν. Φλογαίτης.

Ἀπογραφὴ (Ἐμπ. δίκαιον).

Ἐμπόρος ὀφείλει κατὰ τὸν νόμον νὰ ἀπογραφῇ, δηλονότι νὰ καταγράφη κατ'

ἔτος πάσας τὰς ἀξίας, αἵτινες ἀπαρτί-
ζουσι τὸ ἐνεργητικὸν καὶ τὸ παθητικὸν
τῆς ἐμπορικῆς αὐτοῦ περιουσίας. Οἱ δ'
ἀπὸ τῆς ἀπογραφῆς αὐτοῦ προερχόμενοι
πίνακες, εἰς οὓς ἐρείδεται ὁ ἐμπορικὸς ἰσο-
λογισμός, ἀντιγράφονται ἐν τῷ βιβλίῳ τῷ
καλουμένῳ τῶν ἀπογραφῶν.

θ. Ν. Φλογαίτης

Ἀπογραφῆ (Πολ. Δικ.). Ἰδε
Προφυλακτικὰ μέτρα.

Ἀπογραφῆ (στρατολογ. νόμου).
Ἰδε Μητρώον ἀρρένων.

Ἀπογραφῆς εὐεργέτημα.
(beneficium inventarii). Διὰ διατά-
ξεως τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἐχορηγήθη ἐν πρῶ-
τοις εἰς τοὺς κληρονόμους προθεσμία ἐνός
ἔτους, ἐν ᾗ δικαιοῦνται οὗτοι νὰ δια-
σκεψθῶσιν ἂν θέλωσιν ἢ μὴ νὰ ἀποδεχθῶσι
τὴν ἐπαγομένην αὐτοῖς κληρονομίαν· διαρ-
κούντος δὲ τοῦ ἔτους, ἐὰν ὁ κληρονόμος
τελευτήσῃ, οἱ κληρονόμοι αὐτοῦ ἔχουσι
τὸ πρὸς συμπλήρωσιν τῆς προθεσμίας ὑπό-
λοιπον διάστημα (Ν. 19 Κωδ. de jur.
delib. (6.30). Παρέχεται δ' ἡ ἐνιαυσίος
αὕτη προθεσμία, ὡσάκεις ὁ κληρονόμος ἐνό-
χλειται ὑπὸ τῶν δανειστῶν ἄλλως τῆς
διασκεψέως ὁ χρόνος διαρκεῖ ἐπὶ τριακον-
ταετίαν, διότι ἡ πρὸς ἀπαιτήσιν τῆς
κληρονομίας ἀγωγὴ δὲν καταγράφεται ἐν-
τός συντομωτέρου χρονικοῦ διαστήματος
(Ν. 8 Κωδ. de jure delib. (6.30). Ἀλλ'
ἐπειδὴ καὶ μετὰ τὴν χορήγησιν τῆς ἐνι-
αυσίου προθεσμίας πολλοὶ ἀποδεχόμενοι τὴν
κληρονομίαν ἐξημιοῦντο, ὡς βεβαρημένην
διὰ πολλῶν χρεῶν, εἰσέχθη διὰ μεταγε-
νεστέρας διατάξεως τοῦ Ἰουστινιανοῦ τὸ
εὐεργέτημα τῆς ἀπογραφῆς, συνιστάμενον
εἰς τὸ νὰ μὴ ὑποχρεοῦται ὑπὲρ τὴν ἀξίαν
τῆς κληρονομίας πᾶς πολίτης, συντάσων
ἀπογραφὴν τῶν κληρονομικῶν πραγμάτων
(Ν. τελ. Κωδ. de jur. delib. (6.30). Ἡ
ἀπογραφὴ αὕτη, συνισταμένη εἰς τὴν πι-
στὴν καταγραφὴν ὅλων τῶν εἰς τὴν κλη-
ρονομίαν ἀνηκόντων πραγμάτων, συντάσ-

σεται ἐπὶ παρουσίᾳ δημοσίων ὑπηρετῶν,
τῶν δανειστῶν καὶ τῶν κληροδόχων, ἐπὶ
τούτῳ κλητευσμένων.

Ἐκ τοῦ Ῥωμ. δικ. μετεφυτεύθη καὶ εἰς
τοὺς νεωτέρους Κώδικας ἡ περὶ τοῦ εὐερ-
γετήματος τῆς ἀπογραφῆς διάταξις. Κατὰ
τὸ τοῦ Ἀστ.Κώδ. Σχέδ. (ἄρθ. 1162 καὶ
1163) καὶ τὴν Πολ. Δικονομ. (ἄρθ. 1074)
ἡ δὴλωσις κληρονόμου τινός, μὴ θέλοντος
νὰ ἀναλάβῃ τὴν ιδιότητα ταύτην εἰμὴ ἐπὶ
τῷ εὐεργετήματι τῆς ἀπογραφῆς, γίνεται
εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ Πρωτοδικείου, εἰς οὗ
τὴν περιφέρειαν ἤρξατο ἡ κληρονομία, καὶ
καταγράφεται εἰς τὸ διὰ τὰς παραιτήσεις
προσδιωρισμένον βιβλίον. Δὲν φέρεται δ' ἀπο-
τέλεσμα ἡ δὴλωσις αὕτη, ἂν πρὸ αὐτῆς ἢ
μετ' αὐτὴν δὲν συνταχθῇ ἀκριβοῦς ἀπο-
γραφὴ τῶν κληρονομικῶν πραγμάτων κατὰ
τοὺς ἐν τῇ Πολιτικῇ Δικονομίᾳ διαγεγραμ-
μένους τύπους.

Καὶ κατὰ μὲν τὸ Ῥωμαϊκὸν δίκαιον ὁ
κληρονόμος ὀφείλει νὰ ἀρξῇται τῆς συν-
τάξεως τῆς ἀπογραφῆς ἐντός 30 ἡμερῶν,
ἀφ' ἧς μάθῃ ὅτι καλεῖται εἰς τὴν κληρο-
νομίαν, καὶ νὰ περατώσῃ αὐτὴν ἐν προ-
θεσμίᾳ ἄλλων ἐξήκοντα ἡμερῶν (Ν. τελ.
§ 2 Κωδ. de jure delib. (6.30), πλὴν
ἐὰν διατρίβῃ ἐν ἄλλῃ ἐπαρχίᾳ, ὅτε ἔχει
προθεσμίαν ἐνός ἔτους ἀπὸ τοῦ θανάτου
τοῦ διαθέτου (Ν. τελ. § 3 de jure delib.
(6.30). Ἰσχύει δ' ἡ ὑποχρέωσις αὕτη καὶ
ἂν μὴ κατέχῃ τὴν ἀπογραφεάν περιου-
σίαν, διότι καὶ τότε δύναται, παραλαμβάνων
τὸν ἀρμόδιον ὑπάλληλον, νὰ ἐνεργήσῃ
τὴν ἀπογραφὴν (Α.Π. 77 τοῦ 55). Ση-
μειωτέον ὅτι ἡ ἀπογραφὴ δύναται νὰ προ-
ηγηθῇ τῆς δηλώσεως περὶ ἀποδοχῆς τῆς
κληρονομίας (Α. Π. 160 τοῦ 77). Κατὰ
δὲ τὸ ἡμέτερον Σχέδιον τοῦ Κώδικος (ἄρθ.
1166 καὶ ἐπ.) ὁ ἔχων τὴν κληρονομικὴν
περιουσίαν ἐν τῇ ἐξουσίᾳ αὐτοῦ ὀφείλει
νὰ ἐπισπεύσῃ τὴν σύνταξιν τῆς ἀπο-
γραφῆς ἐντός τριμηνίας ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως
τῆς κληρονομικῆς διαδοχῆς ἢ ἀφ' ἧς ἔμα-

θεν ὅτι ἐπλήχθη εἰς αὐτὸν ἡ κληρονομία. Ἄν δ' ἐντὸς τῆς προθεσμίας ταύτης δὲν καταβῶσθῃ νὰ περατωθῇ ἡ ἀπογραφὴ, δύναται ὁ κληρονόμος νὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ δικαστηρίου τοῦ τόπου, ἔνθα ἤρξατο ἡ κληρονομία, παράτασιν προθεσμίας. Καὶ μὴ συνταχθεὶς μὲν τῆς ἀπογραφῆς ἐμπροθέσμως, ὁ κληρονόμος λογίζεται ἀποδεξάμενος τὴν κληρονομίαν ἄνευ τοῦ εὐεργετήματος τῆς ἀπογραφῆς· συνταχθεὶς δ' ἐμπροθέσμως, ὁ μὴ ποιήσας τὴν ἀνωτέρω δῆλωσιν ἔχει τεσσαρακονθήμερον προθεσμίαν πρὸς διάσκεψιν, ἂν θέλῃ νὰ ποδεχθῇ ἢ νὰ ποβάλῃ τὴν κληρονομίαν, παρελθούσης δὲ καὶ αὐτῆς ἀπράκτου, λογίζεται κληρονόμος ἄνευ τοῦ εὐεργετήματος τῆς ἀπογραφῆς. Ἄλλ' ἂν ὁ κληρονόμος δὲν ἔχῃ ἐν τῇ ἐξουσίᾳ αὐτοῦ τὴν κληρονομίαν, οὐδὲ ἀνemiγθῇ εἰς αὐτήν, ἐγγειῶνται δὲ κατ' αὐτοῦ ἀγωγαί, αἱ πρὸς σύνταξιν τῆς ἀπογραφῆς καὶ πρὸς διάσκεψιν προθεσμίας ἄρχονται ἀπὸ τῆς ἐπὶ τούτῳ ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου ὁρισθησομένης ἡμέρας· ἂν δὲ οὐδεμία ἐγερθῇ κατ' αὐτοῦ ἀγωγή, διατηρεῖ τὸ πρὸς ἀπογραφὴν δικαίωμα ἐπὶ τριακονταετίαν. Ἐντὸς δὲ τῶν προθεσμιῶν τούτων ὁ εἰς τὴν κληρονομίαν κεκλημένος δὲν ὑποχρεοῦται νὰ ἀναδεχθῇ τὴν ιδιότητα τοῦ κληρονόμου, θεωρεῖται δὲ μόνον ὡς νόμιμος τῆς κληρονομίας διαχειριστής.

Κατὰ τε δὲ τὸ Ῥωμαϊκὸν δίκαιον (Ν. τελ. § 9 καὶ 11 Κωδ. de jur. delib. (6.30) καὶ κατὰ τὸ Σχ. τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος (ἄρθρ. 1173) διαρκούσης τῆς πρὸς ἀπογραφὴν καὶ πρὸς διάσκεψιν προθεσμίας ὁ κληρονόμος δὲν ὑποχρεοῦται νὰ λάβῃ τὴν ιδιότητα τοῦ κληρονόμου, οὐδὲ δύναται νὰ καταδικασθῇ. Ἐὰν δὲ, παρελθουσῶν τῶν προθεσμιῶν, ἢ πρὸ τούτου, ἀποποιήσῃ τὴν κληρονομίαν, ἢ νομίμως ὑπ' αὐτοῦ ἕως τῆς ἀποποιήσεως καταβληθεῖσα δαπάνη βαρύνει τὴν κληρονομίαν.

Σημειωτέον δ' ὅτι κατὰ τε τὸ Ῥωμ.

δίκαιον καὶ τὸ Σχέδιον τοῦ Κώδικος, ἂν ἐν τῇ κληρονομικῇ οὐσίᾳ εὐρίσκωνται πράγματα ὑποκείμενα εἰς φθορὰν ἢ χρεζόντα δαπανηρὰς διατηρήσεως, ὁ κεκλημένος κληρονόμος (ὁ μὴ ἀποδεξάμενος ἄλλ' οὐδ' ἀποποιήσας ἔτι τὴν κληρονομίαν) δύναται νὰ πωλήσῃ αὐτὰ δικαστικῇ ἀδείᾳ καθ' ὃν τρόπον τὸ δικαστήριον κρίνει συμφερότερον (Σχ. Ἀστικοῦ Κώδικος 1172. Ν. 5 § 1, Ν. 6 καὶ 7 Πανδ. de jur. del. (28.8).

Ἐὰν ὁ κληρονόμος ἀπέκρυψεν ἢ ἐν γνώσει καὶ κακῇ πίστει παρέλιπε νὰ ἐγγράψῃ εἰς τὴν ἀπογραφὴν πράγματα, ἀνήκοντα εἰς τὴν κληρονομίαν, κατὰ μὲν τὸ Σχ. τοῦ Κώδικος (ἄρθρ. 1174) ἐκπίπτει τοῦ εὐεργετήματος τῆς ἀπογραφῆς, κατὰ δὲ τὸν Ῥωμαϊκὸν νόμον καταδικάζεται εἰς τὸ διπλάσιον τοῦ ὑπεξαίρεθέντος ἢ ἀποκρυφθέντος κακῇ πίστει πράγματος (Ν. τελ. § 10 Κωδ. de jur. delib. (6.30) καὶ δὲν δύναται ἐξ αὐτοῦ νὰ ἐκπέσῃ τὸ φαλκιδιον (Ν. 24 Πανδ. ad I. Falcid. (36.2). Ἀλλὰ καὶ ἡ διάταξις αὕτη δὲν ἐκτελεῖται παρ' ἡμῶν ὡς ποινικὴ διάταξις κατὰ τὴν νομολογίαν τοῦ Ἀρείου Πάγου (ἀποφ. 237 τοῦ 87).

Τὸ εὐεργέτημα τῆς ἀπογραφῆς παρέχει εἰς τὸν κληρονόμον τὰ ἐξῆς πλεονεκτήματα: 1) Δὲν ὑπόκειται εἰς τὴν ἀποτίσιν τῶν κληρονομικῶν χρεῶν καὶ τῶν κληροδοτημάτων, εἰμὴ μέχρι τῆς ἀξίας τῶν εἰς αὐτὸν περιελθόντων κτημάτων· ἀπαλλάσσεται δὲ πάσης κληρονομικῆς ὑποχρεώσεως, παραχωρῶν εἰς τοὺς δανειστὰς καὶ κληροδόχους ἅπαντα τὰ κληρονομικά κτήματα, 2) ἡ περιουσία αὐτοῦ δὲν συγχέεται μετὰ τῆς κληρονομικῆς, ἀλλὰ διατηρεῖ κατὰ τῆς κληρονομίας τὸ δικαίωμα νὰ ἀπαιτήσῃ τὰ εἰς αὐτὸν ὀφειλόμενα (Ν. τελ. § 4 καὶ ἐπ. Κωδ. de jur. delib. (6.30). Σχ. Ἀστ. Κώδ. ἄρθ. 1175).

Διοικεῖ δὲ κατὰ τε τὸ Ῥωμαϊκὸν δίκαιον καὶ κατὰ τὸ Σχέδιον τοῦ Κώδικος

ὁ ἐξ ἀπογραφῆς κληρονόμος τὴν κληρονομικὴν περιουσίαν καὶ ὀφείλει λόγον τῆς διαχειρίσεως εἰς τοὺς δανειστὰς καὶ εἰς τοὺς κληροδόχους· οὐδαμῶς δ' ὑποχρεοῦται εἰς πληρωμὰς ἐξ ἰδίων, εἰμὴ, ἀφοῦ κληθεὶς εἰς λογοδοσίαν, δὲν ἐκπληρώσῃ ἐν δέοντι τὴν ὑποχρέωσιν ταύτην. Μετὰ δὲ τὴν ἐκκαθάρισιν τῶν λογαριασμῶν δὲν δύναται νὰ αναγκασθῇ νὰ καταβάλῃ ἐξ ἰδίων εἰμὴ μέχρι τῆς συμπληρώσεως τῆς ποσότητος, ἧς ὑπολείπεται ὀφειλέτης (N. τελ. § 4, 5, 7, καὶ 10 Kωδ. de jure delib (6. 30) Σχ. ἀστ. Κωδ. ἄρθ. 1176). Δὲν ὑποχρεοῦται δ' ὁ ἐξ ἀπογραφῆς κληρονόμος ἐπὶ τῇ διαχειρίσει αὐτοῦ εἰμὴ ἐνεκα μεγάλης ῥαθυμίας (N. 1 καὶ ἐπ. Πανδ. quae in fraud. creditor. (42. 7). Σχ. ἀστ. Κωδ. ἄρθ. 1177).

Κατὰ τὸ Σχ. ἐδ. τοῦ Ἀστ. Κώδ. ὁ ἐξ ἀπογραφῆς κληρονόμος δὲν δύναται νὰ πωλήσῃ τὰ κινητὰ ἄνευ δικαστικῆς ἀδείας ἢ τῶν ὑπὸ τῆς Πολ. Δικον. ὀριζομένων διατυπώσεων, πρὶν ἢ παρέλθῃ πενταετία ἀφ' ἧς ἐδέξατο ἐπ' ὀφείλει ἀπογραφῆς τὴν κληρονομίαν, ἐπίσης δὲν δύναται νὰ πωλήσῃ τὰ ἀκίνητα ἄνευ δικαστικῆς ἀδείας ἢ τῶν ὑπὸ τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας ὀριζομένων διατυπώσεων· ἐὰν δὲ πωλήσῃ, ἐκπίπτει τοῦ δικαιώματος τῆς ἀπογραφῆς. Τούναντίον κατὰ τὸ Ῥωμ. δίκαιον ὁ κληρονόμος δύναται νὰ πωλήσῃ ἀφ' ἑαυτοῦ καὶ ἄνευ τινός διατυπώσεως τὰ τε κινητὰ καὶ τὰ ἀκίνητα (N. τελ. § 5, 6 καὶ 8 Kωδ. de jur. delib. (6. 30)).

Ὁφείλει κατὰ τὸ Σχ. τοῦ Κώδικος ὁ ἐξ ἀπογραφῆς κληρονόμος τῇ αἰτήσει τῶν ἐχόντων συμφέρον νὰ παράσχῃ ἀξιόχρεων ἀσφάλειαν διὰ τὴν ἀξίαν τῶν κινητῶν, τὰ ὑπὸ τῶν ὀφειλετῶν τῆς κληρονομίας καταβαλλόμενα χρήματα, τοὺς καρποὺς τῶν ἀκινήτων καὶ τὸ περίσσευμα τοῦ τιμήματος τῶν ἐκποιουμένων ἀκινήτων μετὰ τὴν πληρωμὴν τῶν ἐνυποθήκων δανειστῶν. Ἐν ἑλλείψει δὲ τῆς ἀσφαλείας ταύτης ὁ

ρίξει τὸ δικαστήριον τὰ δέοντα εἰς ἀσφάλειαν τῶν ἐνδιαφερομένων (ἄρθ. 1182). Σημειωτέον ὅτι, γενομένης τυχὸν ἀντιρρήσεως ὑπὸ τινος τῶν ἐνδιαφερομένων, ὁ κληρονόμος δὲν δύναται νὰ ἐπιχειρήσῃ πληρωμὰς, εἰμὴ καθ' ὃν τρόπον καὶ καθ' ἣν τάξιν ὀρίσει τὸ δικαστήριον. Ἐν ἑλλείψει ἀντιρρήσεως ὁ κληρονόμος μετὰ παρέλευσιν μηνὸς ἀπὸ τοῦ πέρατος τῆς ἀπογραφῆς ἐξοφλεῖ τοὺς δανειστὰς καὶ τοὺς κληροδόχους, καθ' ὅσον ἐμφανίζονται (Σχ. ἀστ. Κωδ. 1183)· οἱ δὲ μὴ ἐναντιωθέντες δανεισταὶ ἐμφανιζόμενοι μετὰ τὴν ἐξάντησιν τῆς κληρονομικῆς περιουσίας διὰ τῆς ἱκανοποιήσεως τῶν ἄλλων πιστωτῶν καὶ τῶν κληροδόχων ἔχουσιν ἀναγωγὴν μόνον κατὰ τῶν κληροδόχων, παραγγραφομένην μετὰ τριετίαν ἀπὸ τῆς τελευταίας πληρωμῆς. Κατὰ δὲ τὸ Ῥωμαϊκὸν δίκαιον ὁ κληρονόμος ἱκανοποιεῖ τοὺς δανειστὰς καὶ τοὺς κληροδόχους καθ' ἣν τάξιν παρίστανται· ἐὰν δὲ μετὰ τὴν διανομὴν ὅλων τῶν κληρονομικῶν πραγμάτων ἐμφανισθῶσι δανεισταί, προτιμώμενοι δυνάμει προνομίου τῶν ἱκανοποιηθέντων ἤδη δανειστῶν, δύναται οὗτοι νὰ στραφῶσι κατὰ πρῶτον κατὰ τῶν κληροδόχων καὶ κατὰ δεύτερον κατὰ τῶν ἱκανοποιηθέντων δανειστῶν, ἀλλ' οὐδεμίαν ἀγωγὴν ἔχουσι κατὰ τοῦ κληρονόμου ἢ τοῦ ἀγοράσαντος παρ' αὐτοῦ κληρονομικὸν πρᾶγμα (N. τελ. § 5 καὶ ἐπ. Κωδ. de jure delib. (6. 30)). Δύνανται δὲ νὰ ἐγείρῃσι τὴν περὶ ὑποθήκης ἀγωγὴν κατὰ τῶν εἰς οὓς παρεχωρήθησαν τὰ εἰς αὐτοὺς διατελούντα ἐνυπόθηκα ἀκίνητα τῆς κληρονομίας ἢ τὴν ἐκ τοῦ νόμου ἀγωγὴν (condictionem ex lege) κατὰ τῶν δανειστῶν ἢ τὴν ἀγωγὴν τοῦ ἀχρεωστήτου (condictionem indebiti) κατὰ τῶν κληροδόχων, ἐξαίτουμένοι τὴν ἱκανοποίησιν αὐτῶν. Κατὰ τε δὲ τὸ Ῥ. Δ. καὶ τὸ Σχ. τοῦ Κώδικος αἱ δαπάναι τῆς γενομένης τυχὸν σφραγίσεως, αἱ τῆς ἀπογραφῆς καὶ τῆς λογοδοσίας θα-

ρύνουσι τὴν κληρονομίαν (Ν. τελ. § 9 de jur delib (6. 30) Σχέδιον ἀστικοῦ Κώδικος 1185).

Θ. Ν. Φλογαίτης

Ἀπόγραφον καλεῖται τὸ ὑπὸ ἀρμοδίου δικαστικοῦ ὑπαλλήλου ἐπιτεκνωμένον ἀντίγραφον ἐκτελεστοῦ ἐγγράφου (δικαστικῆς ἀποφάσεως ἢ ἀποφάσεως τοῦ Προέδρου ἢ συμβολαιογραφικοῦ ἐγγράφου), περιβεβλημένου τὸν τύπον τῆς ἐκτελέσεως συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 857 τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας. Καὶ πρὸς ἔκδοσιν ἀπογράφου μὲν ὁριστικῆς ἀποφάσεως τοῦ δικαστηρίου (ἢ καὶ τοῦ προέδρου τῶν πρωτοδικῶν κατὰ τὴν ἐνώπιον τοῦ προέδρου τῶν πρωτοδικῶν διαδικασίαν) εἶναι ἀρμόδιος ὁ γραμματεὺς τοῦ δικαστηρίου, ἀπογράφου δὲ συμβολαιογραφικοῦ ἐγγράφου εἶναι ἀρμόδιος ὁ συμβολαιογράφος. Σημειωτέον ὅμως ὅτι παντὸς μὲν εἰς χεῖρας συμβολαιογράφου πρωτοτύπου ἐγγράφου, ἢ ἄλλου ἔχοντος πρωτοτύπου κύρος, δίδεται, ἐπὶ ποινῇ προσκαίρου παύσεως ἢ πειθαρχικοῦ προστίμου, ἐν καὶ μόνον ἐκτελέσεως ἐπιδεκτικὸν ἀπόγραφον εἰς ἕκαστον τῶν ἐχόντων συμφέρον, καί, παραδιδόμενου τοῦ ἀπογράφου, σημειοῦται ἐκάστοτε ἐπὶ τοῦ πρωτοτύπου ὅτι ἐγένετο ἢ παράδοσις (Ὁργ. Δικ. ἄρθ. 196). Μόνον δὲ κατὰ ῥητὴν διαταγὴν τοῦ ἀρμοδίου προέδρου πρωτοδικῶν (παραρτωμένην εἰς τὸ πρωτότυπον ἐπὶ πειθαρχικῇ ποινῇ) δύναται νὰ δοθῇ δεύτερον ἀπόγραφον εἰς ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν (Ὁργ. Δικ. ἄρθ. 197). Πάσης δ' ὁριστικῆς ἀποφάσεως ἐπιδεκτικὸν ἀπόγραφον εἰς ἕκαστον τῶν ἐχόντων συμφέρον ὑπὸ τοῦ γραμματέως τοῦ ἐκδόντος τὴν ἀπόφασιν δικαστηρίου.

Σημειωτέον ὅτι, μὴ οὔσης δυνατῆς τῆς ἐκτελέσεως διὰ τοῦ φέροντος τὸν τύπον τῆς ἐκτελέσεως πρωτοτύπου, ἀπόλυτος ἀνάγκη ἀπογράφου πρὸς ἐκτέλεσιν. Κατ' ἐξαίρεσιν ἐν λίαν κατεπειγούσαις περιπτώσεσιν ἐπι-

τρέπεται τῇ ἀδείᾳ τοῦ προέδρου καὶ ἡ διὰ τοῦ πρωτοτύπου ἐκτέλεσις ἀποφάσεως τοῦ προέδρου, ἐκδιδομένης κατὰ τὴν ἐνώπιον τοῦ προέδρου τῶν πρωτοδικῶν διαδικασίαν (Πολ. Δικ. ἄρθ. 639).

Θ. Ν. Φλογαίτης.

Ἀποδείξεις. (Πολ. Δικ.). Κατὰ γενικὴν ἀρχὴν ἐπικρατοῦσαν ἐν τε τῷ δικονομικῷ δικαίῳ τῶν Ῥωμαίων καὶ ἐν ταῖς νεωτέραις δικονομικαῖς νομοθεσίαις, ὁ διάδικος, ὅστις ἰσχυρίζεται ὠρισμένον τι γεγονός, εἰς ὃ στηρίζει τὴν ἔννομον ἀξίωσιν αὐτοῦ, ὀφείλει τὴν ἀποδείξιν (probationem) τοῦ γεγονότος τούτου, πλην ἐὰν ὠμολογήθῃ τοῦτο ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἀντιδίκου αὐτοῦ κατὰ τὴν δίκην (confessio in juris) ("Ἴδε Ὁμολογία) ἢ τὸ γεγονός εἶναι φύσεως τεκαύτης ὥστε δὲν ἀπαιτεῖ ἐιδικὴν ἀποδείξιν, ὡς τεκμαιρόμενον καὶ κατ' ἀκολουθίαν θεωρούμενον ἀποδεδειγμένον ὑπὲρ τοῦ προτείνοντος τούτο, μέχρις οὗ ἀποδειχθῇ ὑπὸ τοῦ ἀντιδίκου αὐτοῦ τὸ ἐναντίον ("Ἴδε τὴν λέξιν Τεκμήρια).

Σημειωτέον ὅτι καὶ κατὰ τὴν Πολιτικὴν ἡμῶν Δικονομίαν, ὡς καὶ κατὰ τὸ Ῥωμαϊκὸν δίκαιον, μόνον οἱ πραγματικοὶ φιλονεικούμενοι ἰσχυρισμοὶ οἱ ἔχοντες σπουδαίαν ῥοπήν εἰς τὴν ἐκβασιν τῆς δίκης, περὶ ὧν τῆς ἀληθείας δὲν εἶναι εἰσέτι δικανικῶς πεπεισμένος ὁ δικαστής, δύνανται νὰ καταστῶσιν ἀντικείμενον ἀποδείξεως (Πολ. Δικ. ἄρθ. 244). "Ὅθεν ἀντικείμενον τῆς ἀποδείξεως δύνανται νὰ ὦσιν ἀπλᾶ πραγματικὰ γεγονότα φιλονεικούμενα, εἰς ὃ στηρίζει τὴν ἔννομον αὐτοῦ ἀξίωσιν ὁ διάδικος. Κατ' ἀκολουθίαν τὰ νομικὰ ἀξιώματα δὲν δύνανται νὰ ποτελέσωσι θέμα ἀποδείξεως, διότι ὁ δικαστής ὀφείλει νὰ γινώσκῃ τὸν νόμον (jura novit curia: facta probantur, jura deducuntur). Κατ' ἐξαίρεσιν ἀποτελοῦσι θέμα ἀποδείξεως τὰ τοπικὰ ἔθιμα καὶ οἱ ἀλλοδαποὶ νόμοι, ἅτε θεωρούμενοι ὡς πραγματικὰ γεγονότα καὶ διὰ τοῦτο ἀποτελοῦντες ἀν-

τικείμενον ἀποδείξεως (Α. Π. 24 τοῦ 41, 206 τοῦ 54, 60 τοῦ 58, 63 τοῦ 86). Ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν πραγματικῶν γεγονότων διατάσσεται ἀπόδειξις μόνον τῶν οὐσιωδῶν, οὐχὶ δὲ τῶν ἐπουσιωδῶν (δηλαδή οὐ μόνον τῶν περιττῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν μὴ τεκμαρτῶν, ἤτοι τῶν μὴ φερόντων εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅπερ ἐξ αὐτῶν θέλει νὰ πορισθῇ ὁ διάδικος).

Ὡσαύτως κατὰ τὰ προβλεπόμενα δὲν διατάσσεται ἀπόδειξις ἰσχυρισμῶν μὴ φιλονεικουμένων, δηλονότι ἰσχυρισμῶν, περὶ ὧν ὑπάρχει ὁμολογία τοῦ διαδίκου ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου (δηλονότι δικαστικὴ ὁμολογία), ἢ περὶ ὧν ὑπάρχει νόμιμον τεκμήριον, ἢ περὶ γεγονότων πασιδῆλων ἢ γνωστῶν τῷ δικαστηρίῳ. Ὅθεν δὲν διατάσσεται ἀπόδειξις, ὡς ἂν ὁ ἐναγόμενος ὁμολογεῖ τὸ ὑπὸ τοῦ ἐνάγοντος ἀναφερόμενον γεγονός λ.χ. ὅτι ἐδανείσθη τὸ ἐπίδικον ποσόν, ἢ προτείνεται δεδικοσμένον, ἢ τὸ γεγονός εἶναι πασιδῆλον, δηλονότι τοσοῦτον κοινῶς γνωστόν, ὥστε δὲν ἐπιτρέπεται ἔλλογος ἀμφιβολία περὶ τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ ἢ ἔγνω αὐτὸ ὁ δικαστής ἐκ τῶν ἐγγράφων τῆς προκειμένης δίκης. Ἐπομένως ὁ δικαστής ὀφείλει νὰ ἀνεύρῃ τίνα τὰ οὐσιώδη πραγματικὰ γεγονότα καὶ τίνα ἐκ τούτων φιλονεικοῦνται καὶ νὰ διατάξῃ ἀπόδειξιν. Τοῦτο καλεῖται προσδιορισμὸς τοῦ θέματος τῆς ἀποδείξεως.

Ἐξεταστέον ἤδη εἰς τίνα ἐπιβάλλεται τὸ βάρος τῆς ἀποδείξεως, ἤγουν ἢ πρὸς ἀποδείξιν ὑποχρέωσις. Ὁ κανὼν εἶναι, ὅτι ἕκαστος τῶν διαδίκων ὀφείλει νὰ κομίσῃ τὴν ἀπόδειξιν πάντων τῶν στοιχείων, ἅπερ ἀποτελοῦσι τὴν βάσιν τῆς αὐτοτελοῦς αὐτοῦ αἰτήσεως ἢ ἀναιτήσεως (Πολιτ. Δικ. 248). Ὅθεν ὁ ἐνάγων ὀφείλει νὰ ὑποστῇ τὸ βάρος τῆς ἀποδείξεως τῆς ἱστορικῆς βάσεως τῆς ἀγωγῆς, διότι ἡ ἀγωγή εἶναι αὐτοτελὴς αἴτησις τοῦ ἐνάγοντος, ἣν ὀφείλει οὗτος νὰ ὑποστηρίξῃ, ἀποδεικνύς τὰ γεγονότα, ἅπερ ἀναγκάως μὲν ἀπαι-

τοῦνται πρὸς ὑποστήριξιν αὐτῆς, ἀρνεῖται δ' ἐν τούτοις ὁ ἐναγόμενος. Ὁ δ' ἐναγόμενος πάλιν, ὅστις δὲν περιορίζεται εἰς τὴν ἄρνησιν τῶν ἱστορικῶν στοιχείων τῆς βάσεως τῆς ἀγωγῆς, ἀλλ' ἀμύνεται προτείνων νέας ἀιτήσεις, ὧν ἔννομον ἐπακολούθημα εἶναι ἡ ἀπόκρουσις τῆς αἰτήσεως τοῦ ἀντιδίκου, ὑφίσταται τὸ βάρος τῆς ἀποδείξεως τῶν ἀποτελούντων τὴν ἔνστασιν αὐτοῦ ἱστορικῶν στοιχείων (Πολ. Δικ. 552). Οὕτως ὁ ἐπὶ καταβολῇ κληροδοτήματος ἐναγόμενος κληρονόμος, ἂν ἰσχυρίζεται τὴν διὰ μεταγενεστέρως διαθήκης κατάργησιν αὐτοῦ, ὀφείλει νὰ ποδείξῃ τὴν κατάργησιν ταύτην. Ὁ δ' ἐπὶ ἀποδόσει τοῦ χρέους ἐναγόμενος ὀφειλέτης ὀφείλει νὰ ποδείξῃ τὴν ἐξόφλησιν τοῦ χρέους. Τὸ δὲ δημόσιον ἐναγόμενον ὀφείλει νὰ ποδείξῃ ὅτι ὁ ἐξαιτούμενος τοὺς μισθοὺς αὐτοῦ δι' ἀγωγῆς δημόσιος ὑπάλληλος ἐγκατέλιπεν αὐτογνωμόνως τὴν θέσιν αὐτοῦ (Α. Π. 280 τοῦ 75). Ἐπὶ δ' ἀπαιτήσεως τόκων ὑπερημερίας, ὁ ἐνάγων ἀποδεικνύει μόνον τὴν ὄχλησιν, ἡ δὲ τῆς καταβολῆς ἀποδείξεις ἐπίκειται τῷ ἐναγόμενῳ. Ἐπὶ τοῦ κοιμισσορίου νόμου ἐναγόμενος ὁ ἀγοραστής ἐπὶ ἐπιστροφῇ τοῦ πράγματος διὰ τὴν μὴ καταβολὴν τοῦ τιμήματος καὶ τὴν ἐνεκα τούτου παράβασιν τοῦ συμφώνου, βαρεῖται αὐτὸς τὴν ἀπόδειξιν τῆς καταβολῆς. Ἐναγόμενου δὲ τοῦ ἐγγυητοῦ, ὀφείλει ὁ ἐνάγων νὰ ποδείξῃ μόνον ὅτι κατεδίωξε τὸν πρωτοφειλέτην δικαστικῶς· ὅτι δὲ κατεβλήθη αὐτῷ τῷ χρέος, ἀποδεικνύει ὁ ἐναγόμενος. Ἐπὶ τῆς ἐμφυτεύσεως ἐναγόμενος ὁ ἐμφυτευτὴς ἐπὶ ἀποδόσει τοῦ πράγματος διὰ τὴν μὴ πληρωμὴν τοῦ κανόνος, ἀποδεικνύει αὐτὸς τὴν καταβολὴν. Ἀλλ' ὁ ἐνάγων, ὅστις διατείνεται ὅτι ἐξημιώθη ὑπὸ τοῦ ἐναγομένου ὡς παραβάντος δολίως τὴν ἐντολὴν αὐτοῦ νὰ ἐπιχειρήσῃ ὠρισμένην πράξιν λ.χ. νὰ πωλήσῃ σπόγγους, ὀφείλει νὰ ποδείξῃ τὴν δοθεῖσαν ἐντολὴν τοῦ πωλῆσαι.

τὴν διὰ δόλου ἀθέτησιν αὐτῆς καὶ τὴν ἐντεῦθεν ζημίαν, διότι τὰ τρία ταῦτα γεγονότα αποτελοῦσι τὴν ἱστορικὴν βάσιν τῆς ἀγωγῆς. Τοῦτ' αὐτὸ συμβαίνει ἐπὶ ἀντενστάσεως καὶ τριτενστάσεως, δηλονότι ὁ ἐνάγων ὀφείλει νάποδειξῃ τὴν ἀνένστασιν, ὁ δ' ἐναγόμενος τὴν τριτένστασιν. Ὅθεν, ἐὰν ἐγερθῇ ἀγωγή περὶ πληρωμῆς τοῦ δανεισθέντος ποσοῦ, καὶ ὁ μὲν ἐναγόμενος ἀντιτάξῃ ἐξοφλήσιν, εἰς τὴν ἔνστασιν δὲ πάλιν τῆς ἐξοφλήσεως ἀντιτάξῃ εἰκονικότητα ὁ ἐνάγων. ἡ ἀπόδειξις τῆς τελευταίας ταύτης ἐνστάσεως βαρύνει τὸν ἐνάγοντα. Ἀλλ' ἐὰν πάλιν ἀνομολογήσῃ τὴν εἰκονικότητα ὁ ἐναγόμενος, ἀλλ' ἰσχυρισθῇ ὅτι τὸ ἔγγραφον διὰ τῆς βίας ἀπεσπάρθη ἀπὸ τῶν χειρῶν αὐτοῦ, ὁ ἐναγόμενος βαρύνεται διὰ τῆς ἀποδείξεως. Σημειωτέον ὅμως γενικῶς, ὅτι ὁ ἐνάγων ὀφείλει νάποδειξῃ τὴν γένεσιν τοῦ ἀξιουμένου ὑπ' αὐτοῦ δικαιώματος, οὐχὶ δὲ καὶ τὴν διάρκειαν αὐτοῦ, διότι τὸ δικαίωμα ἐξακολουθεῖ κατὰ νόμον ὑφιστάμενον, ἐφ' ὅσον δὲν ἤθελεν ἐπέλθει κατάργησις αὐτοῦ (Α. Π. 152 τοῦ 58). Ἐὰν δὲ στηρίξῃ τὴν ἀγωγὴν αὐτοῦ εἰς σύμβασιν, ὀφείλει νάποδειξῃ τὰ ἐξωτερικὰ στοιχεῖα τοῦ κύρους τῆς συμβάσεως, τῶν λοιπῶν στοιχείων τεκμηριωμένων ὡς ὑπαρχόντων, ὀφείλει νάποδειξῃ τὴν τυχὸν ἔλλειψιν τινος αὐτῶν ὁ προτείνων αὐτήν. Οὕτως ὁ ἐνάγων ὀφείλει νάποδειξῃ ὅτι ἔδωκε λόγῳ δανείου χρήματα εἰς τὸν ἐναγόμενον, εἰς αὐτὸν δ' ἀπόκειται νάποδειξῃ ὅτι ὁ ἐνάγων δὲν εἶχε τὴν ἰκανότητα τοῦ συμβάλλεσθαι ἢ ὅτι μετέλθε βίαν ὁ ἐνάγων εἰς τὴν ἀπόσπασιν τῆς ὑπογραφῆς αὐτοῦ. Τότε δὲ μόνον ὁ ἐνάγων ὑποχρεοῦται νάποδειξῃ τὰ ἐλαττώματα τῆς συμβάσεως, ἐσάκις αὐτὰ αποτελοῦσι τὴν ἱστορικὴν βάσιν τῆς ἀγωγῆς αὐτοῦ. Ὅθεν ὁ ἐνάγων, ὅστις προσβάλλει τὸ συμβόλαιον ὡς προϊόν δόλου ἢ βίας, εἶναι ὑπόχρεως νάποδειξῃ τὸν δόλον ἢ βίαν. Σημειωτέον

προσέτι, ὅτι ὁ ἐνάγων ὀφείλει νάποδειξῃ ἀείποτε τὰ στοιχεῖα τὰ αποτελοῦντα τὴν ἐνεργητικὴν ἢ παθητικὴν νομιμοποίησιν, διότι ὁ προτείνων τὴν ἔλλειψιν νομιμοποίησεως ἐναγόμενος δὲν ἐνίσταται, ἀλλ' ἀρνέεται ἀπλῶς τὰ ἱστορικὰ στοιχεῖα τῆς βάσεως τῆς ἀγωγῆς, ἅπερ ὀφείλει νάποδειξῃ ὁ ἐνάγων.—Τοῦ γενικοῦ κανόνος ὅτι ἕκαστος διάδικος ὀφείλει νάποδειξῃ τὰ γεγονότα, ἃ ἐπικαλεῖται εἰς ὑποστήριξιν τῆς αἰτήσεως αὐτοῦ, ὑπάρχει ἐξαιρέσεις μόνον. ἐσάκις ὁ διάδικος ἔχει ὑπὲρ ἑαυτοῦ νόμιμόν τι τεκμήριον, διότι τότε τὸ βάρος τῆς ἀποδείξεως μεταπίθεται εἰς τὸν ἀντίδικον. Οὕτω φέρ' εἰπεῖν, προτείνοντας τοῦ ἐναγομένου ὅτι ὁ ἐμπρησμὸς ἦν τυχαῖος, εἰς αὐτὸν ἐπίκειται ἡ ἀπόδειξις τοῦ τυχαίου, διότι κατὰ νόμον τεκμαίρεται ὅτι ὁ ἐμπρησμὸς προῆλθεν ἐξ ἀμελείας τοῦ μισθωτοῦ (Α. Π. 77 τοῦ 62).

Σημειωτέον ἤδη, ὅτι ἡ ἀπόδειξις, ἣν προσάγει ὁ ἔχων τὸ βάρος τῆς ἀποδείξεως διάδικος, ἡ ὑποχρεωτικὴ δηλονότι αὕτη ἀπόδειξις, καλεῖται κυρίᾳ ἀπόδειξις. Τοιαύτη δὲ εἶναι καὶ ἡ κατὰ νομίμου τεκμηρίου προσαγομένη. Ἀνταπόδειξις δὲ λέγεται ἡ μὴ ὑποχρεωτικὴ, ἣν δύναται νὰ κομίσῃ ὁ ἀντίδικος τοῦ βεβαρημένου διὰ τῆς ἀποδείξεως. Οὕτω τῆς ἀγωγῆς στηριζομένης εἰς δάνειον, ὁ ἀρνούμενος τὴν συνομολόγησιν τοῦ δανείου ἐναγόμενος οὐδαμῶς ὑποχρεοῦται νάποδειξῃ τὴν ἄρνησιν αὐτοῦ· ἀλλ' οὐχ ἥττον οὐδὲν κωλύει αὐτὸν νὰ προσαγάγῃ ἀπόδειξιν, ὅτι δὲν συνομολογήθῃ τὸ δάνειον. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ ἀπόδειξις, ἣν προσάγει οὗτος, καλεῖται ἀνταπόδειξις.—Ἐκ τούτου ἐπεται, ὅτι τὴν ἀνταπόδειξιν διέπουσιν αἱ ἐξῆς ἀρχαί: Ἐν πρώτοις ἡ ἀνταπόδειξις οὐδαμῶς χρῆζει ἰδιαιτέρου θέματος, διότι τὸ θέμα εἶναι φυσικῶς ὑπὸ ἀρνητικὸν τύπον αὐτὸ τὸ θέμα τῆς ἀποδείξεως. Δεύτερον δὲ ὁ ἀνταποδεικνύων δικαιοῦται δυνάμει τοῦ νόμου νὰνταποδείξῃ, ὅθεν οὐδεμία

ἀνάγκη νὰ χορηγῇται αὐτῷ διὰ τῆς ἀποφάσεως τὸ δικαίωμα τῆς ἀνταποδείξεως (Πολ. Δικ. ἄρθ. 251 Α. Π. ἀποφ. 254 τοῦ 49, 442 τοῦ 66, 10 τοῦ 81 κτλ.). Τρίτον δὲ ἡ ἀνταπόδειξις δὲν εἶναι ποσῶς ἀναγκαία, ὁπόταν ὁ φέρων τὸ βάρος τῆς ἀποδείξεως δὲν προσαγάγῃ τὰς ἀναγκαίας ἀποδείξεις, διότι, μὴ ἀποδείξαντος τοῦ ὀφειλόντος νὰποδείξῃ, ὑπερισχῶν ὁ ἀντίδικος αὐτοῦ, καίπερ οὐδεμίαν ἀπόδειξιν κομίσας. Καταφανὲς δὲ ὅτι ἀνταπόδειξις ἀνταποδείξεως δὲν συγχωρεῖται, διότι, τοῦ θέματος τῆς ἀνταποδείξεως ταυτιζομένου τῷ θέματι τῆς κυρίας ἀποδείξεως, δὲν ὑπάρχει διαφορὰ θεμάτων. Ἀλλ' ὁπόταν πρόκηται νὰποδείχθῃ ὑπὸ τοῦ ἀνταποδεικνύοντος γεγονός μὴ ταυτιζόμενον ὁλοσχερῶς πρὸς τὴν κυρίαν ἀπόδειξιν, ὡς ὅτε προτείνεται ἐξαίρεσις τοῦ μάρτυρος ἀποδείξεως ὡς στενοῦ συγγενοῦς τοῦ ἀποδεικνύοντος ἢ ἐστερημένου τοῦ ἀρμοδίου αἰσθητηρίου, ἢ ὁσάκις ὁ ἀνταποδεικνύων προσάγει δικαστικά τεκμήρια, ὧν φιλονεικεῖται ἡ βάσις ὑπὸ τοῦ βεβαρημένου διὰ τῆς ἀποδείξεως, συγχωρεῖται ἡ ἀνταπόδειξις, διότι κατὰ τὰς περιστάσεις ταύτας δὲν πρόκειται ἀληθῶς εἰπεῖν περὶ ἀνταποδείξεως, ἀλλὰ περὶ κυρίας ἀποδείξεως ἐνστάσεως, καθ' ἧς ὁ ἕτερος δύναται νὰ προσαγάγῃ ἀνταπόδειξιν.

Προσθετόν, ὅτι ἡ ἀπόδειξις διακρίνεται εἰς τελείαν ἢ πλήρη ἀπόδειξιν (probationem plenam) καὶ εἰς ἀπόδειξιν ἀτελῆ (minus plenam)· καὶ τελεία μὲν λέγεται ἡ πείθουσα ἐντελῶς τὸν δικαστὴν περὶ τῆς ἀληθείας τοῦ ἀμφισβητούμενου θέματος, ἀτελής δὲ ἡ μὴ πείθουσα ἐντελῶς τὸν δικαστὴν. Συμπληροῦται δὲ ἡ ἀτελής ἀπόδειξις διὰ τῆς ἐπιβολῆς ὅρκου ἀναπληρωτικῶς εἰς τὸν φέροντα τὸ βάρος τῆς ἀποδείξεως ὁσάκις διὰ τῶν προσαχθεῖσων ὑπ' αὐτοῦ ἀποδείξεων κατέστη λίαν πιθανὸν τὸ ἀμφισβητούμενον γεγονός ἢ ἀπαληλατικῶς εἰς τὸν ἀντίδικον αὐτοῦ,

ὁσάκις ὁ φέρων τὸ βάρος τῆς ἀποδείξεως ἀμυδρὰν ἀπλῶς ἐνδείξιν προσήγαγε περὶ τοῦ ἀμφισβητούμενου θέματος. Σημειωτέον, ὅτι ὑπάρχουσι καὶ θέματά τινα, ἐν οἷς ὁ νόμος θεωρεῖ ἐπαρκῆ καὶ ἀπόδειξιν μὴ τελείαν (δι' ἧς ἀπλῶς πιθανολογεῖται τὸ ἀποδεικτέον γεγονός), ἣν καὶ καλεῖ βεβαίωσιν (Πολ. Δικ. ἄρθ. 255). Τὰ κυριώτατα τῶν θεμάτων τούτων εἶναι 1) τὸ τῆς ἐξαίρεσεως δικαστῶν (Πολ. Δικ. 41), καθ' ὃ ἀνάγκη νὰ βεβαιῶνται μόνον οἱ περὶ ἐξαίρεσεως λόγοι, 2) τὸ τοῦ ἄρθ. 630 τῆς Πολ. Δικ., καθ' ὃ ἐν ταῖς περὶ διακατοχῆς δίκαις ἀρκεῖ εἰς παραδοχὴν τῆς ἀγωγῆς ἀπλῆ βεβαίωσις τῆς νομῆς, 3) τὸ τοῦ ἄρθρου 1028 τῆς Πολ. Δικ., καθ' ὃ ἐν κατεπειγουσiais ὑποθέσεσιν ἀρκεῖ ἀπλῆ βεβαίωσις, κατὰ δὲ τὰς περιστάσεις καὶ ἄδεια τοῦ προέδρου τῶν Πρωτοδικῶν κατὰ τὰ ἐν τοῖς ἄρθ. 921 καὶ 922 διατεταγμένα. Οὕτως ὁ πρόεδρος τῶν Πρωτοδικῶν δύναται ἐπὶ τῇ ἀπλῇ αἰτήσει τοῦ δανειστοῦ νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν προσωπικὴν κράτησιν τοῦ ὀφειλέτου, ὅστις ἐτοιμάζεται νὰ δραπετεύσῃ, εἰ πιθανολογεῖται ὁ περὶ φυγῆς ἰσχυρισμὸς τοῦ αἰτούντος, ἢ τὴν συντηρητικὴν κατάσχεσιν περιουσίας ἐτοιμοθανάτου ὀφειλέτου, εἰν πιθανολογεῖται ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ αἰτούντος περὶ χρέους πρὸς αὐτόν· 4) τὸ τῶν ἄρθρων 257 καὶ 282, καθ' ὃ ἀπαιτεῖται ἀπλῆ βεβαίωσις περὶ τοῦ κινδύνου νὰ ἀπολεσθῇ ἢ νὰ καταστῇ δυσχερὴς ἡ ἀπόδειξις, ὅπως ἐπιτραπῇ συντηρητικὴ ἀπόδειξις ἢ συντηρητικὴ αὐτοψία.

Εἰρήσθω προσέτι, ὅτι ἡ ἀπόδειξις διαίρεται εἰς φυσικὴν (ἄλλως καλουμένην ἀτεχνον ἢ ἄμμεσον) καὶ μὴ φυσικὴν (ἐντεχνον ἢ ἐμμεσον). Καὶ φυσικὴ μὲν καλεῖται ἡ εἰς αὐτὸ τὸ φιλονεικούμενον γεγονός στρεφόμενη, μὴ φυσικὴ δὲ ἡ εἰς ἄλλο σχετικὸν στοιχεῖον, ἐξ οὗ θέλει προκύψει ἀναγκαιῶς τὸ φιλονεικούμενον.

Ἡ πρῶξις, δι' ἧς προκαλεῖται κατὰ

κανόνα ἢ ἀποδεικτικὴ διαδικασία, εἶναι δικαστικὴ ἀπόφασις, ἣτις καλεῖται ἐν τῇ δικονομίᾳ παρεμπιπτούσα περὶ ἀποδείξεως ἀπόφασις. Αὕτη πρέπει νὰ ὀρίζῃ 1) τὸ βάρος τῆς ἀποδείξεως, 2) τὸ θέμα τῆς ἀποδείξεως, 3) τὴν προθεσίαν τῆς ἀποδείξεως, 4) τὸν τόπον καὶ τὸν χρόνον τῆς ἀποδείξεως. Ρητέον ἤδη, ὅτι τὸ μὲν θέμα τῆς ἀποδείξεως, περιλαμβάνον τὰ γεγονότα ἅπερ ὁ δικαστὴς θεωρεῖ οὐσιώδη, ὅπως ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῶν δυνήθῃ μετὰ τὴν ἐξακριβωσιν τῆς ἀληθείας νὰ δεχθῇ ἢ ἀπορίψῃ τὴν ἀγωγὴν, ἀνάγκη νὰ διατυπῶται σαφῶς καὶ λεπτομερῶς (οὐχὶ δὲ διὰ γενικῶν ὄρων ἢ νομικῶν προσδιορισμῶν). Ὁ δὲ ὅρισμός τῆς προθεσμίας ἀφῆθη ἐντελῶς εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δικαστοῦ. Περὶ δὲ τόπου καὶ χρόνου λεκτέον ὅτι αἱ ἀποδείξεις διεξάγονται ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ, ὅσας εἶναι ἐφικτὴ ἢ ἐν αὐτῷ διεξαγωγὴ αὐτῶν· ὅθεν ὅσας ὑπάρχει ἀνάγκη τῆς ἐπὶ τόπου διεξαγωγῆς αὐτῶν, λ.χ. ὅσας διατάσσεται αὐτοψία, ἢ ἄλλως θεωρεῖται εὐχερεστερά καὶ σκοπιμωτέρα ἢ διεξαγωγὴ τῶν μαρτυρικῶν ἀποδείξεων ἐκτὸς τοῦ ἀκροατηρίου, διεξάγονται καὶ ἐκτὸς τοῦ ἀκροατηρίου. Τοῦτο δὲ κατὰ κανόνα σχεδὸν ἐπεκράτησεν ἐν τῇ πρακτικῇ ἐπὶ μαρτυρικῶν ἀποδείξεων. Διορίζεται δ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει διὰ τῆς ἀποφάσεως Εἰσηγητῆς πρὸς διεύθυνσιν τῆς ἀποδεικτικῆς διαδικασίας μέλος τι αὐτοῦ τοῦ ἐκδιδόντος τὴν ἀπόφασιν δικαστηρίου ἢ καὶ ἄλλου δικαστηρίου μέλος.

Ἄλλ' ἂν κατὰ κανόνα προκαλεῖται ἢ ἀποδεικτικὴ διαδικασία διὰ παρεμπιπτούσης περὶ ἀποδείξεως ἀποφάσεως, ὁ διάδικος ὀφείλει νὰ προσαγάγῃ πρὸ τῆς ἐκδόσεως τοιαύτης τὰς ἐγγράφους ἀποδείξεις τῶν ἰσχυρισμῶν αὐτοῦ (Πολ. Δικ. 259, 391 καὶ ἐπ., 538. Α. Π. 47 τοῦ 43, 66 τοῦ 45, 84 τοῦ 49, 129 τοῦ 52, 389 τοῦ 55, 100 τοῦ 59)· ἄλλ' ἐὰν καθυστερήσωσιν οἱ διάδικοι, ἐκδίδεται ἀπόφασις,

ἣς δυνάμει δύνανται ὁ διάδικος νὰ προσαγάγῃ ἀκολούθως τὴν ἀπόδειξιν. Πικρατηρεῖτον ἐν τούτοις ὅτι κατὰ τὴν ρητὴν διάταξιν τοῦ νόμου (Πολ. Δικ. 642) κατὰ τὴν ἐπ' ἀναφορᾷ διαδικασίαν τὰ μὲν ἀποδεικτικὰ ἐγγράφα ἐπισυνάπτονται ἐν ἀντιγράφῳ, οἱ δὲ ἐξετασθησόμενοι μάρτυρες καὶ τὰ λοιπὰ ἀποδεικτικὰ μέσα σημειοῦνται ἐν τῇ ἀναφορᾷ. Σημειωτέον, ὅτι ἡ τοιούτου εἵδους προκαταβολικὴ ἀπόδειξις (π ρ ο α π ὀ δ ε ι ξ ις καλουμένη ἐν τῇ Πολ. Δικονομίᾳ) οὐδόλως μεταβάλλει τὰ ὁρισθέντα περὶ βάρους τῆς ἀποδείξεως, ὅπερ αἰετοτε προσδιορίζεται κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ δικαστοῦ, δικαιουμένου καὶ μετὰ τὴν προαπόδειξιν νὰ ἐπιβάλῃ τὸ βάρος τῆς ἀποδείξεως εἰς τὸν ἀντίδικον, οὔτε καταστρέφει τὸ δικαίωμα τῆς ἀνταποδείξεως. Κατὰ τὴν νομολογίαν μάλιστα τοῦ Ἀρείου Πάγου ὁ δικαστὴς δὲν δικαιούται νὰ ἀπορίψῃ τὴν ἀγωγὴν, καίπερ μηδαμῶς ὑποστηριζομένην ὑπὸ τῶν προαποδεικτικῶς προσαχθέντων ὑπὸ τοῦ ἐνάγοντος ἐγγράφων, ἀλλ' ὀφείλει νὰ διατάσῃ τακτικὴν ἀπόδειξιν (Α. Π. 39 τοῦ 84), οὔτε δύνανται νὰ συμπληρώσῃ τὰς προαποδεικτικῶς προσαχθείσας ἀποδείξεις διὰ δικαστικοῦ ὄρκου, ἂν μὴ διαταχθῇ περαιτέρω ἀπόδειξις (Α. Π. 325 τοῦ 74).

Ὡσαύτως πρὸς ἀποτροπὴν τοῦ κινδύνου τῆς ἀπωλείας εἴτε τῆς δυσχερείας ἀποδεικτικῶν τινων μέσων δικαιούται ὁ ἔχων συμφέρον διάδικος νὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ δικαστοῦ κατὰ τὴν ἐπ' ἀναφορᾷ διαδικασίαν (Α. Π. 36 τοῦ 47) τὴν ἄδειαν νὰ διεξαγάγῃ συντηρητικῶς, πρὶν ἢ ὑποχρεωθῇ, καὶ πρὶν ἢ ἄρξηται ἔτι ἡ δίκη, ὡς φέρ' εἰπεῖν ἐπὶ ἀπαιτήσεως μὴ ληξιπροθέσμου, τὴν ἀπόδειξιν ἣν ἤθελε διεξαγάγει βραδύτερον. Ἐπιτρέπει δὲ ὁ δικαστὴς τὴν τοιαύτην ἄδειαν, ὅποτεν ὁ αἰτῶν αὐτὴν ἀπόδειξῃ ἢ τοῦλάχιστον βεβαιώσῃ (καταστήσῃ πιθανόν) τὸν κίνδυνον. Διεξάγει δὲ τὴν συντηρητικὴν ἀπόδειξιν αὐτὸς ὁ δι-

καστής, οὐ ἐνώπιον ὑπεβλήθη ἡ ὑπόθεσις· ἢ, ὁσάκις ὁ κίνδυνος εἶναι ἐπείγων, ὁ ἐγγύτερος δικαστής. Κλητεύεται δὲ ὁ ἀντίδικος, ὅπως παρασπῇ εἰς τὴν διεξαγωγὴν αὐτῆς, ἐκτὸς ἂν διὰ τὸ κατεπεῖγον καθίσταται ἀνέφικτος ἢ κλητεύσις αὐτῇ (Πολ. Δικ. 260 Α. Π. 219 τοῦ 66). Προσθετέον ὅτι κατ' ἀπόφασιν τοῦ Ἀρείου Πάγου (285 τοῦ 56) καὶ ἐν διαφορᾷ διοικητικῇ δύνανται νὰ ἐπιτρέψωσι τὰ δικαστήρια συντηρητικὴν ἀπόδειξιν.

Μέσα ἀποδείξεως παρ' ἡμῖν εἶναι ἡ ὁμολογία, τὰ τεκμήρια, οἱ μάρτυρες, τὰ ἔγγραφα, ὁ ὄρκος, ἡ αὐτοψία καὶ ἡ πραγματογνωμοσύνη (Ἴδε τὰς λέξεις ταύτας). Ἄλλ' ἐκ τῶν μέσων τούτων τὸ μὲν τῶν μαρτύρων δὲν ἐπιτρέπεται ἢ κατ' ἐξαιρέσιν, ἢ δὲ δώρησις ἢ ἡ μετάθεσις ἢ ἀλλοίωσις πραγματικῶν δικαιωμάτων ἐπὶ ἀκινήτου κτήματος ἢ περὶ συστάσεως προικὸς δύναται νὰ ποδευθῇ μόνον διὰ συμβολαιογραφικοῦ ἐγγράφου (Ν. ΑΧΚΕ' ἄρθ. 48), ἢ δὲ μεταξὺ ἄλλων ἀποδεικτικῶν μέσων, ἃ ὁ διάδικος ἐπικαλεῖται, ἐξαγωγὴ καὶ ὄρκου εἰς τὸν διάδικον θεωρεῖται ὡς τυχαία.

Θ. Ν. Φλογαίτης

Ἀπόδειξις (Ποιν. Δικ.) Ἐπεκράτει ἄλλοτε ἐν πολλαῖς νομοθεσίαις τὸ σύστημα τῆς ἀναγραφῆς νομικῶν κανόνων ἀποδείξεως, οὗς ὁ ποινικὸς δικαστής ὑπεχρεοῦτο νὰ ἀκολουθῇ. Ἀλλὰ τανῦν ἐπικρατεῖ πανταχοῦ τὸ σύστημα τῆς μὴ ἀναγραφῆς νομικῶν κανόνων ἀποδείξεως, ὅπερ ὀνομάζεται ἀποδεικτικὸν σύστημα τῆς δικαστικῆς πεποιθέσεως, καθ' ὃ ὁ δικαστής ἐκ τῶν παραγομένων ἀποδείξεων σχηματίζει ἐλευθέρως τὴν περὶ τῆς ἐνοχῆς ἢ τῆς ἀθώωτης τοῦ κατηγορουμένου πεποίθησιν αὐτοῦ.

Σημειωτέον ὅτι πρὸς ἀπαγγελίαν καταδικαστικοῦ αποτελέσματος ἀπαιτεῖται νὰ προκύπτῃ ἐκ τῶν ἀποδείξεων βεβαίως ὅτι περὶ τῆς ἐνοχῆς, ἐν ᾧ πρὸς παρα-

πομπὴν τοῦ κατηγορουμένου ἀρκεῖ νὰ προκύπτῃ καὶ μόνον πιθανότης. Διὸ ἐν μὲν τῇ ἐπ' ἀκροατηρίου διαδικασίᾳ εἶναι ἄχρηστος ἡ πιθανότης, τούναντίον δὲ χρησιμωτάτη ἐν πᾶσι τοῖς σταδίοις τῆς προδικασίας, διότι συντελεῖ μὲν εἰς τὴν καθοδήγησιν τῆς ἀνακρίσεως εἰς περαιτέρω ἐρεῦνας καὶ ἐνεργείας πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς ἐνοχῆς, ἀρκεῖ δὲ καὶ εἰς τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς ἀνακρίσεως, ἥτις ἀρκεῖται εἰς μόνην τὴν πιθανότητα καὶ χρησιμεύει εἰς τὴν λήψιν ἀσφαλιστικῶν μέτρων κατὰ τοῦ κατηγορουμένου.

Αἱ ἀποδείξεις, ἐξ ὧν προκύπτει ἡ βεβαιότης ἢ πιθανότης τῆς ἐνοχῆς, ἢ ἀναφέρονται εἰς αὐτὸ τὸ ἀδίκημα, ὅποτε ὀνομάζονται ἀποδείξεις κατ' ἐνθεῖαν, ἢ ἀναφέρονται εἰς γεγονότα ξένα τοῦ ἀδικήματος, συνδεόμενα ὅμως πρὸς αὐτό, ὅποτε ὀνομάζονται ἀποδείξεις πλάγιαι ἢ ἐνδεΐξεις. Μέσα δὲ ἀποδείξεως εἶναι ἡ αὐτοψία, ἡ πραγματογνωμοσύνη, τὰ ὑπομνήματα, ἡ ὁμολογία καὶ οἱ μάρτυρες (περὶ ὧν εἰδικώτερον πραγματευόμεθα ἐν τῇ οἰκείᾳ θέσει), δηλονότι αὐτὰ ταῦτα τῆς ἀστικῆς διαδικασίας, πλὴν τοῦ ὄρκου, ἐνῶ ἐν τῇ ἀστικῇ διαδικασίᾳ ἡ μὲν ὁμολογία ἀποτελεῖ πλήρη ἀπόδειξιν ἐνεκα τοῦ ἀπαλλοτριωτοῦ τῶν ἰδιωτικῶν δικαιωμάτων, ἀλλ' ἐν τῇ ποινικῇ δικασίᾳ τότε μόνον ἀποτελεῖ πλήρη ἀπόδειξιν ὁσάκις αὕτη συμφωνεῖ πρὸς τὰς ἄλλας πληροφορίες καὶ τὰς λοιπὰς ἀποδείξεις, οἱ δὲ μάρτυρες ἐν τῇ ἀστικῇ δικασίᾳ κατ' ἐξαιρείν ἐπιτρέπονται, ἐνῶ ἐν τῇ ποινικῇ δικασίᾳ εἶναι τὸ κυριώτατον τῶν ἀποδεικτικῶν μέσων.

Θ. Ν. Φλογαίτης

Ἀποδοκιμασία ὀνομάζεται ἡ ἐν τοῖς νομοθετικοῖς σώμασιν ἐπιβαλλομένη οἰονεὶ πειθαρχικὴ ποινὴ κατὰ τῶν μελῶν αὐτῶν, ἅπερ κατ' ἐπανάληψιν ταραττοῦσι τὴν τάξιν διὰ διακοπῶν ἢ ἄλλων ἀταξιῶν (φωνῶν, ὕβρεων, ἀπροεπῶν φράσεων κτλ.),

ισοδυναμοῦσά πως πρὸς τὴν ἐν τῇ ἱεραρχίᾳ τῆς δημοσίας υπαλληλίας ἐπιβαλλομένην ὑπὸ τοῦ προϊσταμένου ἢ τῶν προϊσταμένων πειθαρχικὴν ποινὴν τῆς ἐπιπλήξεως. Κατὰ τὸν ἡμέτερον κανονισμόν τῆς Βουλῆς (ἄρθ. 31) ὁ ταράττων τὴν τάξιν βουλευτῆς ἀνακαλεῖται κατὰ πρῶτον εἰς τὴν τάξιν ὑπὸ τοῦ προέδρου τῆς Βουλῆς· ἂν τυχὸν ἐπιμένῃ, ἐγγράφεται ἡ ἀνάκλησις εἰς τὰ πρακτικά. Ἄν δὲ καὶ μετὰ τοῦτο ἐξακολουθῇ ἀπειθῶν, ἀποδοκιμάζεται ὑπὸ τῆς Βουλῆς κατὰ πρότασιν τοῦ Προέδρου ἢ ἄλλου τινὸς μέλους καὶ ἐν ταύτῳ καταχωρίζεται ἐν τοῖς πρακτικοῖς ἢ, τε δοῦσα ἀφορμὴν εἰς τὴν ἀποδοκίμασιν παρεκτροπὴ καὶ ἡ ἀποδοκιμασία. Ἀλλαχοῦ ἡ Βουλὴ ἐπιβάλλει καὶ αὐστηροτέρας ποινάς. ("Ἴδε καὶ Βουλευτικά προνομία).

Θ. Ν. Φλογαίτης

Ἀποδοκίμασις. "Ἴδε Διακοπὴ καὶ ἐπανάληψις τῆς δίκης.

Ἀπόδοσις λογαριασμῶν.

Οἱ ταμίαι, ὑποβάλλοντες ὑποχρεωτικῶς τρίς τοῦ μηνὸς (τὴν πρώτην, ἐνδεκάτην καὶ εἰκοστὴν πρώτην) ἀντίγραφον τῆς μερίδος τοῦ λογιστηρίου διὰ τὸ λῆξαι δεκάημερον καὶ ἅμα τῇ λήξει τοῦ μηνὸς γενικὴν κατάστασιν, ἀποδίδουσιν ἐν τέλει ἐκάστου ἔτους λογαριασμόν ὅλων τῶν πράξεων τῆς ἐτησίας αὐτῶν διαχειρίσεως, καταδηλοῦντα 1) τὰ κατὰ τὴν πρώτην τοῦ ἔτους μετρητά, τὰ ὑπόλοιπα τῶν διαρκῶν λογαριασμῶν δοσοληψίας, τὰ τῶν εἰσπρακτέων καὶ τὰ τῶν ἀνοιχθεισῶν ἐπὶ τοῦ ταμείου πιστώσεων, 2) τὰ ἐντὸς τοῦ ἔτους ἀνατεθέντα αὐτοῖς εἰσπρακτέα, τὰς ἀνοιχθείσας πιστώσεις καὶ τὰς πραγματοποιηθείσας προσόδους καὶ δαπάνας πάσης φύσεως, 3) τὰ κατὰ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ ἔτους μετρητά, τὰ ὑπόλοιπα τῶν διαρκῶν λογαριασμῶν ληψοδοσίας, τὰ τῶν εἰσπρακτέων καὶ τὰ τῶν ἀνοιχθεισῶν ἐπὶ τοῦ ταμείου πιστώσεων, 4) κατάστα-

σιν ἀναλυτικὴν τῶν μηκέτι ληφθεισῶν προπληρωμῶν, διὰ δαπάνας κατασχέσεως, περιέχουσιν καὶ τοὺς λόγους τῆς καθυστερήσεως. Ὑποβάλλεται δ' ὁ ἐνιαύσιος αὗτος λογαριασμός ὑφ' ἐκάστου ταμίου μεθ' ἀπάντων τῶν δικαιολογητικῶν ἐγγράφων εἰς τὸ Γενικὸν Λογιστήριον, ὃ μετὰ τὴν ἐξακρίβωσιν αὐτοῦ διαβιβάζει αὐτὸν εἰς τὸ Ἐλεγκτικὸν Συνέδριον (Λογιστικοῦ Νόμου ἄρθ. 149—152).

Θ. Ν. Φλογαίτης.

Ἀποδοχαὶ καλοῦνται αἱ εἰς τοὺς ὀπλίτας καὶ χωροφύλακας χορηγούμεναι σὺν τῷ συσσιτίῳ ἡμερήσιαι χρηματικαὶ ἀμοιβαὶ ("Ἴδε νόμον ΑΓΘΘ' τῆς 28 Μαΐου 1887 περὶ ἀποδοχῶν τῶν ὀπλιτῶν τῶν εὐζωνικῶν ταγμάτων, τῶν πεζῶν χωροφυλάκων καὶ τῶν ὡς ὑπηρετῶν τῶν ἀξιωματικῶν τῶν στρατιωτῶν ἐν Συμπλ. πρώτῳ Δικαστικῶν Νόμων Φλογαίτου σ. 8 καὶ νόμον ΑΨΠΓ' τῆς 10 Μαρτίου 1889 περὶ ἀποδοχῶν τῶν ὀπλιτῶν ἐν Συμπλ. δευτέρῳ σελ. 464).

Θ. Ν. Φλογαίτης

Ἀποδοχὴ (Ἑμπ. δικ.). "Ἴδε Συναλλαγματικά.

Ἀποδοχὴ (Πολιτ. Δικον.) "Ἴδε Συναίνεσις.

Ἀποζημίωσις. Κατὰ τε τὸ Ῥωμ. δίκαιον καὶ κατὰ τὸ Σγ. τοῦ Κώδικος (ἄρθ. 1292 καὶ ἐπ.) ἐνοχὴ τοῦ ποιῆσαι ἢ παραλιπεῖν τι, μὴ ἐκτελουμένη, μετατρέπεται κατὰ κανόνα εἰς ὑποχρέωσιν πρὸς ἀποζημίωσιν· ἄλλ' ἀπαλλάσσεται ὁ ἐνεχόμενος, ἐσάκις τὴν μὴ ἐκτέλῃσιν αὐτῆς ἀπέτρεψεν ἀκαταμάχην καὶ παράνομος βία, ἐθενδῆποτε προερχομένη (Ν. 14 § 3 καὶ 5 Πανδ. (4. 2), Ν. 4 § 33 Πανδ. (44. 4). Ὁ δανειστής δύναται εἰποτε νὰ ἀπαιτήσῃ τὴν καταστροφὴν τοῦ κατὰ παράβασιν τῆς ὑποχρέωσεως γενομένου καὶ νὰ ζητήσῃ νὰ ἐπιτραπῇ αὐτῷ ἡ δαπάναις τοῦ ὀφειλέτου καταστροφῆς, ἐπιφυλαττομένου καὶ τοῦ περὶ ἀποζημιώ-

σεως δικαιώματος. Ἐπὶ ἐνοχῆς δὲ τοῦ παραλιπεῖν, μόνῃ ἢ ἐπιχείρησις τῆς παραλειπτέας πράξεως συνεπάγει τὴν πρὸς ἀποζημιώσιν υποχρέωσιν. Ἐπίσης γεννᾷ υποχρέωσιν εἰς ἀποζημιώσιν τὸ ἀδικήμα ἢ οἱ οὐκ εἰς ἀδικήμα, δι' οὗ ἐκ προθέσεως ἢ ἁμελείας ἐπῆλθε βλάβη εἰς ἄλλον. (Εἰσηγ. § 3 (4. 3) Ν. 44 Πανδ. (9. 2) Σχ. Κώδικος ἄρθ. 1999). Ὅθεν ὁ προξενήσας ἄδικον σωματικὴν βλάβην ὀφείλει νὰ καταβάλῃ τὰ τῆς θεραπείας ἀναλώματα καὶ τὰς ὥφελείας, ὧν ἐστερήθη ἢ μέλλει νὰ στερηθῇ (Σχ. Κώδικος ἄρθ. 2000), ὁ δὲ θανατώσας τινὰ ἐκ προθέσεως ἢ ἐξ ἁμελείας ὀφείλει νὰ ἀποδώσῃ τὰ πρὸς θεραπείαν καὶ ταφὴν αὐτοῦ δαπανηθέντα, ἔτι δ' ἀνάλογον ἀποζημιώσιν εἰς τὰ πρόσωπα ἅπερ ὁ θανὼν ὀφείλει νὰ διατρέφῃ (Σχ. Κώδικος ἄρθ. 2001). Ἐπίσης ἐὰν ἵππος ἔχων τὸ ἐλάττωμα τοῦ λακτίζειν ἐβλάψῃ τινα διὰ λακτίσματος, ἐνέχεται ὁ κύριος τοῦ ζώου εἰς ἀνθρώπων τῆς ζημίας (Ν. 1 Πανδ. (9. 1) Βασίλ. (2. 60)). Ἐπίσης ἐνέχεται εἰς ἀποζημιώσιν ὁ ἔχων θλαπτικὸν ζῶον λελυμένον ἐν δημοσίᾳ παρόδῳ ἢ μὴ οὕτω δεδεμένον ὥστε μὴ δύνασθαι βλάπτειν, ἐὰν ἄνθρωπος ἐβλάβῃ (Ν. 40 καὶ ἐπ. Πανδ. (21. 1)). Ἐπίσης ὁ ἀποκόψας τὴν κάλων νηός, ἀπολεσθεΐσης ἐκ τούτου, ἐνέχεται εἰς ἀποζημιώσιν τοῦ κυρίου τῆς νηός, πλὴν ἐὰν ἀποδειχθῇ ὑπὸ τοῦ παραγαγόντος τὴν ζημίαν ὅτι ἀπέκοψεν αὐτὴν πρὸς ἀποτροπὴν ἀναποφεύκτου κινδύνου τοῦ ἰδίου πλοίου (Ν. 29 § 3 καὶ 5 Πανδ. (9. 2)). Ἐπίσης κατὰ τὴν Α. Π. 285 τοῦ 53 ὀφείλει ὁ κατασχών οὗ ἢ κατὰσχέσις ἡκυρώθη, ὡς ἀπορριφθείσης τῆς κυρίας ἀπαιτήσεως αὐτοῦ, νὰ ἀνορθώσῃ τὴν ἐκ τῆς κατασχέσεως προελθοῦσαν ζημίαν. Ἀλλὰ κατὰ τὰς ἀποφ. 146 τοῦ 77, 117 τοῦ 85, 53 τοῦ 92 τότε μόνον ὑπόκειται εἰς ἀποζημιώσιν διὰ τὸ ἐκ τῆς κατασχέσεως ἐπελθὼν ἀποτέλεσμα ὁ ἐπὶ τῇ βάσει ἰδίου δικαι-

ώματος ἐνεργήσας κατὰσχέσιν, ὡς ἂν ἐτέλει ἐν δόλῳ, ἥτοι ἐν γνώσει τοῦ ἀνυπάρκτου τῆς ἀπαιτήσεως αὐτοῦ ἢ ἐν ἀσυγγνώστῳ ἁμελείᾳ. Ἐν γένει κατὰ τὸν νόμον πᾶσα ἐνοχὴ τρέπεται εἰς ἀποζημιώσιν, ὡς ἂν ἐξ αἰτίας τοῦ ὀφειλέτου δὲν παρέχεται ἐμπροθέσμως τὸ τῆς ἐνοχῆς ἀντικείμενον, ὅποτε ὁ ὀφειλέτης εἶναι ὑποχρεωσὶς εἰς ἀποζημιώσιν τοῦ δανειστοῦ, εἰ καὶ δὲν ὑπάρχει μεταξύ τῶν συμβαλλομένων ῥητὴ συμφωνία· ὅθεν ὁ ἐξ ἰδίας υπαιτιότητος μὴ ἐκτελέσας ἢν ἀνέλαθεν ἐνοχὴν τοῦ δοῦναι τι ὀφείλει νὰ δώσῃ τὸ κέρδος οὗ ἐστερήθη ὁ μὲθ' οὗ συνηλλάξατο (Ν. 1 πρ. Πανδ. (49. 1) Ν. 11 πρ. Πανδ. (10. 4)). Σημειωτέον ὅτι ὁ εἰς ἀποζημιώσιν ὑπόχρεως ἐνέχεται εἰς τὸ διαφέρειν (quod interest), τοῦτο δ' ἐστὶν ἡ πραγματικὴ ζημία, ἢν ὑφίσταται ὁ ζημιώθεις, οὐχὶ δὲ ἡ κατὰ φαντασίαν. (Ν. 21 § 2 (Ν. 32 πρ. Πανδ. (9. 2)). Κατὰ τὰς περὶ ὑποδόσεως καὶ διαφέροντος διατάξεις τοῦ νόμου (Ν. 13 πρ. Πανδ. 46. 8. Ν. 33 πρ. Πανδ. 9. 2) διαφέρειν ἐστὶν ἡ διαφορά μεταξύ τῆς νῦν καταστάσεως τῆς περιουσίας τοῦ ζημιωθέντος, ὡς δηλονότι ἐμφανίζεται αὕτη μετὰ τὸ ἐπιζήμιον γεγονός, καὶ τοῦ ποσοῦ, ὃ θλαπήροικεν αὐτήν, ἂν δὲν συνέβαινε τὸ γεγονός· τοῦτο, κατὰ τὴν ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ δὲ ἀποτίμησιν τοῦ παρακτέου διαφέροντος σκοπεῖται ἢ περιουσιακὴ ζημία, ἢ ἀναμφιβόλως προκύψασα ἐκ τοῦ ἐπιζήμιου γεγονότος (Α. Π. 6 τοῦ 92). Ἀλλ' ἐπειδὴ διαφέρειν ἐπὶ τοῦ διαφέροντος δὲν δίδεται, ὁ δὲ τόκος οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ διαφέρειν, δὲν δίδονται τόκοι ὡς ἂν ἐνεκεν ἀποζημιώσεως ζητεῖται τὸ διαφέρειν (Α. Π. 39 τοῦ 59).

Σημειωτέον ὅτι κατὰ ῥητὴν διάταξιν τῶν βωμαϊκῶν νόμων καὶ τοῦ Σχ. τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος (ἄρθ. 2013) ὁ ἐνοικος οἰκήματος ἢ ἄλλου οἰουδὴποτε κτιρίου, ὅθεν ἐρρίφθη ἢ ἐχύθη τι εἰς τὴν ὁδὸν ἢ ἄλλο διαβατὸν μέρος, ἢ ἐπέσε τι μὴ ὄν

προσφέροντος ἡσφαλισμένον, ἐνέχεται διὰ τὴν ἐντεῦθεν προξενηθεῖσαν ζημίαν. — Παλαιαὶ ἀλλεπάλληλοι δικαστικαὶ ἀποφάσεις καθιέρωσαν ὅτι δύναται καὶ ὁ ἐξυβρισθεὶς νὰ ἀπαιτήσῃ χρηματικὴν ἱκανοποίησιν δυνάμει τῆς ἐν § 10 Εἰσηγ. (4. 4) διατάξεως, καθ' ἣν παρέχεται ἱκανοποίησις διὰ χρηματικῆς δόσεως εἰς τὸν ἐξυβρισθέντα· ἀλλ' ἔρῳς ἀποφαίνεται ἡ νεώτερα νομολογία τοῦ Ἀρείου Πάγου (ἀποφ. 261 τοῦ 78, 258 τοῦ 82, 167 τοῦ 85) ὅτι ἡ διάταξις αὕτη καὶ λοιπαὶ ὅμοιαι διατάξεις, ὡς ποινικαί, δὲν ἰσχύουσι νῦν· ὁ δὲ ἐν δυσὶ μόνον ἄρθροις τῆς Ποινικῆς Δικονομίας (6 καὶ 86) ἀπαντῶν ὅρος τῆς ἱκανοποιήσεως δὲν δύναται νὰ καθιέρωσῃ δικαίωμα ἱκανοποιήσεως.

Θ. Ν. Φλογαίτης.

Ἀποζημίωσις Βουλευτῶν.

Ἐν ταῖς πλείσταις τῶν ἀντιπροσωπικῶν Ἐπικρατειῶν παρέχεται εἰς τοὺς Βουλευτὰς καὶ γερουσιαστὰς κατὰ σύνθετον ἢ κατὰ συνεδρίασιν χρηματικὸν τι ποσόν, μείζων ἢ ἑλάσσον, πρὸς κάλυψιν μέρους τῶν πλεονάζουσῶν δαπανῶν, ἃς ἐπιβάλλει αὐτοῖς, ξενιζομένοις ἐν τῇ πρωτεύουσῃ, ἡ ἐκπλήρωσις τῶν βουλευτικῶν ἡρεῶν. Ἡ ποσότης αὕτη, μὴ προτιθεμένη νὰ ἀμείψῃ τοὺς κόπους αὐτῶν, ἀλλ' ἀπλῶς νὰ παράσχῃ αὐτοῖς μικρὰν τινα ἀνακούφισιν, καλεῖται ἀποζημίωσις καὶ οὐχὶ μισθός.

Κατὰ τὸ Σύνταγμα ἡμῶν (ἄρθ. 75) παρέχεται εἰς τοὺς Βουλευτὰς ἀποζημίωσις δι' ἐκάστην μὲν τακτικὴν σύνοδον δραχ. παλαιῶν δισχιλίων, δι' ἐκάστην δὲ ἑξακτον σύνοδον μόνον τὰ ἔξοδα τῆς ἀφίξεως καὶ τῆς ἐπανόδου· ἀλλὰ καὶ ἡ ἀποζημίωσις αὕτη παρέχεται εἰς μόνους τοὺς ἐκ πλῆρωσαντας τὰ χρέη των Βουλευτὰς. Δηλονότι κατὰ τὸ Σύνταγμα ἡ ἀποζημίωσις παρέχεται μετὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν βουλευτικῶν ἡρεῶν ἥτοι μετὰ τὸ πέρας ἢ κατὰ τὸ πέρας ἐκάστης βουλευτι-

κῆς συνόδου. Ἀλλ' ἡ διάταξις αὕτη παρβαίνεται παρ' ἡμῖν ἀνέκαθεν ἀνευθυριάστως, τῆς ἀποζημιώσεως παρεχομένης κατὰ τὴν ἑναρξιν τῆς συνόδου· ἡ παράβασις δ' αὕτη συνετέλεσε τὰ μέγιστα εἰς τὴν καθιέρωσιν ἐτέρας ὀλεθριωτέρας παραβάσεως, παραβάσεως τῆς οὐσίας αὐτῆς τοῦ Συντάγματος, τῆς πολλάκις ἀποχῆς τῶν ἀντικυβερνητικῶν Βουλευτῶν ἀπὸ τῶν βουλευτικῶν ἐργασιῶν μετὰ τὴν λήψιν τῆς ἀποζημιώσεως, δι' ἧς ἀναστέλλονται ἐνίοτε ἐπ' ὀλέθρῳ τοῦ τόπου αἱ νομοθετικαὶ ἐργασίαι. Εὐκταῖον εἶναι νὰ ἡσφαλισθῇ διὰ τοῦ κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς ἡ ἀκριβὴς ἐφαρμογὴ τῆς περὶ ἀποζημιώσεως διατάξεως, δι' ἧς ἐξαφανισθῆσεται καὶ ἡ εἰς ἀποχωρήσεις ἀπὸ τινος τάσεως τῶν βουλευτῶν τῆς ἀντιπολιτεύσεως. Ἐν Οὐγγαρίᾳ ὁ μὴ παρὰστὰς ἐν τινι συνεδρίᾳ κατὰ καιροὺς βουλευτὴς καὶ μὴ δικαιολογήσας συνωδὰ πρὸς τὸν κανονισμὸν τὴν ἀπουσίαν αὐτοῦ ὑποβάλλεται εἰς παρακρατήσεις τῆς ἡμερησίας βουλευτικῆς ἀποζημιώσεως. Ἐν Γαλλίᾳ δὲ τοῦ ἄνευ ἀδείας ἀπόντος ἐκ τῆς Βουλῆς βουλευτοῦ δημοσιεύεται τὸ ὄνομα ἐν τῷ Μηνύτορι καὶ ἀφαιρεῖται ἡ βουλευτικὴ ἀποζημίωσις. Θεωρεῖται δ' ἀπὼν ἄνευ ἀδείας πᾶς βουλευτὴς, ὅστις ἐπὶ ἐξ συνεδριάσεως ἡλλεπαλλήλους δὲν ἀπεκρίθη εἰς τὰς ὀνομαστικὰς κλήσεις ἢ δὲν μετέσχε τῶν ἐργασιῶν τῶν τμημάτων ἢ τῶν ἐπιτροπῶν.

Θ. Ν. Φλογαίτης

Ἀποζημίωσις καὶ ὁδοιπορικὰ δημοσίων ὑπαλλήλων.

Ἰδε Δημόσιοι Ὑπάλληλοι.

Ἀποθῆκαι λέγονται αἱ οἰκοδομαί, ἐν αἷς ἀποτίθενται τὰ εἰς ἐμπορικὴν συναλλαγὴν ἢ βιομηχανικὴν χρῆσιν ἢ καὶ δημοσίαν χρῆσιν προτιόντα τῆς γεωργίας καὶ βιομηχανίας. Ἀλλαχού ὑπάρχουσιν ἀποθῆκαι γενικαί (magasins généraux), ἐν αἷς δύναται οἰοσδήποτε ἔμπορος νὰ ἀποθηκεύσῃ τὰ ἐμπορεύματα

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ



007000013367

ΕΚΔΟΤΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Δ. ΦΕΞΗ

— Εν Ἀθήναις πλατεία Λαυρεντίου ἔναντι θεμ. Θεάτρου. —

Τὰ Ἀφροδίσια πάθη καὶ ἡ θεραπεία αὐτῶν. Ὑπὸ D. Diday, διευθυντοῦ τῆς κλινικῆς τοῦ σιφ. νοσοκομείου Antiquailleu, κατὰ μετάφρασιν Α. ΚΑΛΑΙΒΩΚΑ ἱατροῦ, ὕψιγγου ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ. Σελίδες 640. Εἰκόνες 100, Σχῆμα 8ον. 10.—

Γυναικολογία γραφεῖσα ὑπὸ Δ. ΚΑΡΕΚΛΗ, ἱατροῦ, ὕψιγγου ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ. Σελ. 416. Εἰκόνες 100 Σχ. 8ον 8.—

Ἐπιτομὴ Φαρμακολογίας ἐπὶ τῇ βάσει τῶν κατὰ τὴν φαρμακολογίαν συγγραμμάτων ὑπὸ Α. ΚΑΛΑΙΒΩΚΑ ἱατροῦ, ὕψιγγου ἐν τῷ Ἐθν. Πανεπιστ. Σελίδες 320 6.—

Τὰ Πεπραγμένα κατὰ τὸ ἀκαδημαϊκὸν ἔτος 1892—93 ἐν τῇ χειρουργικῇ κλινικῇ ὑπὸ Δ. ΜΠΑΛΑΝΟΥ ἱατροῦ, ὕψιγγου τῆς γυναικολογίας καὶ Μαιευτικῆς Σελ. 160 4.—

Ἡ Ἀθῆνα μας μυθιστορία πρωτότυπος γραφεῖσα ὑπὸ Ν. ΣΠΑΝΔΩΝΗ. Τόμοι 3, σελ. 1300

Ὁ Ρακοσυλλέκτης τῶν Παρισίων μετάφρασις ἐκ τοῦ γαλλικοῦ, μυθιστορία ἡθικῆς, διδακτικωτάτη 5.—

Ἡ Φαύστα μυθιστορία πρωτότυπος ὑπὸ Νεοκλείους 2.50

Ἱατρικὴ τῶν Οἰκογενειῶν, γραφεῖσα ὑπὸ Τιμ. Καρδαρά, ἀπαραίτητος διὰ πᾶσαν οἰκογένειαν. Τόμοι 2, σελ. 1000 6.—

Ἡ Παταρία τῶν Παρισίων Βίκτωρος Οὐγκώ. Εἰκόνες 40. Τόμοι 2, σελ. 700. 4.—

Τρεῖς Σωματοφύλακες Ἀλεξάνδρου Δουμά. Ἐκδόσεις 1893 εἰκονογραφημένη. Τόμοι 5, εἰκόνες 55, σελίδες 800. 4,50

Μετὰ εἰκοσιν ἔτη, συνέχεια Τριῶν Σωματοφύλακων. Τόμ. 6, εἰκ. 60, σελ. 1136. 5.50

Ὁ Ὑποκόμης τῆς Βραζελόνης συνέχεια τῶν μυθιστορημ. Τρεῖς Σωματοφύλακες καὶ μετὰ εἰκοσιν ἔτη. Τόμ. 12, εἰκ. 50 σ. 2,500 13.—

Μιστήρια Φαρμακῶν ὑπὸ Leo-Taxil, μετάφρασις Βεθῆλου, εἰκόνες 70 σελ. 1120 7.—

Ἱστορία τῶν ἐπαναστάσεων τῆς Ἀργεντινῆς ὑπὸ Ζαμπελίου καὶ Κριτοβουλίου, συμπληρωθεῖσα δὲ ὑπὸ Ἰω. Κονδυλάκη, σελίδες

800, εἰκόνες 30 6.—

Ὁ δὲν Κεχάτης κατὰ μετάφρασιν Ι. Σκυλίση, σελίδες 550, καὶ εἰκόνες 25 5.—

Ἱστορία τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως ὑπὸ Φ. Α. Μινιέ. Τόμοι 2, σελίδες 600. 2.50

Ἐπαναστάσεις τῆς Αἰγύπτου [1881—1882] ὑπὸ Ἀλ. Μπάτση, εἰκ. 10, σ. 224 2 —

Λαϊκὴ ὀγκυκλοπαιδεία συγγραφεῖσα ἐπὶ τῇ βάσει εἰδικῶν συγγραμμάτων, ὑπὸ πολλῶν λογίων, σχῆμα 8ον, μετὰ εἰκόνων . . . 7.—

Εὐλογητικὴ, περιέχουσα Ἐπιλοποιῶν, Κουφώματα, Βερνίκια κτλ. σελίδες 126, εἰκόνες καὶ σχήματα 104 4.—

Κοπτικὴ καὶ Ραπτικὴ, γραφεῖσα ἐπὶ τῇ βάσει τῶν συγγραμμάτων Roussel ὑπὸ Ι. Χριστοπούλου καὶ Α. Λαμπρόπουλου καὶ ἐπιθεωρηθεῖσα ὑπὸ Ι. Σωτήρχου κόπτου. σελ. 120, σχήματα λιθογραφημένα 30. 4.—

Πρακτικὴ Οἰκοδομικὴ, γραφεῖσα ὑπὸ Ν. Σολωμοῦ πρὸς χρῆσιν τῶν τεχνιτῶν καὶ παντὸς οἰκοδομοῦντος, σ. 132 σχ. καὶ εἰκ. 40 4.—

Σιδηρουργικὴ, γραφεῖσα ὑπὸ Ν. Σολωμοῦ, πρὸς χρῆσιν τῶν σιδηρουργῶν καὶ παντὸς οἰκοδομοῦντος, σελ. 110, σχ. 100. 4.—

Γαλβανοπλαστικὴ, καὶ ἐπιχρύσεσις, ἐπαργύρωσις, ἐπιχάλκωσις γραφεῖσα ὑπὸ Γ. Σιμάτου, σελίδες 104, σχημ. 30. 4.—

Νέα Ζαχαροπλαστικὴ, χρήσιμος διὰ ζαχαροπλάστας καὶ διὰ πᾶσαν οἰκογένειαν σελίδες 160. 2.—

Ὁ Βίος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὑπὸ Τρυφ. Εὐαγγελίδου μετὰ 50 εἰκόνων σελ. 1152. 14.—

Ἡ Τύχη τῆς Μαρούδας, καὶ ὁ Μάρκα Λινίρεδος, μυθιστορία γραφεῖσα ἐπὶ τῇ βάσει τῶν κομειδύλλων Κόκκου καὶ Κορομηλᾶ σελίδες 800, εἰκόνες 30. 6.—

Ὁ Μητροκτόνος, μυθιστορία ἐκ τοῦ γαλλικοῦ, εἰκόνες 25, σελίδες 400. 3.—

Ὁ Δῆμιος τῶν Παρισίων, μυθιστορία ἐκ τοῦ γαλλικοῦ, εἰκόνες 25 σελίδες 400. 3.—

Οἱ ἄγριοι Λαοί, ὑπὸ Alphonse Bertillon, μετάφρασις Ἡλ. Οἰκονομοπούλου μετὰ 200 εἰκόνων, σελίδες 1120 10.—

Τὸ Λεξικὸν τῆς Νομικῆς περιλαμβάνει ἐν ὅσῳ ἐνεστί περιληπτικῇ ἀκριβεῖα πάν-
τας τοὺς κλάδους τῆς νομικῆς ἐπιστήμης κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἀναφερόμενα, προ-
ωρισμένον δὲ νὰ χρησιμεύσῃ εἰς παντὸς ἐπαγγέλματος νομικοῦς, ἥτοι δικαστὰς
παντὸς βαθμοῦ, εἰσαγγελεῖς, δικηγόρους, δικολάβους, σπουδαστὰς τοῦ δικαίου,
δικαστικοὺς γραμματεῖς, συμβολαιογράφους κτλ., ἀποτελεσθῆσεται ἐξ ἑκατὸν
εἰκοσὶ πέντε τυπογραφικῶν φύλλων ἥτοι

ΣΕΛΙΔΩΝ 2,000

ΕΚΑΣΤΟΝ ΤΕΥΧΟΣ ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμεριαν ἀποτελεῖται ἐκ 3
τυπογραφικῶν φύλλων, πωλεῖται δὲ ἀντὶ

ΔΡΑΧΜΗΣ

Κατὰ τὰ ἀνωτέρω τὸ ὅλον ἔργον ἀπαρτισθόσμενον ἐκ 42 τευχῶν δὲν θέλει
ὑπερβῆ τὴν τιμὴν τῶν 42 δραχμῶν.

Ὅπως εὐκολύνωμεν τὴν κυκλοφορίαν τοῦ ἔργου ἀφ' ἑνός, ἀφ' ἑτέρου δ' ἀπαλ-
λάξωμεν ἐκείνους τῶν ἀγοραστῶν, τοὺς ὁποίους ἐνοχλεῖ ἡ κατὰ φυλλάδια ἀγορὰ
τοῦ βιβλίου, καταρτίσαμεν τμημα

ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

τῶν ὁποίων ἡ συνδρομὴ διαίρεται ὡς ἑξῆς·

Εἰς συνδρομὴν ἐφ' ἀπαξ καταβαλλομένην ἅμα τῇ ἐγγραφῇ καὶ ὀριζομένην εἰς	Δρ. 30
Καὶ εἰς συνδρομὴν εἰς δόσεις ἑξ, ἐκ δραχμῶν 6 ἐκάστην, πλη- ρωτέας κατὰ διμηνίαν, ἥτοι ἐν ὅλῳ ἐκ	36
Διὰ τὸ ἐξωτερικὸν ἡ συνδρομὴ	φρ. χρ. 30

Συνδρομῆται γίνονται δεκτοὶ

μόνον μέχρι τῆς ἐκδόσεως τοῦ 12 τεύχους, ἀπὸ δὲ τῆς ἐκδόσεως τοῦ τεύχους
τούτου ὁ βουλόμενος νὰ ἐγγραφῇ συνδρομητὴς θέλει καταβάλῃ Δρ. 30, δηλ.
τὴν τιμὴν εἰς ἣν θὰ πωλῇται ὀρισμένως τὸ ἔργον μετὰ τὴν ἀποπεράτωσίν του.

Ἐν τέλει διακηρύττοντες ὅτι ἡ ἐκδοσίς μας ἀπαρτισθῆσεται ὀρισμένως ἐκ 42
τευχῶν, προσφερόμεθα νὰ διανεύωμεν εἰς τοὺς συνδρομητὰς μας δωρεὰν πᾶν
τεῦχος ὑπερβαῖνον τὸν ἀριθμὸν τοῦτον.

Πᾶσα αἰτησίς ἀπευθίνεται :

ΕΚΔΟΤΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Α. ΦΕΚ

Ὁ πρόλογος τοῦ συγγράμματος θὰ δοθῇ εἰς τὸ τέλος τοῦ ἔργου.

Ἡ εἰς 30 μόνον δραχμάς ὀριθεῖσα συνδρομὴ εἶναι ἀληθῶς τόσον εὐτελεὶς ἀναλόγως οὐ μόνον τοῦ
ἔργου τοῦ ἔργου, ἀλλὰ καὶ τῆς περὶ τὴν ἐκτύπωσιν καλαισθησίας καὶ τῆς ἀρίστης ποιότητος τοῦ χαρτοῦ,
ὥστε ἐσκέφθημεν ν' αὐξήσωμεν αὐτὴν· τόσῳ δὲ μᾶλλον ὅσο ὀσθησῇ καὶ ἂν ὑποτεθῇ ἡ κατανάλωσις,
τὸ ἐκ τῆς ἐκδόσεως κέρδος ἔσται σμικρὸν. Οὐχ ἦσαν ἡμέτεροι εἰς τὴν ἀπαξ ὀριθεῖσαν τιμὴν, θέ-
λοντες νὰ καταστήσωμεν τὸ ἔργον τοῖς πλείοσι προσίτον, τοῦθ' ὅπερ οὐδὲν ἕτερον ἐκδοτικὸν κατὰστημα
ἔθελε πράξει. Ἀλλ' ἡμεῖς ἀείποτε διεκρίθημεν ἐπὶ εὐθηνίᾳ τιμῶν.

Ἐκ τῶν Καταστημάτων Ἀρίστης Κωνσταντινίδου 1895.